

มงคลสูตร
มงคลสูตรคำฉันท์
และ
โลกทิพย์

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายไชย วงศ์สว่าง

ณ เมรุวัดธาตุทอง

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒

ย่อการบรรยายมงคลสูตร

มงคลสูตร

และ

มงคลสูตรคำฉันท์

โลกทิพย์ ภาค ๑

(คัดมาเฉพาะบางตอน)

อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ

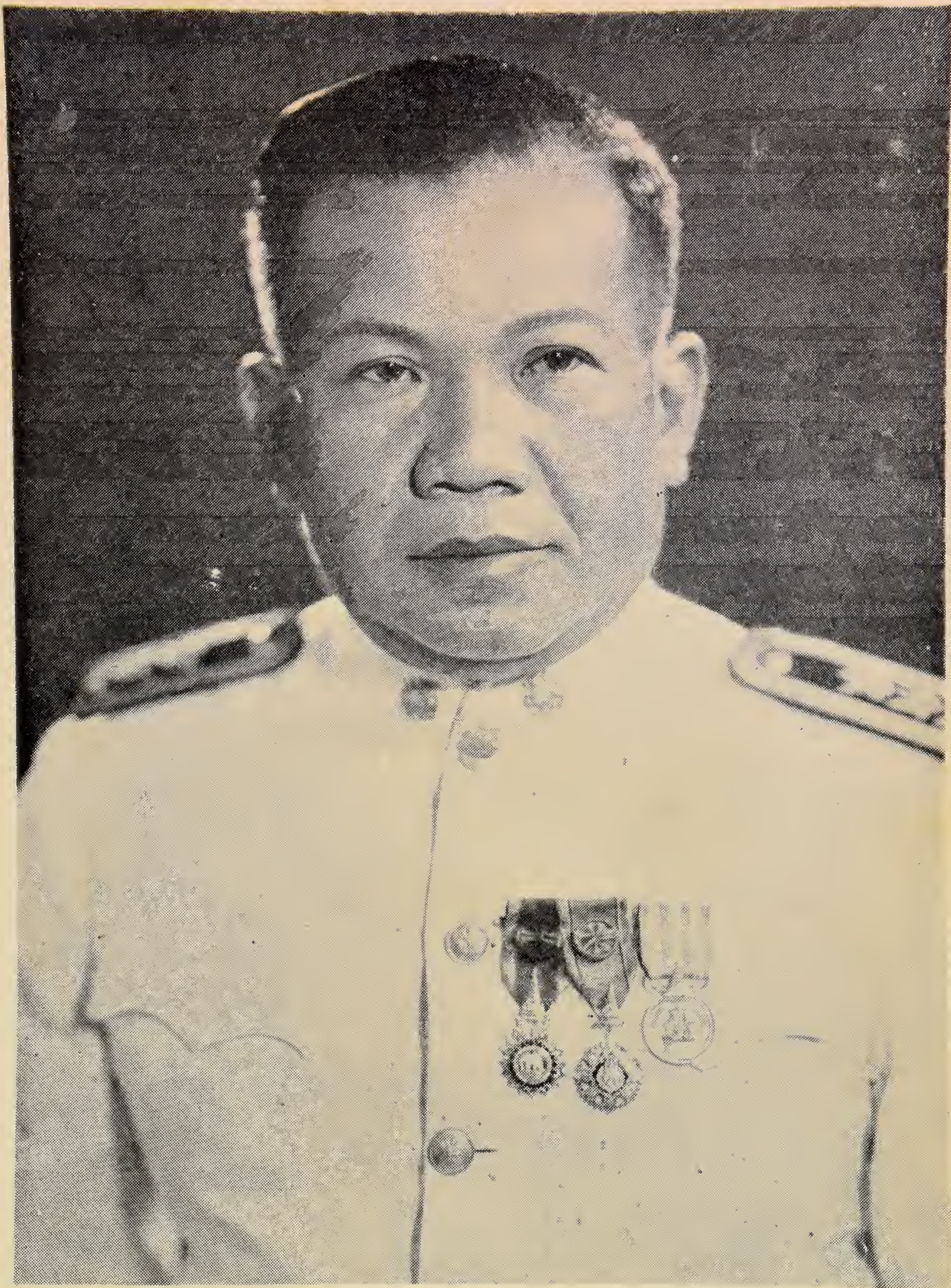
นายไชย วงศ์สว่าง

ณ เมรุ วัดธาตุทอง

สุขุมวิท พระโขนง พระนคร

วันอังคารที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

นายไชย วงศ์สว่าง จ.ม., จ.ช.

ชาตะ 21 ตุลาคม 2450

มรณะ 10 กุมภาพันธ์ 2512

บันทึกของลูก

คุณพ่อ เป็นบุตรของ คุณปู่ภิวงษ์ และ คุณย่าคำ เกิดเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2450 ณ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

คุมพ่อ สมรสกับ คุณแม่พงศ์แก้ว วงศ์สว่าง ใน พ.ศ. 2472 ขณะเป็นทหารเสนารักษ์ และเมื่อโอนมารับราชการในกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ต้องโยกย้ายไปปฏิบัติราชการตามอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ หลายแห่ง คุณแม่และลูก ๆ ก็ย้ายติดตามไปด้วย ทำให้ลูกซึ่งยังเล็ก ๆ อยู่ในขณะนั้น ได้ย้ายโรงเรียน เปลี่ยนสถานที่และมีประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ อันเป็นกำไรในด้านการศึกษาที่เห็นได้ชัดเมื่อเรียนสูงขึ้นทุกคน

คุณพ่อและคุณแม่มีลูกรวม 6 คน คือ

1. นางอำไพ สุจริตกุล (สมรสกับ พ.ต.ท. ศิริ สุจริตกุล)
2. นายอำนวยพร วงศ์สว่าง
3. นายอำพล วงศ์สว่าง (สมรสกับ น.ส. อาวรณ์ วงศ์ดี)
4. นายชาตรี วงศ์สว่าง (สมรสกับ น.ส. สมสาย เอียมอาตม์)
5. นายปรีชา (เล็ก) วงศ์สว่าง
6. นายปกรณ์ วงศ์สว่าง (สมรสกับ น.ส. จิตรา โสภาโพธิ์)

และนายบุญช่วย วงศ์สว่าง (บุตรบุญธรรม)

และลูกที่เกิดกับ นางพิมพ์ใจ วงศ์สว่าง 3 คน คือ

1. ด ช. ชนะพล วงศ์สว่าง
2. ด.ญ กาญจนา วงศ์สว่าง
3. ด.ญ. ฎารณี วงศ์สว่าง

ในบรรดาลูก ๆ ทั้งหมดของคุณปู่คุณย่า คุณพ่อเป็นผู้มีมานะพยายามในการศึกษาอย่างที่สุด หลังจากสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 แล้ว ก็ศึกษาด้วยตนเองจนสอบได้ประกาศนียบัตรครู ป. และสอบนักธรรมได้ชั้นเอก เมื่อเข้ารับราชการทหารก็ได้ศึกษาในหน่วยเสนารักษ์ได้รับประกาศนียบัตรการพยาบาล เป็นสิบโทพยาบาล ต่อจากนั้นได้เข้ารับราชการในกระทรวงสาธารณสุขเป็นสารวัตรสุขาภิบาลส่วนภิบาลส่วนภูมิภาคและสารวัตรสุขาภิบาลอำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ จนถึง พ.ศ. 2482 คุณพ่อเรียนสำเร็จได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหลังจากนั้นก็ได้เป็นสมาชิกเนติบัณฑิตสภา

เมื่อได้ปริญาธรรมศาสตร์บัณฑิตแล้ว คุณพ่อได้โอนมารับราชการในกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งหน้าที่ตามประวัติการรับราชการในกระทรวงนี้ มีดังนี้

1 มิย. 83	ปลัดอำเภอฉวาง	จ.ว. นครศรีธรรมราช
1 มิย. 84	ผู้ตรวจการเทศบาล	จ.ว. สุราษฎร์ธานี
1 ธ ค. 86	นายอำเภอมายอ	จ..ว ปัตตานี
6 มิย. 89	นายอำเภอตากใบ	จ.ว. นราธิวาส
13 ก.ย. 91	นายอำเภอสายบุรี	ฮ.ว. ปัตตานี
26 ก.พ. 92	นายอำเภอไชยบาดาล	จ.ว. ลพบุรี
2 มีค. 93	นายอำเภอวิเศษไชยชาญ	จ.ว. อ่างทอง
17 พ.ย. 95	นายอำเภอเมือง	จ.ว. สระบุรี
28 ต.ค. 97	ปลัดจังหวัดน่าน	
17 ก.ค. 99	ลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร์	

ในปี พ.ศ. 2500 ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของคุณพ่อ สมกับที่คุณพ่อใฝ่ฝันมานักหนาที่จะได้เป็นผู้แทนที่ดีของราษฎรตามระบอบประชาธิปไตย

แต่ความฝันของคุณพ่อสัมฤทธิ์ผลอยู่ในช่วงเวลาสั้นเหลือเกิน เพราะหลังจากได้เป็นผู้แทนราษฎร (พรรคประชาธิปัตย์) เพียง 8 เดือน ก็เกิดมีการรัฐประหารและยุบสภาฯ และตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่งบัดนี้เพิ่งจะได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯ กันในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 ซึ่งเป็นวันที่คุณพ่อถึงแก่กรรมในตอนดึกของวันนั้น

มรณกรรมของคุณพ่อ สร้างความปวดร้าวและสะเทือนใจแก่ลูก ๆ อย่างที่สุด เพราะถึงแม้ว่าคุณพ่อจะถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบคือ ปวดศีรษะและหัวใจวาย ขณะกำลังเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพไปยังจังหวัดแพร่ แต่กว่าพวกลูก ๆ จะได้ทราบข่าวและติดตามจนได้พบศพคุณพ่อที่จังหวัดพิษณุโลกนั้น เป็นเวลาห่างจากวันที่เราสูญเสียคุณพ่อไปแล้วถึง 12 วัน

อย่างไรก็ตามคุณแม่และลูกๆ ได้จัดการเกี่ยวกับงานศพของคุณพ่ออย่างดีที่สุดที่เราจะทำได้ตลอดจนได้จัดบำเพ็ญกุศลทุกอย่างให้คุณพ่อ โดยได้รับความเมตตาและอุปการะจากพระคุณเจ้า พระพิษณุบุราจารย์ (ท่านเจ้าคุณแพ) เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (วัดพระพุทธชินราช) ได้รับความอนุเคราะห์จาก นายแพทย์ อุดม สุวัจนานนท์ รักษาการผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธชินราช และคุณทรง อารีพงศ์ หัวหน้าแผนกธุรการของโรงพยาบาลนี้ ตลอดจนคุณลุงชุ่ม ผู้ให้ความช่วยเหลือร่วมมืออย่างดี ซึ่งคุณแม่และลูก ๆ ทุกคนขอน้อมระลึกถึงมุทิตาจิต และความกรุณาของพระคุณเจ้าและทุกท่านด้วยความขอบคุณอย่างสุดซึ้ง เพราะถึงแม้มิใช่ญาติแต่ทุกท่านที่กล่าวถึงนั้นได้ให้ความเมตตาและช่วยเหลือเกี่ยวกับงานศพของคุณพ่อทุกประการราวกับญาติแท้ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านเจ้าคุณแพ ซึ่งมีความเมตตากรุณาต่อคุณแม่และลูก ๆ อย่างสุดที่จะเปรียบ ได้ชักชวนให้จัดการพระราชทานเพลิงศพคุณพ่อที่พิษณุโลก โดยพระคุณเจ้าท่านจะรับอุปการะในเรื่องงานพิธีทุกประการ และแม้เมื่อลูก ๆ บางคนตลอดจนญาติอื่น ๆ ที่เพิ่งทราบข่าวมรณกรรมของคุณพ่อ ได้ทะยอยกันมาสักการะศพ และบำเพ็ญกุศลต่อเนื่องกันมาหลายครั้ง พระคุณเจ้าท่านก็ได้กรุณารับภาระจัดการเสมือนเป็นเจ้าภาพให้ทุกครั้ง แม้นคุณพ่อได้ทราบด้วยญาณวิถีใด ๆ ก็ตาม คงจะกราบแทบเท้าพระเดชพระคุณท่านด้วยความปลื้มปีติยินดีเป็นที่สุด

คุณพ่อจากลูก ๆ ไปแล้ว อันเป็นธรรมดาของสังขาร แต่การจากไปนี้ก็เป็นไปแต่เพียงร่างกายเท่านั้น คุณความดีและความรักความห่วงใยของคุณพ่อที่มีต่อลูกและหลาน จะยังคงจารึกอยู่

ในจิตใจของพวกเราตลอดไป คุณพ่อเป็นผู้ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร มีแต่เจตนาดี ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก มองโลกและบุคคลทุกคนในแง่ดี และให้อภัยเสมอแม้แต่ผู้ที่เคยทำให้คุณพ่อเดือดร้อนแสนสาหัส ลูกเชื่อว่าเพื่อนฝูงญาติมิตรและผู้คุ้นเคยของคุณพ่อทุกคนคงจะประจักษ์แจ้งในน้ำใจอันบริสุทธิ์ของคุณพ่อดี ถึงแม้ว่าลูก ๆ จะไม่สามารถแจ้งข่าวมรณกรรมของคุณพ่อไปยังท่านทั้งหลายได้ทั่วถึง แต่ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเมื่อได้ทราบข่าวคุณพ่อในภายหลัง ทุกท่านก็คงจะมีความอาลัยระลึกถึง และน้อมจิตร่วมกับคุณแม่และพวกลูก ๆ ในการบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศผลส่งให้คุณพ่อทุกครั้ง วิญญาณของคุณพ่อจะสถิตอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ขอจงได้มาอนุโมทนารับส่วนกุศลนั้น ๆ และขอจงได้เสวยสุข สันติ ณ สัมปรายภพโน้นเถิด

ลูก ๆ ของคุณพ่อ

บันทึกย่อการบรรยายมงคลสูตรแก่ผู้ศึกษา

พุทธศาสนา

หลวงปริญญาโยควิบูลย์
ประธานกรรมการสัมมาชีวศิลปมูลนิธิ ผู้บรรยาย

มงคล

มงคลคืออะไร

มงคลคือเหตุแห่งความเจริญ–มงคลคือเครื่องหมายแห่งความเจริญหรือความก้าวหน้า

อะไรเป็นมงคล

มงคลนอกพุทธศาสนา

ชาวโลกถือ ๑. กาลเวลา–ฤกษ์ยาม
๒. วัตถุ–รูป รส กลิ่นเสียง สัมผัส

ก. มงคล ๘ – ใบเงิน ใบทอง ใบนาค ใบพรหมจรรย์ หญ้าแพรก ผักส้มป่อย ผักชัยพฤกษ์ ผิวมะกรูด

ข. มงคล ๘ – กรอบหน้า ตะบอง สังข์ จักร ธงชัย ขอช้าง โคอุสภะ หม้อน้ำที่เต็ม

กรอบหน้าคธาจักร	วรทักษิณาสังข์
ธงชัยอุสภอัง	กุสกุมภะวารี

มงคลในพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ประโยชน์ย่อมล่วงเลยคนโง่ซึ่งมัวคำนวณฤกษ์อยู่ ประโยชน์นั้นแหละเป็นฤกษ์ของประโยชน์ ดวงดาวทั้งหลายจักทำอะไรได้"

มงคลสูตร ในงานมงคลมีการอาราธนาพระปริตรพระสวดมงคลสูตร ถ้าพระสวดเป็นภาษาไทยจะมีประโยชน์มาก เพราะทั้ง ๓๘ ข้อ ท่านจัดวางเรียงลำดับไว้เป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ดียิ่ง คือให้หลักของการดำเนินชีวิต ที่จะทำให้เราบรรลุถึงความเจริญ สูงขึ้นทุกที จนถึงขั้นสูงสุด มีพร้อมบริบูรณ์ทั้งประโยชน์ปัจจุบัน ประโยชน์อนาคต และประโยชน์อย่างยิ่ง

เรื่องเริ่มด้วยมีผู้ทูลถามพระพุทธเจ้า เพราะเหตุที่เกิดมีการโต้เถียงกันมาก ว่าอะไรเป็นมงคล จึงขอให้พระองค์ชี้แจงให้ทราบแน่นอนเสียที ว่าอะไรแน่ พระองค์จึงได้ตรัสมงคลสูตรมี ๑๑ บท แยกเป็นรายละเอียด ๓๘ ข้อแต่ละบท ๆ จัดเป็นมงคลสูงสุดของแต่ละกรณี เราอาจพิจารณารวมเป็นตอน ๆ คอนต้นต้องเริ่มปฏิบัติตั้งแต่ประถมวัย เพราะเป็นการวางรากฐาน ตอนกลางเกี่ยวกับชีวิตในมัชฌิมวัย ตอนท้ายเป็นตอนสุดยอด ถ้าไม่สามารถจะถึงขั้นสุดยอดได้ในมัชฌิมวัยก็ควรพยายามให้ถึงในปัจฉิมวัย

บทนำ

บทนำ มีผู้ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า อะไร เป็นมงคสูงสุด พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่ามงคลสูงสุดมีดังต่อไปนี้

ประถมวัย

ระยะเตรียมตัวที่จะดำเนินชีวิต

วางราก

บทที่ ๑ ๑. ไม่คบคนพาล ๒. คบบัณฑิต

๓. บูชาบุคคล และสิ่งที่เนื่องด้วยบุคคลควรบูชา

(คือพระรัตนตรัยและบัณฑิตผู้ทรงคุณความดี)

บทที่ ๒ ๔. อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม ๕. เป็นผู้มีบุญอันทำไว้ในปางก่อน

(คือต้องตั้งหน้าสะสมบุญเรื่อยไป)

นโยบายใหญ่ในการดำเนินชีวิต

๖. ตั้งตนไว้ชอบ

การศึกษาฝึกฝนอบรม

บทที่ ๓ ๗. เป็นผู้ฟังมาก ๘. ศึกษาศิลปศาสตร์

๙. มีระเบียบวินัย

๑๐. มีวาจาสุภาษิต (คือกล่าวความจริงล้วนแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ใช้ถ้อยคำสุภาพ)

ตอนต้น เริ่มดำเนินกิจการของโลก–ตั้งหลักฐาน

เริ่มรับผิดชอบขั้นมูลฐาน

บทที่ ๔ ๑๑. บำรุงมารดาบิดา ๑๒. สงเคราะห์บุตร

๑๓. สงเคราะห์ภรรยา ๑๔. การงานไม่อากูล

ทำหน้าที่เกี่ยวกับสังคม

บทที่ ๕ ๑๕. บำเพ็ญทาน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทำประโยชน์ส่วนรวม

๑๖. ประพฤติเป็นธรรมคือตั้งใจทำดีต่อกันและสนองตอบกัน เป็นยุติธรรมแก่ตนและคนอื่น รู้จักขอโทษและให้อภัยไม่ลำเอียงเข้าข้างตัว

๑๗. สงเคราะห์ญาติ ๑๘. ประกอบการงานที่ไม่มีโทษ

ป้องกันรักษาความปลอดภัยของตน

บทที่ ๖ ๑๙. งดเว้นจากการกระทำบาป ๒๐. สำรวมจากการเสพของเมา

๒๑. ไม่ประมาทในธรรม ทั้งหลาย (กระทำความเพียร ในการเว้นสิ่งที่ควรเว้น ประพฤติสิ่งที่ควรประพฤติ ละบาปบำเพ็ญบุญ โดยไม่เกียจคร้าน

ตอนปลาย เริ่มชีวิตทางศาสนา

อบรมคุณธรรมที่สูงขึ้นไป

บทที่ ๗ ๒๒. มีสัมมาคารวะรู้จักเคารพอ่อนน้อม ๒๓. ไม่เย่อหยิ่ง ๒๔. มีสันโดษ พอใจในของของตน ยินดีตามได้ ยินดีตามควร ๒๕. มีความกตัญญู รู้คุณธรรมที่มีอยู่ในผู้อื่น ๒๖. ฟังธรรมตามกาล

ทำตนให้เป็นที่รองรับของธรรมชั้นสูง

บทที่ ๘ ๒๗. มีขันติ ๒๘. เป็นผู้ว่าง่าย (ไม่ถือตัว) ๒๙. เข้าหาสมณะผู้สงบ ๓๐. สนทนาธรรมตามกาล

ปัจฉิมวัย

สละโลกเข้าสู่สภาพของบรรพชิต

หนทางปฏิบัติ

บทที่ ๙ ๓๑. เพียรบำเพ็ญตะบะเผาบาป ๓๒. ประพฤติพรหมจรรย์ ๓๓. เห็นอริยสัจ ๓๔ ทำพระนิพพานให้แจ้ง

ผลที่ได้รับตอนจบชีวิต

บทที่ ๑๐ ๓๕. จิตไม่หวั่นไหวเพราะโลกธรรมได้ลาภ เสื่อมลาภ ได้ยศ เสื่อมยศ สุข ทุกข์ สรรเสริญ นินทา ๓๖. จิตไม่มีโศก ๓๗. จิตไม่มีมลทิน ๓๘. จิตเกษม ปราศจากเครื่องตรึงไว้ในภพ หมดทุกข์หมดภัยด้วยประการทั้งปวง

อานิสงส์ของผู้ประพฤติมงคล ๓๘ ประการ

บทที่ ๑๑

เหวามนุษย์ทำ วรมงคะลาฉะนี้
เป็นผู้ประเสริฐที่ บ่มิแพ้ ณ แห่งหน
ย่อมถึงสวัสดี สิริทุกประเทศดล
ข้อนี้แหละมงคล อดิเรกอุดมดี.

(คำฉันท์-พระราชนิพนธ์ของรัฐกาลที่ ๖)

มงคลสูตร

เอวมฺเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ อถโข อญฺญตรา เทวตา อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ ฐิตา โข สา เทวตา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ

ข้าพเจ้า (คือพระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับอยู่ที่พระเชตวันวิหารอารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้เมืองสาวัตถี ครั้งนั้นแล เทพยดาองค์หนึ่ง ครั้นเมื่อราตรีปฐมยามล่วงไปแล้ว มีรัศมีอันงามยิ่งนัก ยังเชตวันทั้งสิ้นให้สว่าง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่โดยที่ใดก็เข้าไปเฝ้าโดยที่นั้น ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว จึงถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วได้ยืนอยู่ในท่ามกลางส่วนข้างหนึ่ง ครั้นเทพยดานั้นยืนอยู่ในที่สมควร ส่วนข้างหนึ่งแล้วแล ได้ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยคาถาว่า

พหู เทวา มนุสฺสา จ มงฺคลานิ อจินฺตยุํ
อากงฺขมานา โสตฺถานํ พฺรูหิ มงฺคลมุตฺตมํ ฯ

หมู่เทวา และมนุษย์เป็นอันมาก ผู้หวังความสวัสดี ได้คิดหามงคลทั้งหลาย ขอพระองค์จงเทศนามงคลอันสูงสุด

(พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า มงคลสูงสุดมีดังต่อไปนี้)

(๑) อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา
ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๒) ปฏิรูปเทสวาโส จ ปุพฺเพ จ กตปุญฺญตา
อตฺตสมฺมาปณิธิ จ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๓) พาหุสจฺจญฺจ สิปฺปญฺจ วินโย จ สุสิกฺขิโต
สุภาสิตา จ ยา วาจา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๔) มาตาปิตุอุปฏฐานํ ปุตฺตทารสฺส สงฺคโห
อนากุลา จ กมฺมนฺตา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๕) ทานญฺจ ธมฺมจริยา จ ญาตกานญฺจ สงฺคโห
อนวชฺชานิ กมฺมานิ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๖) อารตี วิรตี ปาปา มชฺชปานา จ สญฺญโม
อปฺปมาโท จ ธมฺเมสุ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

มงคลสูตร์ คำฉันท์

(พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า รัชกาลที่ ๖)

(๑) หนึ่งคือบ่คบพาล — เพราะจะพาประพฤติผิด
หนึ่งคบกะบัณฑิต — เพราะจะพาประสพผล
หนึ่งกราบและบูชา — อภิบูชะนีย์ชน
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๒) ความอยู่ประเทศซึ่ง — เหมาะแลแควรจะสุขี
อีกบุญญะการที่ — ณ อดีตะมาดล
อีกหมั่นประพฤติควร — ณ สภาวะแห่งตน
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๓) ความได้สดับมาก — และกำหนดสุวาที
อีกศิลปะศาสตร์มี — จะประกอบมนุญการ
อีกหนึ่งวินัยอัน — นรเรียนและเชี่ยวชาญ
อีกคำเพราะบรรสาร — ฤดิแห่งประชาชน
ทั้งสี่ประการล้วน — จะประสิทธิ์มนูญผล
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๔) บำรุงบิดามา– — ตุระด้วยหทัยปรีดิ์
หากลูกและเมียมี — ก็ถนอมประหนึ่งตน
การงานกระทำไป — บ่มิยุ่งและสับสน
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๕) ให้ทาน ณ กาลควร — และประพฤติสุธรรมศรี
อีกสงเคราะห์ญาติที่ — ปฏิบัติบำเรอตน
กอบกรรมะอันไร้ — ทุษะกลั้วและมั่วมล
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๖) ความงดประพฤติบาป — อกุศลบ่ให้มี
สำรวมวรินทรีย์ — และสุราบ่เมามล
ความไม่ประมาทใน — พหุธรรมะโกศล
ข้อนี้แหละมงคล — อดิเรกอุดมดี

(๗) คารโว จ นิวาโต จ สนฺตุฏฺฐี จ กตญฺญุตา
กาเลน ธมฺมสฺสวนํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๘) ขนฺตี จ โสวจสฺสตา สมณานญฺจ ทสฺสนํ
กาเลน ธมฺมสากจฺฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๙) ตโป จ พฺรหฺมจริยญฺจ อริยสจฺจาน ทสฺสนํ
นิพฺพานสจฺฉิกิริยา จ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๑๐) ผุฏฺฐสฺส โลกธมฺเมหิ จิตฺตํ ยสฺส น กมฺปติ
อโสกํ วิรชํ เขมํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ ฯ

(๑๑) เอตาทิสานิ กตฺวาน สพฺพตฺถมปราชิตา
สพฺพตฺถ โสตฺถึ คจฺฉนฺติ ตนฺเตสํ มงฺคลมุตฺตมนฺติ ฯ

(๗) เคารพ ณ ผู้ควร | จะประณตและนอบศีร์
อีกหนึ่งมิได้มี | จะกระด้างและจองหอง
ยินดี ณ ของตน | บ่มิโลภทยานปอง
อีกรู้คุณาของ | นรผู้ประคองตน
พึ่งธรรมะโดยกา- | ละเจริญคุณานนท์
ข้อนี้แหละมงคล | อดิเรกอุดมดี

(๘) มีจิตตะอดทน | และสถิต ณ ขันตี
อีกหนึ่งบ่พึงมี | ฤดิดื้อทนงหาญ
หนึ่งเห็นคณาเลิศ | สมณาวราจารย์
กล่าวธรรมะโดยกาล | วรกิจจะโกศล
ทั้งสี่ประการล้วน | จะประสิทธิ์มนุญผล
ข้อนี้แหละมงคล | อดิเรกอุดมดี

(๙) เพียรเผากิเลสล้าง | มละโทษะยายี
อีกหนึ่งประพฤติดี | ดุจะพรหมพิสุทธิ์สรรพ์
เห็นแจ้ง ณ สี่องค์ | พระอรียะสัจอัน
อาจนำมนุษย์ผัน | ติระข้ามทะเลวน
อีกทำพระนิพพา- | นะประจักษะแก่ชน
ข้อนี้แหละมงคล | อดิเรกอุดมดี

(๑๐) จิตใครผิได้ต้อง | วรโลกะธรรมศรี
แล้วย่อมบ่พึงมี | จะประหวั่นฤกังวล
ไร้โศกธุลีสูญ | และสบายบ่ม้วมล
ข้อนี้แหละมงคล | อดิเรกอุดมดี

(๑๑) เหวามนุษย์ทำ | วรมงคะลาฉะนี้
เป็นผู้ประเสริฐที่ | บ่มิแพ้ ณ แห่งหน
ย่อมถึงสวัสดี | สิริทุกประเทศดล
ข้อนี้แหละมงคล | อดิเรกอุดมดี

โลกทิพย์

(คัดมาเฉพาะบางตอน จาก โลกทิพย์ ภาค ๑)

เรียบเรียงจากเรื่อง

Life in the world unseen

ตามคำบอกของวิญญาณท่าน **Robert Huqh Benson**

โดย

ศิริ พุธศุกร์

ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษฝ่ายพุทธศาสนา

ในสภาการศึกษามหามงกุฎราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยพุทธศาสนา

บรรณาธิการวารสาร WFB News Bulletin

ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก

โดยได้รับอนุมัติจาก

Mr. Anthony Borqia เจ้าของเรื่อง

คำชี้แจงของผู้แปล

(ในการพิมพ์ครั้งที่ ๔)

เรื่องสภาวะความเป็นอยู่ในโลกทิพย์ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า "โลกทิพย์" (ภาค ๑) นี้ ข้าพเจ้าได้เก็บใจความแปลจากหนังสือ Life in the World Unseen ของ Mr. Anthony Borgia การแปลได้ใช้วิธีถอดใจความเรียบเรียง ไม่ใช่แปลชนิดคำต่อคำหรือประโยคต่อประโยค เช่นประโยคภาษาอังกฤษเพียงประโยคเดียว บางครั้งต้องอธิบายเป็นภาษาไทยหลายประโยค เพื่อให้ได้ใจความชัดเจน ในทางกลับกัน ประโยคภาษาอังกฤษ ๕-๖ ประโยค ข้าพเจ้าแปลตัดลงเหลือเพียงประโยคเดียวก็มีในเมื่อเห็นว่าเนื้อความซ้ำกันและสำนวนพุ่มเฟือยเกินไปสำหรับคนไทย นอกจากนั้นข้อความที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกันแม้จะอยู่คนละบท ข้าพเจ้าก็นำมาแปลต่อกันไป บางครั้งก็ตัดทิ้งเลยก็มี กล่าวโดยสรุป ก็คือ ข้าพเจ้าแปลอย่างชนิด *ห่วงผู้อ่าน* คือเกรงว่าผู้อ่านซึ่งเป็นคนไทยที่ไม่ใช่นักปราชญ์จะไม่รู้เรื่อง การแปลแบบนี้จึงไม่ได้ *ห่วงตำรา* เพราะข้าพเจ้าไม่ได้คิดว่า จะให้การแปลของข้าพเจ้าเป็นตำราเรียนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม แม้รูปประโยคและคำที่ใช้บรรยายบางครั้งอาจจะเพี้ยนไปจากต้นฉบับเดิมอยู่บ้าง แต่ใจความสำคัญข้าพเจ้าได้รักษาไว้โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงแต่อย่างไร ครั้งแรกได้ผ่อนนำลงพิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือวิปัสสนาบันเทิงสารรายเดือนจนจบ ในระหว่างที่ยังแปลไม่จบ ก็ได้มีผู้มาติดต่อขอนำไปพิมพ์แจกเป็นการกุศลหลายครั้ง ครั้นเมื่อแปลเสร็จแล้ว ก็ได้มีผู้มาแจ้งความจำนงขอนำไปพิมพ์อีกหลายครั้ง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน ๗ ครั้งด้วยกัน

อาจมีบางท่านสงสัยว่า *เรื่องโลกทิพย์ที่แปลจากหนังสือดังกล่าวแล้วนั้น เป็นเรื่องของฝรั่งที่นับถือศาสนาคริสต์ การที่เราชาวพุทธลงแรงแปลและลงทุนพิมพ์ขึ้นเผยแพร่เช่นนี้ จะมิเป็นการช่วยเผยแพร่ศาสนาอื่นไปดอกหรือ? และหนังสือธรรมในศาสนาพุทธของเราไม่มีดีเท่าเทียมหนังสือเล่มนี้หรืออย่างไร?*

ต่อคำถามหรือข้อสงสัยประการแรก (*คือคล้ายกับจะเป็นการช่วยเผยแพร่ศาสนาอื่น*) นั้น ข้าพเจ้าขอตอบว่า ไม่เป็นเช่นนั้นเลย ในหนังสือเล่มนี้ทั้ง ๆ ที่ผู้แต่ง (คือ วิญญาณของผู้แต่ง) เป็นบาดหลวงที่นับถือศาสนาคริสต์ แต่ก็ได้บรรยายไว้หลายแห่งด้วยกัน โดยเฉพาะในเรื่องที่ว่าด้วยการเดินทางไปสู่อบายภูมิ ถึงความจริงเรื่องกฎแห่งกรรมว่าอยู่เหนืออำนาจบันดาลของพระเจ้า และได้กล่าวว่า โลกทิพย์เป็นภูมิแห่งการเสวยผลกรรมที่มนุษย์ได้ทำไว้เอง เป็นโลกที่แรงกรรมของมนุษย์นั่นเองได้สร้างขึ้นไว้ หาใช่เป็นด้วยการสร้างสรรค์ของพระผู้เป็นเจ้าไม่ (ข้อความเช่นนี้ได้โปรดดูหน้า ๑๓๐. ๑๔๑, ที่พิมพ์ด้วยตัวหนาเป็นพิเศษ และในบางแห่งข้าพเจ้าได้ลอกข้อความในภาษาอังกฤษลงไว้ให้ดูเป็นหลักฐานด้วย)

อันที่จริงเนื้อหาของคำสอนเช่นนี้ก็คือ สาระแห่งคำสอนเรื่องกฎแห่งกรรมของพระพุทธศาสนานั่นเอง เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านข้อความเช่นนี้ในหนังสือเล่มนี้ (และตลอดถึงหนังสืออื่น ๆ ในชุดนี้ ซึ่งมีทั้งหมดด้วยกัน ๓ เล่ม) แล้ว ก็ยิ่งรู้สึกเลื่อมใสในพุทธศาสนามากขึ้นกว่าเดิม ความรู้สึกเช่นนี้คงมิใช่มีเฉพาะแต่ข้าพเจ้าผู้เดียว เพราะการที่ภาคไทยของหนังสือเล่มนี้ได้พิมพ์มาแล้วถึง ๗ ครั้ง (โดยไม่นับที่ลงในวิปัสสนาบันเทิงสารรายเดือน) และโดยชาวพุทธทุกครั้งนั้น คงจะเป็นประจักษ์พยานอันมีเหตุผลพอสมควรว่า น่าจะเป็นการช่วยเผยแพร่พุทธศาสนาได้ประการหนึ่งเหมือนกัน ข้อสำคัญประการหนึ่งก็คือ ยังไม่ปรากฏว่ามีชาวพุทธผู้ใดที่อ่านหนังสือนี้แล้ว จงกลับใจไปนับถือศาสนาคริสต์เลย

อย่างไรก็ดาม มีบางท่านรังเกียจว่า หนังสือเล่มนี้ (คือภาคไทย) จะทำให้ชาวคริสต์หลายท่านนับถือในศาสนาคริสต์ของตนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยไม่คิดที่จะกลับใจเป็นชาวพุทธเลย (และหนังสือนี้ก็จะกลายเป็นเป็นการช่วย โฆษณา ให้คริ สต์ศาสนา ไป ได้ก็ด้วยเหตุนี้) เรื่องเช่นนี้หากจะเกิดเป็นความจริงเช่นนั้นไปได้ ข้าพเจ้าก็ขอตอบว่าไม่เคยนึกรังเกียจเลย และยังแถมจะยินดีอนุโมทนาเสียอีกด้วย เพราะถ้าศาสนิกชน ทุกคน เป็นผู้ Sincere คือ นับ ถือ ศาสนา ของ ตน อย่างไม่มีมายา ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ สวม หน้า กาก และ เชื่อ ใน ความไม่ สูญ หาย ของผล

กรรมอย่างจริงใจแล้ว ความเป็นอยู่ในสังคมประเทศชาติและในโลกของเรา ก็จะมีความสงบสุขกว่านี้อย่างที่เราคิดไม่ถึงทีเดียว

ต่อคำถามหรือข้อสงสัยประการที่สอง (*ที่ว่าหนังสือพุทธศาสนาเราไม่มีดีกว่านี้แล้วหรือ*) นั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านใคร่ครวญถึงคำว่า "ดี" ซึ่งมีความหมายกว้างขวาง (และมัว) มากแน่นอน ในทางพุทธศาสนาเรามีดีกว่ามาก (แม้ว่าจะเป็นการพูดเข้าข้างตัวเองอยู่บ้างก็ตาม) ในทางหลักวิชา แต่ถ้าจะกล่าวในแง่ของ การบรรยายรายละเอียด ของเรื่องโลกหน้าให้เห็นอย่างชัดแจ้งแล้ว ก็รู้สึกว่ายังไม่เห็นว่ามีเล่มไหนที่บรรยายได้ชัดเจนเท่านี้ อันที่จริงหนังสือประเภทเดียวกันนี้เท่าที่ข้าพเจ้าทราบ ก็มีพระนิพนธ์ของ พระเจ้าพระบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นวิวิธวรรณปรีชา เรื่อง "เพชรในหิน" และ "มฤตยูวรรณนา" ซึ่งดำเนินเรื่องคล้ายคลึงกัน แต่แม้ว่าจะมีหลักวิชาสูงกว่า แต่ก็บรรยายรายละเอียดไว้น้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าใคร่ขอแนะนำว่า ท่านที่ยังไม่เคยอ่านหนังสือพระนิพนธ์ทั้งสองเล่มดังที่กล่าวมานั้น ควรหาอ่านดูเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องโลกทิพย์นี้ด้วย เพราะพระนิพนธ์ทั้งสองเล่มดังกล่าวนั้นก็ได้เป็นแรงบันดาลใจประการหนึ่ง ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจแปลเรื่องนี้ และทำงานประเภทนี้ตลอดมา

ในการพิมพ์ฉบับแปลเป็นครั้งที่ ๔ (ต้นฉบับภาษาอังกฤษพิมพ์แล้ว ๑๐ ครั้ง) นี้ อาจารย์ พร รัตนสุวรรณ ซึ่งได้พิมพ์มาแล้วในครั้งที่ ๔ ครั้งหนึ่งแล้วนั้น ได้แจ้งความจำนงขอพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้ายินดีอนุโมทนาด้วย เพราะอาจารย์ พร มีความเห็นตรงกันกับข้าพเจ้าในหลักการใหญ่ที่ว่าบุคคลสมัยใหม่ส่วนมากไม่เชื่อผลของกรรม เพราะไม่เชื่อว่าโลกหน้ามีจริง ที่ไม่เชื่อว่า โลกหน้ามีจริง ก็เพราะมองไม่เห็น หรือพิสูจน์ไม่ได้ ดังนั้นหากได้มีการค้นคว้าพิสูจน์ในเรื่องนี้โดยทางเหตุผลบ้าง โดยทางประสบการณ์ส่วนตัวของหลาย ๆ คนรวบรวมไว้เป็นข้อมูล และเป็นสถิติอย่างมีระเบียบก็อาจจะทำให้บุคคลบางประเภทที่มีจิตใจไม่ดื้อรั้น จนเกินไปหันมาเชื่อได้บ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เขาโดยตรง ส่วนบุคคลที่ดื้อรั้น ไม่ยอมเชื่อเลยนั้นก็จำเป็นต้องปล่อยไป เพราะบุคคลบางจำพวกนั้น แม้พระพุทธองค์ก็โปรดไม่ได้ อันที่จริงข้าพเจ้ามิได้หมายความว่า บุคคลที่เชื่อในเรื่องโลกทิพย์เช่นนี้แล้ว จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถทำความผิดอย่างใดได้เลย เพราะในบางคราวหรือว่าบ่อยครั้ง บุคคลเช่นนั้นซึ่งก็ยังเป็นปุถุชนเหมือนกัน อาจจะตกอยู่ในสภาวะที่ถูกยั่วยวนหรือคุกคาม จนไม่สามารถจะต้านทานได้ก็มี ในกรณีเช่นนี้แม้ว่าบุคคลผู้นั้นจะเชื่อถือในเรื่องโลกทิพย์ และผลกรรมอันไม่รู้จักดับสูญแล้วก็ตาม ก็ยังสามารถทำความผิดได้บ้างเหมือนกัน เพราะความสามารถที่จะต้านทานสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีต่าง ๆ นั้น ย่อมขึ้น

อยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ โดยเฉพาะก็คือ บารมี กำลังสมาธิ และสติคือความควบคุมตัวเองเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ก็เป็นความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่า เมื่อบุคคลใดเชื่ออย่างแน่ใจในเรื่องโลกทิพย์ และเรื่องความไม่ดับสูญแห่งผลกรรมแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีกำลังใจต้านทานสิ่งยั่วยวนหรือคุกคามได้ดีกว่าผู้ที่มีอุดมคติในทางวัตถุนิยมล้วน ๆ อย่างแน่นอน

นอกจากนั้น ในยุคปัจจุบันลัทธิวัตถุนิยมกำลังแผ่อิทธิพลเข้าครอบงำจิตใจมนุษย์อย่างมากมาย ทำให้มนุษย์ส่วนมากแม้โดยกิริยาอาการภายนอกจะเป็นผู้นับถือศาสนาหนึ่งอยู่ก็ตาม แต่ในส่วนลึกของหัวใจก็มักจะไม่เชื่อ และหัวเราะเยาะแนวความคิดเรื่องนรกและสวรรค์อยู่ในใจหลายต่อหลายท่านแม้ทรงเพศเป็นนักบวช ก็รู้สึกละอายใจในการที่จะเชื่อว่าสวรรค์และนรกมีอยู่จริง ๆ ทั้ง ๆ ที่หลักการเรื่องชาติหน้า หรือสวรรคนรกนี้เป็นรากฐานที่*จำเป็นที่สุด*ของศาสนาทุกศาสนาอย่างแท้จริง

ในหนังสือเรื่อง Here and Hereafter โดยผู้แต่งคนเดียวกัน มีเรื่องเล่าไว้ว่า มีพระรูปหนึ่ง (พระในศาสนาคริสต์) เขียนจดหมายมาถึงผู้แต่งบอกว่า บรรดาพระถึง ๘ ใน ๑๐ ส่วน (ที่แม้เทศน์เรื่องสวรรค์นรกอยู่) ก็ไม่เชื่อว่าสวรรค์และนรกมีอยู่จริง ๆ ในวารสาร Golden Lotus ออกในสหรัฐอเมริกา เล่มประจำเดือนธันวาคม ปี ๑๙๖๓ หน้า ๒๒๙ เล่าถึงประวัติของบุตรของพระนักเทศน์รูปหนึ่ง เด็กชายผู้นี้เล่าว่า บิดาเป็นคนฉลาด ไม่ยอมเชื่อสิ่งที่ตนเองสอนผู้อื่นเลย (Father is too smart to believe the things he preaches)

อนึ่ง อาจารย์พร ได้เป็นผู้ช่วยเหลือติดต่อกับเจ้าของเรื่องในประเทศอังกฤษ คือ Mr. Anthony Borgia ถามถึงวิธีการติดต่อกับท่าน โรเบิร์ท ฮิว เบ็นสัน ที่เขียนเรื่องโลกทิพย์ในภาษาอังกฤษโดยผ่านทาง คุณชูศักดิ์ ทิพยเกษร อาจารย์ผู้หนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นพำนักอยู่ในกรุงลอนดอนจนได้รับอนุญาตจากเจ้าของเรื่องเดิม ให้พิมพ์จำหน่ายได้ทั้งต้นฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษและฉบับที่แปลเป็นไทย โดยที่เจ้าของเรื่องเดิมมิได้คิดค่าป่วยการ รือค่าลิขสิทธิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงขอขอบคุณอาจารย์พรไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพื่ออนุโลมตาม Mr. Anthony Borgia กับเป็นการตัดปัญหาเรื่องการพิมพ์ในครั้งใหม่ต่อไป ข้าพเจ้าจึงได้มอบลิขสิทธิ์ภาคภาษาไทย ซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้แปลเรียบเรียงนั้นให้แก่อาจารย์พร โดยให้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นผู้จัดพิมพ์ได้แต่ผู้เดียวตลอดไป ทั้งนี้ เพราะอาจารย์พรเป็นผู้สนใจในงานด้านนี้มามาก และนานเป็นพิเศษ

และได้ทำงานประเภทนี้ด้วยความเสียสละตลอดมา นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ทั้งในด้านการปฏิบัติ และการศึกษา สามารถตอบคำถามแก้ข้อสงสัยของท่านผู้อ่านได้ดีกว่าผู้อื่น ความสามารถดังกล่าวรวมกัน จะทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นที่รู้จักกว้างขวางในหมู่ผู้สนใจในทางนี้ และยังเป็นทางให้เกิดความเข้าใจในธรรมของพระพุทธศาสนา ในเรื่องกรรมและโอปปาติกะได้อย่างถูกต้อง

ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวแทรกไว้ในที่นี้สักเล็กน้อยว่า ความเชื่อในเรื่องกรรมและโอปปาติกะอย่างถูกต้องนั้นควรจะเป็นเช่นไร มีบุคคลบางประเภทในปัจจุบันที่ไม่ยอมเชื่อในเรื่องอริยสัจ หรือกรรม หรือปฏิจจสมุปบาทเลย ประเภทนี้ข้าพเจ้าจะไม่ขอกล่าวถึง คือเป็นอันว่าผ่านเลยไป แต่มีอีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยที่ *อวดอ้าง* ว่าเชื่อในหลักอริยสัจเป็นต้น แต่ไม่ยอมเชื่อในเรื่องชาติหน้าหรือนรกสวรรค์เลยโดยกล่าวว่าเป็นเรื่องของความงมงาย ข้าพเจ้าสังเกตว่า ส่วนมากบุคคลประเภทนี้เป็นพวกที่ไม่เชื่อในทางอิทธิปาฏิหาริย์ แต่ก็ได้รับความผิดหวังมาแล้ว จึงเลย "เหวี่ยงแห" หรือ "ด่ากราด" ไปหมด ด้วยคิดว่า การเชื่อในเรื่องนรกสวรรค์หรือเทวดาก็คงเป็นความงมงายเช่นเดียวกัน ในเรื่องเช่นนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่า ผู้ที่ "ปาก" อ้างว่าเชื่อถือในหลักอริยสัจเป็นต้น โดย (ใจ) ไม่ยอมเชื่อในเรื่องโลกหน้าหรือผี เทวดานั้น อันที่จริงก็เป็นผู้ที่เชื่ออย่าง งมงาย อีกประการหนึ่งเหมือนกัน และดูเหมือนว่านอกจากจะ งมงาย แล้ว ยัง หลอก ตัวเอง และ หลอก ผู้อื่นอยู่ตลอดเวลาอีกด้วย จริงอยู่ ผู้ที่เชื่อในเรื่องโลกหน้าและผีเทวดาบางเหล่าก็อาจยังมีความงมงายอยู่บ้างเหมือนกัน แต่ก็มิได้เป็นผู้หลอกตนเองและผู้อื่นแต่ประการใด (นอกจากในรายที่หลอกหากินเป็นอาชีพ) ส่วนการที่ว่าความเชื่อในเรื่องสวรรค์นรกผีเทวดาเพียงใดจึงจะเป็นความไม่งมงาย และในลักษณะใดจึงจะเป็นความงมงายนั้น ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านเรื่องนี้ได้อ่านหนังสือเรื่อง "ผีและเทวดามีจริง" ของ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ดู ให้ตลอดเล่ม (คือควรอ่านให้ตลอด มิฉะนั้นอาจจะทำให้เข้าใจทัศนะของผู้แต่งผิดพลาดไปได้อย่างน่าเสียดาย)

หนังสือชุดโลกทิพย์ของ Mr. Anthony Borgia นี้มีอยู่ ๓ เล่มด้วยกัน เฉพาะฉบับภาษาอังกฤษ เล่ม ๑ คือที่ข้าพเจ้าได้แปลเรียบเรียงออกมาแล้วนี้ ก็ได้พิมพ์จำหน่ายไปแล้วถึง ๑๐ ครั้งด้วยกัน สำหรับเล่ม ๒ คือ More About Life in the World Unseen และเล่ม ๓ คือ Here and Hereafter นั้นหากมีเวลา ข้าพเจ้าจะพยายามแปล (หรือให้คณะแปลของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณแปล) ออกเสนอท่านผู้สนใจในอันดับต่อไป

ความประสงค์ของข้าพเจ้า มีเพียง เพื่อช่วยให้บุคคล ส่วนมากที่ยังเข้าใจผิดคิดว่า ชาวตะวันตก (ฝรั่ง) ไม่เชื่อในเรื่องนี้นั้น ได้ทราบความจริงในเรื่องนี้บ้างตามสมควร ความจริงหนังสือประเภทนี้ (คือที่แต่งโดยบุคคลผู้มีชื่อเสียงอื่น ๆ) ที่เป็นภาษาอังกฤษนั้น มีอยู่มากกว่าที่เราคิดไว้เป็นอันมาก ทั้งในยุโรปและอเมริกา เฉพาะที่ข้าพเจ้ามีไว้ในครอบครอง ก็เป็นจำนวนไม่น้อย แต่เป็นที่น่าเสียใจอยู่อย่างหนึ่งว่า หนังสือประเภทนี้ไม่ค่อยมีจำหน่ายในประเทศไทย หลายเล่มต้องสั่งจากต่างประเทศ โดยผ่านทางร้านจำหน่ายหนังสือบ้าง หรือผ่านทางญาติมิตรที่อยู่ในต่างประเทศบ้าง

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลอันเกิดจากน้ำพักน้ำแรง ที่ได้แปลหนังสือเล่มนี้ออกมาโดยมิได้หวังประโยชน์อื่นใดนอกจากให้เป็นสะเบียงของตนเองในโลกทิพย์บ้างเท่านั้น ให้แก่ท่านผู้มีพระคุณทั้งหลาย ตลอดจนถึงท่านผู้มีใจเป็นกุศล ที่ได้นำเรื่องนี้ไปพิมพ์เผยแพร่ครั้งแล้วครั้งเล่าโดยทั่วกัน

ศิริ พุธศุกร์

๕๐๙/๒ ถนนจรัลสนิทวงศ์
ข้าง ร.ร. บูรณวิทย์ บางพลัด ธนบุรี.

โลกทิพย์

(คัดมาเฉพาะบางตอนจากโลกทิพย์ภาค ๑)

ข้อความที่น่าสนใจ

ข้อความที่น่าสนใจบางตอนในเรื่องโลกทิพย์

The spirit world is a world of thought; to think is to act and thought is instantaneous.

โลกทิพย์เป็นโลกแห่งความคิด การคิดคือการกระทำและส่งผลให้เห็นทันทีทันใด

It is the motive that counts, and a happy state in the spirit world cannot be bought for hard cash. A small service willingly and generously performed for a fellow mortal builds a greater edifice in spirit.

ตัวเจตนา (ที่แฝงอยู่เบื้องหลังการกระทำ) เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ความสุขในโลกหน้ามิใช่จะซื้อได้ด้วยปริมาณเงินที่ทำบุญลงไป การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นแม้เล็กน้อยถ้าทำด้วยความเต็มใจและด้วยเจตนาบริสุทธิ์ที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ร่วมทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันจริง ๆ ย่อมมีผลในโลกทิพย์มากกว่า (ที่ทำมาก ๆ ด้วยเจตนาไม่บริสุทธิ์)

It is man alone who qualifies himself fer the state of his existence after he passes into spirit.

หลังจากความแตกดับแห่งกายแล้ว บุคคลจะเข้าถึงสภาวะอันสูงส่ง หรือต่ำทรามอย่างไรก็สุดแล้วแต่ตัวของเขาเอง.

There are many people who. without doing any harm, had never, never done any good to a single mortal upon enrth. People who lived entirely unto themselves. without a single thought for others. Such souls constantly harped upon the theme that they had done no harm to anyone. - - But they had harmed themselves.

มีบุคคลเป็นจำนวนมากผู้ซึ่งแม้จะไม่ได้ทำอันตรายผู้อื่นใด ก็ไม่เคยได้ช่วยเหลือผู้ร่วมทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันเลยขณะที่เมื่อยังอยู่ในโลกมนุษย์ บุคคลประเภทนี้คิดถึงแต่ตนเองเท่านั้น ไม่เคยรับรู้ความทุกข์ของผู้อื่นเลย วิญญาณดังกล่าวอ้างเหตุผลอยู่เสมอว่า เขาไม่ได้ทำอันตรายผู้หนึ่งผู้ใดเลย แต่นั่นแหละเขาได้ทำอันตรายตนเอง (โดยไม่รู้สึก)

Many who were great upon earth, found themselves very small in spirit, And many, who were unknown upon earth, found themselves here so spiritually well known as to be almost overcome by it.

บุคคลเป็นจำนวนมากที่เคยเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในโลกมนุษย์ จะรู้สึกว่าตนเองเล็กนิดเดียว (จนดูเหมือนไม่มีค่าอะไรเลยในโลกทิพย์) และก็มีบุคคลเป็นจำนวนมาก ที่เมื่ออยู่ในโลกมนุษย์อาจไม่มีผู้ใดรู้จักชื่อเสียงเลย แต่เมื่อมาสู่โลกทิพย์แล้วกลับปรากฏว่าตนมีผู้รู้จักมากมาย จนรู้สึกตื้นตันใจเกือบจะพูดไม่ถูกทีเดียว

However mighty we were upon the earth-plane, it is spiritual worth only that takes us to our right place in the spirit world... Position is forgotten, but deeds and thonghts are the witnesses for or against us, and we become our own judges.

ไม่ว่าบุคคลจะมีอำนาจวาสนาเพียงใดในโลกมนุษย์ สิ่งที่เราจะนำติดตัวไปด้วยได้ก็คือความหยาบหรือความประณีตแห่งจิตของเราเท่านั้น...... ในโลกทิพย์ไม่มีผู้ใดคิดคำนึงถึงตำแหน่งของบุคคลในโลกมนุษย์อีกต่อไป การกระทำและความคิดของเรา (ในโลกมนุษย์) จะเป็นพยานส่งเสริมหรือปรักปรำเรา และเราก็จะเป็นผู้พิพากษาตนของตนเอง

ความรู้แจ้งเรื่องโอปปาติกะ

เป็นรากฐานสำคัญของสัพพัญญุตญาณ

ภิกษุทั้งหลาย อธิเทวญาณทัศนะ (คือการรู้ การเห็น เกี่ยวกับเรื่องเทวดาทุกชั้น และทุกอย่าง) ของเรา ถ้ายังไม่บริสุทธิ์ที่เพียงใด เราก็ไม่ปฏิญญาว่าเราได้บรรลุอนุตตระสัมมาสัมโพธิญาณ แต่เพราะเหตุที่อธิเทวญาณทัศนะของเราบริสุทธิ์ดีแล้ว ฉะนั้นเราจึงได้ปฏิญญาว่า เราได้บรรลุอนุตตระสัมมาสัมโพธิญาณ.

พระไตรปิฎก ฉบับบาลี เล่ม ๒๒ หน้า ๓๖๐

โลกทิพย์

บทที่ ๑

มรณกรรม

ท่านผู้อ่านทั้งหลายคงอยากทราบว่าข้าพเจ้าเป็นใคร

ท่านทั้งหลาย ! ข้าพเจ้านั้นแม้เดิมจะมียศตำแหน่งในทางโลกอยู่บ้าง แต่บัดนี้ได้ละทิ้งสมมติเหล่านั้นมาแล้วโดยสิ้นเชิง เพราะบรรดายศฐานันดรรดาศักดิ์ของทางโลกทั้งหลายนั้น เรานำติดมาด้วยไช่ได้เลยแม้แต่น้อย หลังจากการแตกสลายแห่งร่างกายแล้ว สิ่งที่จะนำติดมาได้มีอยู่อย่างเดียวคือสภาพของจิตของเราเท่านั้น *ท่านมีจิตหยาบหรือประณีตเพียงใดก่อนแต่มรณกรรมความหยาบหรือประณีตแห่งจิตของท่านเท่านั้น จะเป็นสมบัติติดตามไปโลกหน้า*

มาถึงตอนนี้ ท่านคงอยากทราบต่อไปอีกว่า ข้าพเจ้าเคยเป็นใครหรืออะไรมาบ้างในอดีต สำหรับข้อนี้ข้าพเจ้ายินดีจะเล่าความเป็นไปของตนเองให้ท่านฟังบ้าง เพื่ออาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านได้บ้างตามสมควร อันที่จริงชีวิตของข้าพเจ้า ในสมัยเมื่อยังครองกายเนื้อนั้น ก็มีทั้งความสบายและความลำบากไปคนละอย่าง ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับความลำบากเกี่ยวกับความยากจนก็จริง แต่ข้าพเจ้าก็เป็นผู้ทำความเพียรในการศึกษาและในทางจิตมามิใช่น้อย นิสัยของข้าพเจ้าเป็นคนชอบในทางศาสนามาตั้งแต่เยาว์วัย จึงไม่เป็นการประหลาดที่ข้าพเจ้าจะต้องรู้สึกประทับใจในแสงสีและเสียงแห่งพิธีกรรม ในทางศาสนาอย่างง่ายดาย ในสมัยนั้นข้าพเจ้าก็เช่นเดียวกับคนส่วนมาก คือเชื่อตาม ๆ กันไปในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนาโดยไม่ได้สนใจคิดหาเหตุผลและความจริงแต่อย่างใดเมื่อข้าพเจ้าเจริญวัยขึ้นได้บวชเป็นพระก็ศึกษาธรรมและเทศน์ สั่งสอนประชาชนไปตามข้อความในคัมภีร์ ซึ่งต่อ

มาภายหลังก็ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีชื่อเสียงในการแต่งหนังสืออยู่ไม่น้อยข้าพเจ้าเคยได้เห็น "นิมิตต์" จากการบำเพ็ญเพียรทางจิตอยู่บ้างเป็นบางครั้ง แต่ก็มักจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นภาพมายาที่พวกผีปีศาจแสดงหลอกหลอนให้เห็น จึงทำให้ข้าพเจ้าเองบางครั้งไม่แน่ใจในตนเองเหมือนกัน ความจริงเรื่องเหล่านี้เมื่อข้าพเจ้าได้ละกายเนื้อมาสู่โลกทิพย์ในบัดนี้แล้ว จึงได้เห็นความจริงว่า เรื่องที่เกี่ยวกับโลกหน้าอันปรากฏอยู่ในคัมภีร์ศาสนานั้น ให้ความกระจ่างน้อยเหลือเกิน และส่วนมากก็ไม่ตรงกับความจริงเสียอีกด้วย นี่คือความเป็นมาในอดีตของข้าพเจ้าโดยสังเขป

บัดนี้ข้าพเจ้าจะเล่าให้ท่านฟัง ถึงสภาพที่บังเกิดขึ้นในขณะเมื่อจิตกำลังจะพรากจากร่างกาย

ความจริงในขณะที่กายเนื้อจะถึงความแตกดับนั้น ไม่จำเป็นจะต้องประกอบไปด้วยทุกขเวทนาอันรุนแรงเสมอไปเมื่อข้าพเจ้ายังเป็นมนุษย์อยู่นั้น ก็เคยได้เห็นวิญญาณออกจากกายเนื้อ มาสู่โลกทิพย์หลายครั้งด้วยกัน นอกจากนั้นก็มีบ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าได้เห็นด้วยตาเนื้อธรรมดานี่เองว่า ในขณะที่ดวงจิตกำลังจะแยกตนออกไปจากกายเนื้อนั้น ต้องต่อสู้และดิ้นรนอย่างรุนแรง เท่าที่ปรากฏเราจะรู้สึกเหมือนว่า ในขณะที่จิตกำลังจะออกจากร่างนี้ จะต้องมีความเจ็บปวดอย่างแรงกล้าหรือไม่ก็คงต้องได้รับความทรมานจากการหายใจมิใช่น้อย เพราะในขณะนี้ การหายใจจะสั้นเข้าทุกที ด้วยเหตุดังกล่าวมาบุคคลส่วนมากจึงหวาดเกรงต่อความตายเพราะคิดว่าคงจะเต็มไปด้วยทุกขเวทนาแสนสาหัส ข้าพเจ้าเองก็เคยสงสัยและถามตัวเองในเรื่องนี้มา แล้วไม่น้อยครั้งได้เคยค้นคว้าหาความรู้จากข้อความในคัมภีร์ต่าง ๆ แต่ไม่ปรากฏว่าได้มีอธิบายไว้ในที่แห่งใดโดยละเอียดแจ่มแจ้งในเรื่อง นี้เลย เพราะเหตุผลประการเดียวคือท่านเองก็ไม่รู้เหมือนกัน

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอยู่เสมอว่า ความตายไม่น่าจะเป็นสิ่งหวาดเสียวถึงเพียงนั้น ข้าพเจ้ารู้อยู่ว่าวันหนึ่งคงจะต้องได้ผชิญคำตอบปัญหาเรื่องนี้ด้วยตนเอง ซึ่งข้าพเจ้าก็หวังว่ามรณกรรมของข้าพเจ้าคงจะไม่เกิดจากเหตุอันรุนแรงเกินไปนัก ความหวังของข้าพเจ้าเป็นผลสำเร็จการแตกสลายแห่งร่างกายของข้าพเจ้าไม่ได้เป็นไปด้วยวิธีอันรุนแรงไปตามประสงค์ แต่ก็มีความลำบากอยู่บ้างเช่นเดียวกับที่ข้าพเจ้าเคยประสบมาในรายบุคคลอื่น ๆ

ก่อนหน้าจะถึงกำหนดมรณะนั้น ข้าพเจ้าเองก็มีความรู้สึกอยู่ว่า วาระสุดท้ายของตนกำลังใกล้เข้ามาทุกขณะ ในขณะนั้นข้าพเจ้ากำลังนอนเจ็บอยู่บนเตียง รู้สึกมีความหนักอึ้งในจิตใจ–

เป็นความรู้สึกคล้าย ๆ กับง่วงนอนหลายครั้งข้าพเจ้ารู้สึกคล้าย ๆ กับว่าตนเองกำลังลอยออกไป แล้วก็ค่อย ๆ ลอยกลับเข้ามาใหม่ ข้าพเจ้าเชื่อว่าในระหว่างนี้ผู้ที่เฝ้าดูอาการอยู่ข้างเตียงก็คงจะรู้ว่าแม้ข้าพเจ้าจะยังไม่ตาย ก็คงกำลังทรุดหนักลงไปทุกที่ ตลอดเวลาที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองกำลังจะลอยออกไป และลอยกลับเข้ามาหลายครั้งหลายคราวนี้ จำได้ว่าไม่ได้รับทุกขเวทนา เช่นความเจ็บปวดหรือความอึดอัดแต่อย่างใดเลย ข้าพเจ้ายังคงสามารถเห็นความเป็นไปในห้องนั้น และยังคงได้ยินว่าบุคคลในห้องนั้นพูดอะไรกันบ้าง และข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าอาการของข้าพเจ้าได้ก่อให้เกิดความหมดหวังแก่ผู้ที่เฝ้าดูอยู่โดยรอบ แต่แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็กลับมีความรู้สึกปิติยินดีและตื่นเต้นอย่างที่ไม่เคยมีมาแต่ก่อน ขณะนี้ ข้าพเจ้ารู้แน่แล้วว่าข้าพเจ้ากำลังจะตายและรู้สึกกระตือรือล้นอยากจะตายเสียเร็วๆ ในระหว่างนี้ข้าพเจ้าไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวสงสัยหรือเสียใจอย่าง ใดเลย ในการที่ต้องจาก โลก นี้ไปคงต้องการอยู่อย่างเดียวคืออยากไปเสียให้พ้นเท่านั้น

ทันใดนั้นเอง ข้าพเจ้าก็เกิดความรู้สึกอยากจะลุกขึ้นอย่างรุนแรง และก็รู้สึกว่าตนเองกำลังลุกขึ้นจริง ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ได้เห็นว่า ผู้ที่ได้เฝ้าดูอาการอยู่โดยรอบนั้น หาได้เห็นไม่ว่าข้าพเจ้ากำลังลุกขึ้น เพราะเขาเหล่านั้นมิได้เข้ามาช่วยประคองข้าพเจ้า หรือห้ามปรามมิให้ลุกขึ้นแต่อย่างใดเลย บัดนี้เมื่อข้าพเจ้าลุกขึ้น (ตามความรู้สึกของตนเอง) เช่นนี้แล้วจึงได้หันไปมองดูรอบ ๆ ก็ได้เห็นร่างอันปราศจากชีวิตของข้าพเจ้านอนทอดอยู่บนเตียง แต่ตัวข้าพเจ้าเองเป็นตัวที่แท้จริงยังคงมีชีวิตและรู้สึกสบายดี ข้าพเจ้ายังคงจ้องดูร่างของตนเองอยู่เช่นนั้นอีกพักหนึ่ง พร้อมกับนึกประหลาดใจว่าจะทำอย่างไรต่อไปดีข้าพเจ้ายังคงมองเห็นความเป็นไปต่าง ๆ ในห้องนั้นอย่างชัดเจนแต่ก็รู้สึกเหมือนว่ามีหมอกบาง ๆ คล้ายกลุ่มควันลอยอยู่ โดยทั่วไปในห้องนั้น ข้าพเจ้าก้มมองดูตัวเองโดยอยากจะทราบว่ามีเสื้อผ้าชนิดใดสวมอยู่หรือเปล่า และก็รู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่งที่เห็นว่าตนเองกำลังสวมผ้าชุดเดิมนั้นเอง แต่แล้วก็ระงับความประหลาดใจไว้ได้ เพราะคิดว่าถ้ามิได้สวมเสื้อผ้าชุดนั้นแล้วจะควรสวมชุดใดนอกจากนี้ แน่นอนที่เดียวคงจะไม่ใช่เสื้อผ้าชุดโปร่งตาแบบที่เรายกให้เป็นของเทพดาสวมอยู่เป็นแน่ เพราะข้าพเจ้าก็เชื่อว่าตนเองคงยังไม่ถึงขนาดที่ จะเป็นเทพดาได้อย่างแน่นอน

ตอนนี้เองข้าพเจ้าหวนระลึกถึงความรู้เก่า ๆ เกี่ยวกับโลกทิพย์ที่เคยค้นคว้ารวมรวมมาปะติดปะต่อกันเข้าในสมัยเมื่อยังเป็นมนุษย์ ข้าพเจ้ารู้ทันทีว่า บัดนี้ข้าพเจ้าได้ **ตาย** แล้วแต่ก็รู้อีกว่าข้าพเจ้ากำลังมีชีวิตอยู่ในบัดนี้ ข้าพเจ้าตระหนักดีว่าได้สลัดทิ้งความเจ็บปวดของร่างกายออกไปแล้ว

ในระหว่างนี้รับรองว่าไม่มีความรู้สึกสลดใจ หรือเสียใจในสภาวะที่ชาวโลกมนุษย์สมมติเรียกกันว่า "ความตาย" นี้เลย คงมีอยู่แต่ความประหลาดใจว่าจะทำอย่างไรต่อไปดี เพราะบัดนี้ *ข้าพเจ้าก็ยังมีอินทรีย์รับความรู้สึกต่าง ๆ ได้เหมือนเดิม และยังรู้สึกว่าร่างกายอยู่อย่างแท้จริงยิ่งกว่าเดิมเสียอีก*

เท่าที่ได้บรรยายมาตั้งแต่ต้นนี้ อาจจะค่อนข้างยาวอยู่บ้างทั้งนี้ก็เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบความเป็นไปโดยละเอียด ซึ่งอันที่จริงเหตุการณ์ทั้งหมดนี้ เมื่อคิดตามกำหนดเวลาของโลกมนุษย์คงกินเวลา ๒ หรือ ๓ นาทีเท่านั้น

ขณะนี้เองข้าพเจ้าเห็นเพื่อนของข้าพเจ้าผู้หนึ่งซึ่งเป็นนักบวชเหมือนกันแต่ได้มาสู่โลกทิพย์นี้ก่อนข้าพเจ้าประมาณ ๒ หรือ ๓ ปี เราได้ทักทายปราศัยกันด้วยความยินดี และข้าพเจ้าจึงสังเกตเห็นว่าเขานุ่งห่มด้วย เสื้อผ้าแบบเดียวกับข้าพเจ้าเหมือนกันในระยะแรกๆข้าพเจ้าปล่อยให้เขาเป็นผู้พูดเสียเป็นส่วนมากเพราะข้าพเจ้าต้องการจะปรับปรุงตนเองให้คุ้นกับสภาวะอันใหม่นี้เสียก่อน ข้าพเจ้าเพิ่งหลุดพ้นจากความป่วยไข้มาเมื่อครู่นี้เอง เพราะได้พรากจากกายเนื้อมาเสียได้ ดังนั้นความรู้สึกปีติปราโมทย์ ที่ได้เป็นอิสระจากความทรมานของร่างกายนี้จึงมีอยู่ไม่น้อย ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าจะชื่นชมกับความรู้สึกอันนี้ต่อไปอีกนาน ๆ เพื่อให้อิ่มใจเสียก่อน เพื่อนของข้าพเจ้าก็ดูเหมือนจะรู้ความจริงข้อนี้ดี

ขณะแรกที่ข้าพเจ้าเริ่มเอ่ยปากพูดนั้น ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่า เราพูดกันตามปกติเช่นที่เรากระทำกันในโลกมนุษย์นั้นเองคือเราพูดกันด้วยอาศัยหลอดเสียงในลำคอเหมือนกัน ในที่สุดเพื่อนของข้าพเจ้าก็บอกให้ข้าพเจ้าเตรียมตัวคอยรับสิ่งแปลกประหลาดน่าชื่นชมยินดีมากมายหลายอย่าง ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า และกล่าวต่อไปว่า เขาได้ถูกส่งตัวมาทั้งนี้ก็เพื่อให้มารับข้าพเจ้าโดยเฉพาะ และเนื่องจากบัดนี้ไม่มีความจำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องอยู่ที่นี่อีกต่อไป เขาจะพาข้าพเจ้าไปส่งยังสถานที่ได้จัดไว้ให้เป็นบ้านของข้าพเจ้าแล้ว ซึ่งข้าพเจ้าก็ตกลงรับคำมอบให้เขาเป็นผู้นำทางโดยทันทีเพราะจนบัดนี้ข้าพเจ้าก็ยังหาทราบไม่ว่าเราจะไปยังสถานที่นั้นได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม ก่อนจากไปข้าพเจ้าก็ยังอดเหลียวกลับไปมองดูห้องเดิมของข้าพเจ้าเป็นครั้งสุดท้ายไม่ได้ ปรากฏว่าในห้องนั้นยังมีหมอกบาง ๆ ปกคลุมอยู่เช่นเดิม ผู้ที่ยืนอยู่รอบ ๆ เตียง

นอน บัดนี้ก็ถอยห่างออกไปและข้าพเจ้าก็สามารถเข้าไปใกล้เตียงนอนจ้องดู "ตัวของข้าพเจ้าเอง" ได้ถนัด ไม่มีความรู้สึกเสียใจหรืออาลัยทั้งสิ้น แต่ก็รู้สึกว่าได้เห็นภาพนั้นอย่างชัดเจนจริง ๆ เพื่อนของข้าพเจ้าจึงกล่าวชวนขึ้นว่า ถึงเวลาที่เราจะต้องไปกันแล้ว ดังนั้นเราจึงจากที่นั้นไป

ยิ่งห่างจากห้อนนั้นออกมา ก็ปรากฏว่าห้องนั้นมีหมอกควันปกคลุมหนาขึ้นทุกที จนกระทั่งในที่สุด ภาพนั้นก็จางหายไปกับสายตา อันที่จริงจนถึงขณะที่กล่าวมาแล้วนี้ ข้าพเจ้าก็ยังคงเคลื่อนไหวโดยใช้เท้าแบบธรรมดานั่นเอง แต่เพื่อนของข้าพเจ้าแนะว่า เนื่องจากข้าพเจ้าเพิ่งหลุดพ้นจากความป่วยไข้มาใหม่ควรจะได้รับการพักผ่อน โดยอย่าออกกำลังให้มากนัก ด้วยเหตุนั้นเขาจึงเสนอความเห็นว่าไม่ควรจะเคลื่อนไหวโดยแบบที่เคยกระทำมาแล้ว คือโดยใช้ขาเดิน ต่อจากนั้น เขาจึงบอกให้ข้าพเจ้ายึดแขนเขาไว้ให้แน่น และไม่ต้องกลัวอะไรทั้งสิ้น อนึ่งข้าพเจ้าจะหลับตาเสียด้วยก็ได้ ในทันใดนั้นเองพอข้าพเจ้าจับแขนเขาและหลับตา ก็รู้สึกว่าตัวลอยขึ้นเหมือนกับความฝันฉะนั้น ผิดกันก็แต่ในขณะนี้มันเป็นความจริงที่สุด การเคลื่อนไหวโดยการลอยนี้ ยิ่งนานขึ้นก็ยิ่งเร็วขึ้นทุกที ตลอดเวลานี้ข้าพเจ้าก็หลับตาแน่นด้วยความไว้ใจในตัวเพื่อนของข้าพเจ้าอย่างเต็มที่

ครู่หนึ่งต่อมาความเร็วก็ค่อย ๆ ลดลงบ้าง และในไม่ช้าข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าเท้าเหยียบวัตถุแข็ง ๆ เข้าอย่างหนึ่ง เมื่อลืมตาขึ้นตามคำสั่งของเพื่อนผู้นำทาง (*ข้าพเจ้าก็ต้องประหลาดใจอย่างยิ่งที่ได้เห็นบ้านของข้าพเจ้าที่อยู่ในโลกมนุษย์นั่นเอง เป็นบ้านเหมือนหลังเดิมที่ข้าพเจ้าเคยอยู่ในโลกมนุษย์จริง ๆ แต่ก็ได้รับการปรับปรุงเสียใหม่อย่างที่ข้าพคิดว่า แม้ตนเองก็คงไม่สามารถกระทำได้อย่างน่าดูน่าชมเช่นนี้ และโดยเฉพาะส่วนที่อยู่รอบบ้านนั้นเองที่สดุดตาข้าพเจ้ามากกว่าสิ่งอื่น*)

เป็นสวนกว้างขวางมากและได้รับการรักษาไว้เป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างที่ข้าพเจ้าไม่สามารถที่จะบรรยายให้เห็นได้ว่าเรียบร้อยและสวยงามเพียงใด ไม่มีหญ้ารกหรือเถาวัลย์ต่าง ๆ ให้เห็นเลย ในบรรดาดอกไม้เหล่านั้น เมื่อข้าพเจ้าตรวจดูอย่างใกล้ชิดแล้วก็กล่าวได้ว่า ไม่เคยเห็นดอกไม้ที่ใดๆ ในโลกมนุษย์ที่ออกดอกบานสะพรั่งกันอยู่อย่างมากมาย และสวยงามเช่นนี้เลย จริงอยู่บางอย่างก็เป็นดอกไม้ซึ่งมีอยู่ในโลกมนุษย์เหมือนกัน แต่ก็มีจำนวนมากมายเหลือเกินในที่นี้ นอกจากความสวยงามในด้านสีสันวรรณะและจำนวนดังกล่าวมาแล้ว ยังมีคุณลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ รู้สึกเหมือนว่าดอกไม้ทิพย์เหล่านี้จะส่งกระแสธารแห่งชีวิตนิรันดรออกไปรอบด้าน ในขณะที่เราเดิน

เข้าไปใกล้ กระแสธารดังกล่าวนี้มีพลังที่ให้ความชุ่มชื่นแก่ดวงวิญญาณพิเศษ เพื่อนของข้าพเจ้ากล่าวว่า ดอกไม้เหล่านี้ไม่มีการเหี่ยวแห้งหรือโรยราเลย

ยังมีคุณลักษณะอันมหัศจรรย์อีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปใกล้ก็รู้สึกว่า ได้ยินเสียงดนตรีแว่วอยู่รอบ ๆ บริเวณดอกไม้นี้ ซึ่งทำให้รู้ว่าเป็นการผสมผสานกันอย่างถูกส่วนดียิ่งระหว่างสีอันงดงามตระการตาของดอกไม้ และเสียงเพลงที่แว่วดังวังเวงใจอยู่โดยรอบ ความจริงข้าพเจ้าก็ไม่มีความรู้ในทางดนตรีมากพอที่จะสามารถบรรยายให้ท่านเห็นแจ่มแจ้ง โดยอาศัยเทคนิคของวิชาดนตรีเป็นหลักได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถพรรณาความกลมกลืนกัน ของสีและเสียงที่กล่าวมาแล้วให้มากไปกว่านี้ได้ สรุปความว่า ไม่ว่าจะเหลียวมองไปทางใด ข้าพเจ้าก็รู้สึกสึกว่ามิแต่ความเจริญตาเจริญใจหาสิ่งขัดนัยตามิได้เลย ตลอดเวลาที่ข้าพเจ้าเดินไปตามทางในสวนนั้น เราได้เดินบนหญ้าซึ่งอ่อนนุ่มจนทำให้รู้สึกเสมือนว่าเรากำลังเดินอยู่บนอากาศฉะนั้น

ในบริเวณยังมีต้นไม้หลายพันธุ์ ขึ้นเรียงรายอยู่โดยรอบทุกต้นเราจะไม่เห็นความคดงอบิดเบี้ยวจนเสียรูปทรง ดังที่เรามักจะเห็นกันอยู่ในโลกมนุษย์นั้นเลย ทุกต้นงอกงามสมบูรณ์ไม่มีอันตรายเกิดจากลมพายุที่บิดหรือหักกิ่งน้อยของมัน ไม่มีแมลงที่เป็นศัตรูพืชเหมือนต้นไม้ในโลกมนุษย์ ทั้งหมดชูลำต้นแตกช่อเขียวชะอุ่มส่งกระแสแห่งชีวิตออกไปรอบด้าน ซึ่งผู้เข้าไปใกล้จะรู้สึกการสัมผัสของกระแสธารนี้ได้ทันที

ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นความจริงอีกอย่างหนึ่งว่า ที่ใต้ต้นไม้นั้นไม่ปรากฏมีเงามืดอยู่เลย และในขณะเดียวกันมองหาดวงอาทิตย์ก็ไม่เห็น ดูคล้ายกับว่าจะมีรังสีแห่งแสงสว่าง อันแผ่ซ่านทั่วไปทุกหนทุกแห่ง เพื่อนของข้าพเจ้าบอกว่า แสงสว่างทั้งหมดนี้มาจากพระองค์ผู้ประทานแสงสว่างให้โดยตรงแสงนี้ก็เป็นแสงทิพย์ที่ห่อหุ้ม และฉายแสงให้แก่ชาวโลกทิพย์อยู่ตลอดกาล

ทุกหนทุกแห่งมีความอบอุ่นอยู่ทั่วไป บรรยากาศเงียบแต่ก็มีลมอ่อนพัดโชยกลิ่นหอมอันชื่นใจมาตลอดเวลา สภาพเช่นนี้มีอยู่ในโลกทิพย์โดยไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่สดุดใจข้าพเจ้าอีกประการหนึ่งก็คือ ไม่ปรากฏว่ามีรั้วหรือกำแพงกั้นเป็นเขตแดนให้ทราบเลยว่า สวนของข้าพเจ้าควรจะมีอาณาเขตถึงที่ใด เพื่อนของข้าพเจ้าบอกว่าเรื่องเช่นนี้ไม่ต้องมีในโลกทิพย์ เพราะทุกคน (หรือทุกวิญญาณ) จะรู้ได้ดีโดยสัญชาตญาณ และไม่มีความผิดพลาด

ว่าอาณาเขตของตน ควรจะสิ้นสุดลงแค่ไหน ปัญหาเรื่องบุกรุกจึงเป็นอันไม่มีในโลกนี้ และข้าพเจ้าจะไปเที่ยวเล่นในสวนของใคร ๆ เมื่อใด ก็กระทำได้ตามปรารถนา โดยไม่ต้องเกรงผู้ใดจะว่ากล่าวเหมือนอย่างในโลกมนุษย์เลย

ขณะนี้ เพื่อนของข้าพเจ้าได้กล่าวเตือนขึ้นว่า ข้าพเจ้ายังเป็นผู้ใหม่ในโลกทิพย์นี้ จึงควรจะหาที่สบาย ๆ สักแห่งหนึ่งนั่งพักสนทนากันถึงเรื่องต่าง ๆ สักครู่หนึ่ง อันที่จริงคำว่า "สบาย" ในที่นี้ ขอให้ทราบว่าเป็นคำพูดเปรียบเทียบเท่านั้นเอง เพราะไม่ว่ามองไปที่ใด ก็ดูเป็นสถานที่ให้ความสบายไปหมดทั้งนั้นและคำว่า "ความสบาย" นี้ข้าพเจ้าก็คิดว่า เป็นคำที่ตื้นเหลือเกิน จนไม่สามารถให้เห็นสภาพอันแท้จริงในขณะนี้ได้เลย

ในที่สุด เราก็มานั่งพักกันอยู่ใต้ร่มไม้ใหญ่แห่งหนึ่ง ณ ที่นี้เราจะเห็นทิวไม้เขียวสดเป็นแนวยาวเหยียดไปสุดสายตา ข้าพเจ้าเอนหลังลงนอนกับพื้นหญ้าอันอ่อนนุ่มอย่างสบาย คอยฟังเพื่อนของข้าพเจ้าบรรยายเรื่องน่ารู้ต่าง ๆ ให้ฟังต่อไป

"สิ่งใดก็ตามที่เราได้กระทำไว้" เพื่อนของข้าพเจ้าเอ่ยขึ้น **"เราจะต้องรับผลของมันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้"** สภาพความเป็นไปเท่าที่เราเห็นอยู่ต่อหน้าเราบัดนี้เช่นบ้านอันสงบสุขก็ดี เหล่าบุคคลผู้ดำเนินชีวิตอย่างสดชื่นรื่นเริงก็ดีล้วนเป็นผลของผลกรรมที่เขาได้สะสมไว้ในอดีตแล้วทั้งสิ้น ในระหว่างบุคคลเหล่านี้ เราจะเห็นแต่ละท่านมีทัศนะในทางศาสนาต่าง ๆ กันเช่นเดียวกับเราเมื่อครั้งท่านเหล่านั้นยังเป็นมนุษย์อยู่ ทั้งนี้เพราะในดินแดนแห่งนี้ทุกคนมีสิทธิ์เลือกถือได้ตามมติที่ตนชอบ สภาพแห่งจิตของท่านผู้ผ่านเข้ามาสู่ภูมินี้ ก็คงเป็นดังเช่นที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นนั่นเอง คือท่านจะมีความหยาบและประณีต แห่งจิตมากน้อยเพียงไร ท่านจะมีทัศนะอย่างไร สภาพเหล่านั้นจะยังคงเป็นของท่านต่อไปในโลกนี้อย่างไม่เปลี่ยนแปลง ทุกท่านสามารถปฏิบัติศาสนกิจของตนต่อไปได้ตามเดิม จนกว่าจะถึงเวลาที่ท่านมีความเห็นเองว่า สมควรจะเลื่อนตนเองขึ้นไปสู่ขั้นที่สูงไปกว่านั้น ณ ที่นี้ไม่มีการบังคับให้ผู้นั้นผู้นี้นับถืออย่างนั้นอย่างนี้ และมีโบสถ์ไว้ให้ผู้ที่ต้องการจะปฏิบัติต่อไปได้ตามเดิม

ตลอดเวลาเหล่านี้ ข้าพเจ้ารู้สึกข้องใจอย่างหนึ่งว่า คือรู้สึกอยากทราบเป็นอย่างยิ่งว่าใครเป็นผู้กรุณาดูแลสวนของข้าพเจ้าให้เรียบร้อยถึงปานนี้ เพื่อนของข้าพเจ้าดูจะรู้ถึงความคิดข้อนี้ดี

ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้ายังมิได้เอ่ยปากพูดออกมา เขาจึงกล่าวว่าทั้งบ้านและสวนนี้เป็นผลของกุศลที่ข้าพเจ้าได้สั่งสมไว้ในโลกมนุษย์ ส่วนการออกแบบหรือดัดแปลงให้มีขึ้นเป็นหน้าที่ของชาวโลกทิพย์ ผู้เคยมีความชำนาญในเรื่องนี้โดยตรงเมื่อครั้งยังอยู่ในโลก ท่านเหล่านี้เมื่อทิพย์กายแยกสรีระกายมาอยู่ในโลกทิพย์แล้ว ก็สามารถทำงานที่ตนถนัดต่อไปได้ด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น เพราะไม่มีเครื่องถ่วงให้ขัดข้องต่าง ๆ ดังเช่นในโลกมนุษย์ ณ ที่นี้ ทุกท่านจะทำงานด้วยใจรักในงานนั้นจริง ๆ ความสุขของชาวโลกทิพย์ อยู่ที่การทำงานให้สำเร็จตามที่ตนสามารถและให้งานนั้น ๆ เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นอีกด้วย นี่คือรางวัลของการทำงานในที่นี้ แต่งานเช่นก่อสร้างหรือออกแบบสวนของข้าพเจ้านี้ เมื่อกระทำแล้วก็เชื่อว่าเป็นอันแล้วกันไป ไม่ต้องมีการคอยบำรุงรักษาให้เหน็ดเหนื่อยดังเช่นในโลกมนุษย์เลย เพราะที่นี่ไม่มีความชำรุดทรุดโทรม ไม่มีลมร้ายหรือเหตุอันรบกวนทำลายอื่น ๆ ดังเช่นในโลกมนุษย์ ตลอดเวลาที่ข้าพเจ้ายังปรารถนาจะให้มีสวนอยู่ที่นั้นในสภาพเช่นนั้น มันก็จะคงอยู่ในสภาพเดิมเรื่อยไป

มาถึงตอนนี้ ข้าพเจ้าอดนึกไม่ได้ว่าข้าพเจ้าควรจะทำงานอย่างใดดี เพราะดูงานเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ละความชั่ว ดังที่ข้าพเจ้าเคยทำในโลกมนุษย์นั้น จะไม่มีความจำเป็นต้องกระทำอีกแล้วในโลกนี้ เพื่อนของข้าพเจ้าจึงกล่าวว่ายังมีเวลาที่จะคิดอีกมากนัก ในขณะนี้ข้าพเจ้าควรจะพักผ่อนเสียก่อน แล้วจึงค่อยเที่ยวสำรวจดูความเป็นไปในโลกนี้ต่อไป ซึ่งข้าพเจ้าจะต้องได้รับความประหลาดใจอย่างคาดไม่ถึงอีกมากมายนัก นอกจากนั้นยังมีมิตรสหายเก่า ๆ อีกหลายท่านผู้กำลังคอยจะพบข้าพเจ้าอยู่ หลังจากที่ได้จากกันมาเป็นเวลานาน

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงกลับมายังบ้านของข้าพเจ้าเพื่อพักผ่อนเสียก่อนตามคำแนะนำของเพื่อน

■

บทที่ ๒

บ้านในโลกทิพย์

การอาบน้ำ-การไปวัด

ดังได้กล่าวมาแล้ว บ้านของข้าพเจ้าหลังนี้ มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันกับบ้านในโลกมนุษย์ ที่เหมือนกันก็คือ รูปลักษณะของบ้านโดยทั่วไป ที่แตกต่างกันมีอยู่ ๒ ประการ คือ ส่วนใดที่ข้าพเจ้าเคยคิดฝันว่าจะทำให้ดีขึ้นเมื่อครั้งอยู่ในโลกมนุษย์ แต่ยังทำไม่ได้ด้วยเหตุขัดข้องต่าง ๆ เช่นเรื่องเงินเป็นต้นนั้น บัดนี้ส่วนที่คิดฝันไว้นั้นมีปรากฏอยู่ในบ้านหลังนี้ตรงตามที่คิดฝันไว้ทุกประการ ประการที่ ๒ คือ ส่วนประกอบของบ้านบางประการที่เป็นของจำเป็นสำหรับชาวโลก เช่นในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหาร (ครัวและส้วม) ก็เป็นอันว่าหมดความจำเป็น เพราะงานหนักที่แสนจะทารุณคือการดิ้นรนหาอาหารมาเลี้ยงร่างกายนั้น ไม่มีอีกต่อไปแล้วในโลกนี้

ในห้องหนังสือ ข้าพเจ้ารู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่ง ที่เห็นหนังสือวางอยู่ตามชั้นต่าง ๆ เป็นอันมาก แต่แล้วก็ระงับความประหลาดใจไว้ได้ ด้วยคิดว่าในบ้านและส่วนประกอบอย่างอื่นก็ยังมาปรากฏอยู่ ณ ที่นี้ได้แล้ว ไฉนหนังสือจึงจะมาอยู่ด้วยไม่ได้ เมื่อพิจารณาดูต่อไป ก็เห็นหนังสือเรื่องเกี่ยวแก่โลกทิพย์ที่ข้าพเจ้าได้เคยแต่งไว้ในโลกมนุษย์อยู่ด้วย ตอนนี้เองที่ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ในการที่ได้เขียนสิ่งซึ่งผิดไปจากความจริงอย่างมากมายเช่นนั้น เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่าหนังสือเล่มนี้ของข้าพเจ้าก็ยังคงมีคนเชื่อถือและขายได้ต่อไปอีกนาน ข้าพเจ้าได้หันกลับไปยังเอ็ดวิน (คือชื่อของเพื่อนของข้าพเจ้า) ซึ่งเขาก็ได้บอกว่า เขารู้ในความคิดของข้าพเจ้าเหมือนกัน แต่ก็เป็นการยากอยู่ไม่น้อยที่จะแก้ไขเรื่องเช่นนี้ การที่จะกลับไปบอกแก่

ชาวโลกถึงเรื่องนี้นั้นน่ากลัวว่าจะเป็นผลสำเร็จน้อยเต็มที เพราะดีไม่ดีชาวโลกมนุษย์จะพากันกล่าวหาว่าเป็นพวกปีศาจมาหลอกลวงเขาก็ได้ หรือไม่เช่นนั้น แม้บางคนจะมีความเชื่ออยู่บ้างว่าเป็นตัวข้าพเจ้าจริง เขาก็คงหาความต่อไปอีกว่า ข้าพเจ้าคงจะถูกปีศาจร้ายเข้าสิงเป็นแน่นอนจึงพูดออกมาเช่นนั้น ดังนี้จะเห็นได้ว่าการบอกความจริงเกี่ยวกับโลกทิพย์ให้ชาวโลกมนุษย์ผู้หลงงมอยู่ในความมืดพึ่งนั้น เป็นการยากลำบากเพียงใด เมื่อครั้งอยู่ในโลกมนุษย์ เราอาจเป็นผู้มีชื่อเสียงหรือมีคนรักมากก็จริง แต่เมื่อเราละมาสู่โลกทิพย์นี้แล้ว ชาวโลกมนุษย์จะถือเป็นมั่นเหมาะว่า เราได้ตายจากเขาไปแล้วทุกประการ นับแต่นั้นไป ความรักนับถือและความทรงจำที่มีอยู่ต่อเราจะค่อย ๆ เลือนหายไปทีละน้อย จนกระทั่งเหลืออยู่แต่ชื่อเท่านั้นเอง แม้ว่าบัดนี้เราชาวโลกทิพย์จะรู้สึกอย่างแน่ชัดว่าเรากำลังมีชีวิตอยู่อย่างแท้จริง ยิ่งเสียกว่าเมื่อก่อนที่เราจะได้มาสู่โลกทิพย์นี้ก็ตาม แต่ชาวโลกมนุษย์จะถืออยู่ตลอดไปว่าเราเป็นผีสาง ซึ่งไม่มีรูปกายอย่างจริงจัง นอกจากปรากฏผ่านไปมาเป็นเงา ๆ แอบแฝงอยู่ในที่มืดทึมทึบบางแห่งเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ เอ็ดวินจึงขอให้ข้าพเจ้าระงับความประสงค์เรื่องนี้ไว้ชั่วคราวก่อน เพราะในระหว่างนี้ยังมีเรื่องที่ข้าพเจ้าจะต้องพบเห็นและกระทำอีกหลายอย่าง ซึ่งเมื่อข้าพเจ้าคุ้นเคยต่อสภาวะความเป็นอยู่ของโลกทิพย์นี้มากขึ้นแล้ว ก็อาจจะค้นพบวิธีติดต่อกับชาวโลกมนุษย์ให้ได้ผลยิ่งขึ้นกว่านี้ก็ได้ ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าควรจะได้การพักผ่อนเสียชั่วคราวก่อนตามลำพัง เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกสดชื่นสบายดีแล้วขอให้ส่งกระแสความคิดถึงเขา และเขาจะมาหาข้าพเจ้าในทันที

ต่อจากนั้น ข้าพเจ้าก็เอนตัวลงนอนบนฟูกและปล่อยจิตลงสู่สภาวะกึ่งหลับ ซึ่งในสภาวะเช่นนี้ข้าพเจ้ายังคงสามารถรู้สึกถึงความเป็นไปของสิ่งที่อยู่โดยรอบได้อย่างดี แต่ขณะเดียวกันก็รู้สึกว่ามีกระแสพลังไหลลงมาสู่ตัวข้าพเจ้า ทำให้รู้สึกสดชื่นเยือกเย็นและตัวเบาขึ้นอย่างแปลกประหลาด ความอึดอัดซึ่งตกค้างมาเมื่อครั้งยังครองกายเนื้อรู้สึกเสมือนว่าได้ผ่านพ้นไปโดยสิ้นเชิง

ข้าพเจ้าจะอยู่ในสภาวะสดชื่นเช่นนี้ เป็นเวลานานสักเท่าใด ไม่สามารถจะทราบได้ แต่ในที่สุดข้าพเจ้าก็รู้สึกนอนหลับไปแล้วก็ตื่นขึ้นมาด้วยความสดชื่นกระปรี้กระเปร่าอย่างบอกไม่ถูก ขณะนี้เองข้าพเจ้าก็นึกถึงการนัดของเอ็ดวินขึ้นมาได้ จึงส่งความรู้สึกไปถึงเขาทันที ซึ่ง

ในเวลาประมาณ ๒ หรือ ๓ วินาที ข้าพเจ้าก็ได้รับความตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่ง ที่เห็นเขาเดินเข้าประตูมาในทันที ท่าทางตื่นเต้นของข้าพเจ้าคงจะน่าขันขำอยู่ไม่น้อย เพราะปรากฏว่า เขาหัวเราะออกมาอย่างเต็มที่ เอ็ดวินได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่า เรื่องเช่นนี้เป็นของธรรมดาในโลกทิพย์ และในโลกทิพย์นี้เป็นโลกแห่งความคิดโดยตรง ไม่มีกายเนื้อเป็นเครื่องถ่วงให้หนักและขัดข้องเหมือนอย่างโลกมนุษย์ ดังนั้นเมื่อเราคิดอย่างใดก็จะเกิดผลอย่างนั้นทันที เช่นสมมุติว่าเราต้องการจะไปในที่แห่งใด เราจะไปถึงแห่งนั้นได้ในฉับพลันที่คิดจบนั่นเอง

เอ็ดวินคงได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นกับข้าพเจ้าหลังจากการพักผ่อนนี้แล้วเหมือนกัน เพราะเขาได้แสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ อันที่จริงข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่สามารถจะบรรยายได้ว่า ความรู้สึกกระปรี้กระเปร่าในครั้งนี้ มีสภาวะและประมาณเพียงใดในเมื่อเปรียบกับความรู้สึกของชาวโลกมนุษย์ ในโลกมนุษย์เราจะถูกเตือนให้รู้สึกถึงความทุกข์ของร่างกายอยู่ตลอดเวลา ด้วยความร้อน หนาว หิวกระหายบ้าง ด้วยความไม่สบายอิริยาบทบ้าง ด้วยความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าบ้าง ด้วยความป่วยไข้บ้างนานาประการ แต่ในที่นี้เราจะไม่มีวันได้ประสบความขัดข้องของร่างกายดังเช่นกล่าวมาแล้วนั้นเลย อย่างไรก็ตาม ความจริงข้อนี้ก็มิได้หมายความว่าเราจะเป็นเสมือนท่อนซุงที่ไม่มีความรู้สึกสัมผัสต่อโลกภายนอกเช่นนั้น แต่เป็นเพราะว่าความรู้สึกทุกประการของเราเกิดจากจิตใจโดยเฉพาะจริง ๆ

บัดนี้ ข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าถึงเวลาแล้วที่ควรจะไปสำรวจดูสถานที่ต่าง ๆ ในโลกใหม่แห่งนี้ และเราทั้งสองก็เดินไปด้วยกัน ท่านที่อยู่ในโลกมนุษย์ และเคยได้ไปท่องเที่ยวดูสถานที่ใหม่ๆ แปลกๆ มาแล้ว คงจะรู้สึกได้ดีว่าในโอกาสเช่นนี้ เราจะมีความตื่นเต้นสักเพียงใด

เราได้เดินขึ้นไปบนเนินสูง เพื่อที่จะให้แลเห็นทัศนียภาพไปได้ในระยะไกล เบื้องหน้าเราเป็นแนวไม้เขียวสดเป็นพืดไกลออกไปจนสุดสายตา ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นตัวเมืองมีตึกรามระโหฐานอยู่มากมายด้วยกัน ในตอนนี้ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นยิ่งขึ้นที่จะได้เห็นตัวเมืองในโลกทิพย์ จนเอ็ดวินรู้สึกขบขันในความกระตือรือร้นของข้าพเจ้าซึ่งกล่าวว่าเหมือนกับเด็ก ๆ ฉะนั้น เขาได้กล่าวต่อไปว่าผู้ที่เพิ่งมาสู่โลกทิพย์ใหม่ ๆ ก็มักจะเป็นเช่นนี้เหมือนกันทุกราย

ขณะนี้ ข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นโบสถ์หลังหนึ่ง อยู่ไม่ไกลออกไปนัก จึงออกความเห็นว่า

เราควรจะไปดูโบสถ์นั้นก่อน แล้วเราก็บ่ายหน้าไปตามทางนั้นทันที ในระหว่างทางก่อนจะถึงโบสถ์ เอ็ดวินได้บอกว่าเขาอยากจะพาข้าพเจ้าไปเยี่ยมเพื่อนคนหนึ่งซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก ต่อมาอีกสักครู่เราก็ได้พบชายคนหนึ่งนั่งอยู่ที่ชายสวนผลไม้ขนาดใหญ่ หลังจากได้ทักทายปราศัยกันแล้ว เอ็ดวินได้กล่าวว่า เนื่องจากข้าพเจ้าเป็นผู้มาถึงโลกทิพย์ใหม่ ๆ เขาจึงอยากจะพาข้าพเจ้าชมสภาพความเป็นไปของโลกนี้ ชายผู้นี้ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่าท่าทางเป็นคนมีอายุอยู่ในวัยกลางคน แต่ข้าพเจ้าก็ได้ทราบความจริงจากเอ็ดวินว่า การทายอายุของผู้ที่อยู่ในโลกทิพย์นี้นั้นเป็นการลำบากมาก เพราะเป็นกฎความจริงว่าในที่นี้ เมื่อเรามีภูมิธรรมแห่งจิตสูงขึ้น ริ้วรอยแห่งความมีอายุดังเช่นที่ปรากฏในโลกมนุษย์นั้นก็จะค่อย ๆ หายไปทุกที กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ยิ่งเราอยู่ ณ ที่นี้ไปนาน ๆ และมีภูมิธรรมสูงขึ้นเราก็จะหนุ่มขึ้นทุกที

ชายผู้นี้ ได้นำเราเข้าไปในสวนผลไม้ของเขา และได้เด็ดผลไม้มาให้ข้าพเจ้าผลหนึ่ง ซึ่งมีรูปร่างคล้าย ๆ กับลูกพลับ แล้วทั้ง ๒ ท่านก็พากันมองดูข้าพเจ้ารับประทานผลไม้นี้อย่างขบขัน เมื่อข้าพเจ้าบิผลไม้ออก น้ำผลไม้ภายในก็ไหลออกมา ในตอนนี้ ข้าพเจ้าคงจะได้แสดงท่าเกรงว่าน้ำผลไม้จะเปื้อนเสื้อผ้าเหมือนดังผลไม้ในโลกมนุษย์เป็นแน่ แต่ข้าพเจ้ากลับต้องได้รับความประหลาดใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ทั้ง ๆ ได้เห็นน้ำผลไม้ไหลออกไปอยู่กับตา ก็ไม่ปรากฏร่องรอยว่าได้หยดลงบนเสื้อผ้าของข้าพเจ้า หรือลง ณ ที่ใด ๆ เลย ทั้ง ๒ ท่านต่างพากันหัวเราะอย่างขบขันที่เห็นข้าพเจ้าแสดงอาการงงงวยเช่นนั้น เอ็ดวินได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่า โลกนี้เป็นโลกที่ไม่มีของเสีย สิ่งใดที่เราไม่ต้องการ สิ่งนั้นก็จะกลับไปอยู่ตามสภาวะเดิมของมัน ดังนั้นน้ำผลไม้ที่ข้าพเจ้าคิดว่าได้หยดลงบนเสื้อผ้าหรือบนพื้นดินนั้น บัดนี้ ได้กลับไปอยู่ที่ต้นไม้ต้นเดิมนั้น

ชายผู้เป็นเจ้าของสวนได้บอกข้าพเจ้าว่า ผลไม้นี้จะมีอยู่ตลอดกาล ต้นผลไม้เหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เขาก็ตอบว่า ปัญหาเช่นนี้รวมทั้งปัญหาอีกหลาย ๆ อย่างเป็นเรื่องที่เราต้องรู้ไว้เช่นนั้นไปพลางก่อน จนกว่าจะถึงเวลาที่จิตของเราจะบรรลุภูมิธรรมสูงขึ้น และได้เลื่อนไปอยู่ในภพที่สูงกว่านี้ จึงจะสามารถเข้าใจถึงสภาวะเหล่านี้ได้ สำหรับปริมาณของผลไม้นั้น ชายผู้นี้แจ้งว่าจะมีจำนวนคงที่อยู่เสมอ เพราะเมื่อเราปลิดมาผลหนึ่ง ก็จะมีอีกผลหนึ่งเกิดขึ้นใหม่แทนที่ อนึ่ง ผลไม้เหล่านี้ไม่มีวันที่จะสุกงอมเกินไปได้เลย โดยที่จะคงอยู่ใน

สภาพที่กำลังกินได้พอดีเช่นนั้นตลอดไป สำหรับรสของผลไม้นั้น ก็เป็นอันว่าข้าพเจ้าคงไม่สามารถบรรยายได้อีกเช่นเดียวกันว่าอร่อย น่ารับประทานเพียงใด เพราะเมื่อนึกดูก็ยังมองไม่เห็นว่า จะมีรสของผลไม้ชนิดใดในโลกมนุษย์มาเปรียบเทียบได้

หลังจากที่ได้บอกลาเจ้าของสวนผลไม้แล้ว เราก็ได้เดินต่อไปอีกสักครู่หนึ่งก็มาถึงห้วงน้ำใหญ่แห่งหนึ่ง มีขนาดเท่ากับทะเลสาปอย่างย่อม ๆ เราได้เห็นผู้คนมากหน้าหลายตาจับกลุ่มกันอยู่ที่ชายน้ำ บ้างก็กำลังอาบน้ำอยู่รอบ ๆ ทะเลสาปมีต้นไม้ขึ้นอยู่ทั่วไป เอ็ดวินได้หันไปสนทนากับสุภาพสตรี ซึ่งเมื่อพิจารณาจากท่าทางที่คนทั้งสองสนทนากัน ข้าพเจ้าก็นึกเดาเอาว่าทั้งสองคงจะได้รู้จักกันมาก่อนแล้วเป็นเวลานาน แต่แล้วก็มาได้ทราบภายหลังอีกว่า เอ็ดวินเองก็ไม่เคยได้รู้จักสุภาพสตรีผู้นั้นมาก่อนเหมือนกัน ในโลกทิพย์นี้ไม่จำเป็นต้องมีการแนะนำตัวให้รู้จักกันเสียก่อน ดังเช่นโลกมนุษย์ ทั้งนี้เพราะเมื่อเราอยู่ไปจนจิตใจคุ้นเคยกับสภาวะของโลกนี้แล้ว เราก็จะรู้ได้ทันทีว่าไม่มีการรบกวนซึ่งกันและกันเกิดขึ้นได้เลย เราสามารถจะอ่านจิตใจของผู้หนึ่งผู้ใดได้ทันทีว่า เขาต้องการอยู่แต่ลำพังผู้เดียวหรือว่ากำลังต้องการผู้สนทนาด้วย

สุภาพสตรีผู้นี้ เป็นผู้ที่เพิ่งมาสู่โลกทิพย์นี้เช่นเดียวกับข้าพเจ้าเหมือนกัน เธอได้บอกกับเราว่าเมื่อครั้งอยู่ในโลกมนุษย์ เธอเป็นผู้ที่มีเพื่อนฝูงน้อยมาก แต่เธอก็ไม่เคยนิ่งดูดายในเมื่อเห็นความทุกข์ยากของผู้อื่นที่พอจะช่วยเหลือได้ นอกจากนั้นโดยปกติเธอก็ไม่ค่อยได้ไปโบสถ์บ่อยครั้งนัก ซึ่งในเรื่องนี้ เอ็ดวินได้บอกข้าพเจ้าว่า ไม่ได้เป็นของสำคัญเกี่ยวกับจิตใจเสมอไป เพราะในบางครั้ง เราจะนำการที่บุคคลนั้น ๆ ไปวัดบ่อย ๆ หรือไม่มาเป็นเครื่องตัดสินน้ำใจนั้น อาจผิดพลาดไปได้มาก ๆ เหมือนกัน การที่เรามีจิตเมตตากรุณาประจำสันดาน ไม่ดูดายความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันต่างหาก ที่เป็นเครื่องนำเธอให้มาสู่สถานที่นี้ได้ เพราะการไปวัดบ่อยครั้งนั้น ก็ไม่มีความสำคัญเกี่ยวกับดวงจิตแต่อย่างใด โดยที่เป็นเรื่องแสดงให้ผู้อื่นเห็น เป็นเครื่องหมายภายนอกเท่านั้น หากบุคคลไม่มีพื้นความเมตตากรุณา หรือไม่ได้พยายามฟอกใจตนเองบ้างแล้ว การทำบุญให้ผู้อื่นเห็นหรือการไปวัดก็เกือบจะหาประโยชน์มิได้เลย

ในขณะนี้ เอ็ดวินได้เอ่ยชวนให้เราไปอาบน้ำด้วยกัน ซึ่งเมื่อข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้น ก็รู้สึก

กระอักกระอ่วนเป็นอย่างยิ่งเพราะคิดไม่ถึงว่า เราจะหาเสื้อผ้ามาเปลี่ยนและอาบน้ำกับสุภาพสตรีเช่นนี้ได้อย่างไร แต่เอ็ดวินได้อธิบายให้เราฟังว่าการอาบน้ำในโลกนี้ไม่ต้องมีพิธีรีตองหรือเครื่องประกอบอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น ตราบใดที่มีน้ำพอให้อาบก็เป็นอันว่าอาบกันได้ทันที เราจะว่ายน้ำเป็นหรือไม่นั้นไม่เป็นการสำคัญ เมื่อข้าพเจ้ารีรออยู่ เอ็ดวินก็ทำตัวอย่างให้ดู โดยเดินลงไปในน้ำอย่างหน้าตาเฉย จนกระทั่งจมหายลงไปหมดทั้งตัว ตกลงเราสองคน คือข้าพเจ้ากับสุภาพสตรีผู้นั้นก็ลองเดินตามลงไปบ้าง

ความประหลาดใจของข้าพเจ้าในครั้งนี้ ก็คงมีไม่น้อยเช่นเคย เพราะเท่าที่คิดไว้ด้วยอำนาจความเคยชินในโลกมนุษย์ว่าจะต้องเป็นเช่นนั้นและเช่นนี้ ก็ต้องได้รับความผิดหวังหมดทุกประการ แทนที่จะทำให้ร่างกายและเสื้อผ้าของเราเปียก เรากลับรู้สึกเสมือนหนึ่งว่า มีผ้าคลุมผืนใหญ่ห่มคลุมเราอยู่โดยรอบ ในขณะเดียวกันก็รู้สึกว่า มีกระแสพลังคล้าย ๆ กับแรงแม่เหล็กแผ่ซ่านอยู่โดยรอบร่างกายของเรา ทำให้รู้สึกสดชื่นยิ่งกว่าเดิม ความแตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ ความอบอุ่นและการลอยตัว เราสามารถจะยืนบนน้ำ หรือลอยไปบนน้ำ หรือไม่ก็จมลงไปอยู่ใต้ผิวน้ำได้ โดยไม่มีความอึดอัดหรืออันตรายแต่อย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อข้าพเจ้าขึ้นจากน้ำก็ปรากฏว่า น้ำได้ไหลออกไปจากร่างกายของเราหมดสิ้น แม้เสื้อผ้าของเราก็แห้งสนิท หารอยเปียกหรือชื้นมิได้เลย คุณสมบัติของน้ำในที่นี้เหมือนกับคุณสมบัติของอากาศในโลกมนุษย์นั่นเอง กล่าวคือสามารถแทรกซึมเข้าไปสู่ที่ใดและออกมาจากที่ใด ๆ ก็ได้ โดยไม่มีร่องรอยเหลืออยู่ให้มองเห็นได้เลย นอกจากนั้น ในที่นี้ไม่ต้องกลัวว่าจะมีการพลัดตกน้ำไปได้โดยอุบัติเหตุเหมือนดังเช่นในโลกมนุษย์ ทั้งนี้เพราะการเคลื่อนไหวทุกประการของกายทิพย์อยู่ในอำนาจของจิตใจโดยตรงและโดยสมบูรณ์ ดังนั้น ตราบใดที่เรายังไม่ปรารถนาจะลงไปในน้ำ ก็จะไม่มีการตกน้ำลงไปได้เป็นเด็ดขาด

เราเดินมาด้วยกันได้สักพักหนึ่ง ก็มาถึงโบสถ์ที่ได้ตั้งใจว่าจะมาดูเมื่อก่อนแล้ว โบสถ์นี้รูปทรงเป็นโบสถ์คาธอลิคขนาดกลาง ตั้งอยู่ในสถานที่รื่นรมย์อย่างยิ่ง ที่น่าสังเกตก็คือไม่มีรั้วหรือกำแพง บอกให้ทราบว่าอาณาบริเวณของโบสถ์นี้ควรจะอยู่แค่ไหน มองดูโดยทั่วไปจะรู้สึกว่าเป็นโบสถ์ที่เพิ่งสร้างใหม่ แต่ก็เป็นเรื่องที่ทายไม่ได้เช่นเดียวกับอายุคนที่นี่เหมือนกัน เพราะในโลก

ซึ่งไม่มีการเน่าเปื่อยหรือของเสียเช่นนี้ ย่อมไม่มีสิ่งรบกวนเช่นเขม่าควันหรือฝุ่นละอองที่จะทำให้แลดูเก่าไปได้ สิ่งประจำโบสถ์หรือวัดที่ขาดไปอีกอย่างหนึ่งก็คือป่าช้าที่ฝังศพ ซึ่งในที่นี้คงไม่จำเป็นจะต้องกล่าวก็ได้ว่า สถานที่เช่นนั้นหาประโยชน์มิได้โดยสิ้นเชิง

ข้าง ๆ ประตูใหญ่มีกระดานป้ายแผ่นหนึ่งแขวนไว้ทำนองเดียวกับโบสถ์ทั่ว ๆ ไปในโลกมนุษย์ ที่กระดานป้ายก็มีประกาศติดไว้โดยบอกแต่เพียงว่าจะมีเทศน์เรื่องอะไรเท่านั้น ไม่ปรากฏมีบอกไว้เลยว่าเทศน์เรื่องนั้น ๆ จะมีขึ้นเมื่อใดหรือเวลาใด ด้วยความประหลาดใจ ข้าพเจ้าได้หันไปถามเอ็ดวินถึงเรื่องนี้ ก็ได้รับคำตอบว่าเรื่องวันและเวลานั้นนับกันไม่ได้ในที่นี้ เพราะไม่มีกลางวันและกลางคืนสลับกันไป ที่จะให้กำหนดได้เหมือนอย่างในโลกมนุษย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ แสดงว่าในที่นี้มีแต่กลางวันอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่อยู่ในที่นี้จะไม่รู้สึกเลยว่าเวลาได้ล่วงไปเท่าใด ร่างกายของเราไม่มีการแก่ ทรุดโทรม จิตใจก็ไม่มีการมึนงงหรือเฉื่อยชาแต่อย่างใด เพราะฉะนั้น ถ้าพระสงฆ์ต้องการจะเรียกคนมาฟังเทศน์เมื่อใด ก็ส่งกระแสจิตไปเรียกสัปบุรุษของท่านได้ทันที ไม่ต้องมีการสั่นกระดิ่งหรือตีระฆัง เพราะกระแสจิตที่ส่งไปนั้นสามารถจะถึงตัวผู้ที่ต้องการจะมาฟังเทศน์ได้โดยฉับพลัน ต่อจากนั้นผู้ใดที่ปรารถนาจะฟังเทศน์ เมื่อได้รับกระแสจิตของท่านแล้วก็ตรงมาได้ทันที

เราพากันเข้าไปในโบสถ์และรู้สึกว่าภายในประดับประดาเอาไว้อย่างสวยงามมาก ตามกระจกหน้าต่างมีภาพชีวประวัตินักบุญ มีภาพระบายสี ซึ่งเมื่อมองมาจากภายในโดยกระทบกับแสงสว่างภายนอกแล้ว ก็ทำให้น่าชมขึ้นอีกเป็นอันมาก เรานั่งพักกันอยู่ครู่หนึ่งท่ามกลางความสงบเงียบ เมื่อได้ตรวจดูจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงพากันกลับออกมาข้างนอก

บทที่ ๓

สถานที่พักฟื้นของวิญญาณ

เมื่อออกมาจากโบสถ์ เราเดินมาด้วยกันสักครู่หนึ่ง รูธ ซึ่งเป็นชื่อของสุภาพสตรีผู้นี้ ก็เหลือบไปเห็นตึกใหญ่ระโหฐานหลังหนึ่ง ตั้งตระหง่านอยู่ภายในบริเวณ ซึ่งมีพุ่มไม้ขึ้นเรียงราย อยู่โดยรอบ เอ็ดวินได้กล่าวว่าสถานที่นี้คือที่พักผ่อน หรือพักฟื้นสำหรับดวงวิญญาณของผู้ที่มา สู่โลกทิพย์นี้ โดยประสบมรณกรรมอันรุนแรง หรือโดยป่วยไข้มาเป็นเวลานาน ซึ่งเป็น ผลทำให้จิตใจได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนัก ข้าพเจ้ากับรูธจึงถามว่าเราจะได้รับอนุญาต ให้เข้าไปดูภายในได้บ้างหรือไม่ ก็ได้รับคำตอบจากเอ็ดวินว่า เนื่องจากเขาเป็นผู้ที่ได้ทำงานเกี่ยวข้อง อยู่กับกิจการแผนกนี้ด้วยผู้หนึ่งเหมือนกัน ดังนั้น จึงรับรองได้ว่าจะไม่มีผู้ใดรังเกียจในการที่เรา จะเข้าไปดูข้างในเลย เมื่อเราเข้าไปใกล้ก็เห็นว่าตึกหลังนี้มี ๓ ชั้น และเปิดโถงออกทุกด้าน กล่าวคือไม่มีหน้าต่างดังเช่นตึกทั้งหลายในโลกมนุษย์เลย รูปร่างลักษณะภายนอกของตึกดูปรากฏ เป็นสีขาวสะอาด แต่เบื้องบนของตึกนี้ เราได้เห็นลำแสงสีน้ำเงินพวยพุ่งลงมาจากเบื้องบน และ โอบล้อมตึกนี้ไว้โดยรอบ ซึ่งทำให้เกิดการกลมกลืนระหว่างสีทั้ง ๒ เป็นสีที่เย็นตาน่าดูอย่างยิ่ง ลำแสงที่กล่าวนี้เป็นลำแสงที่ชุบชีวิต และบรรเทาความทุกข์ทรมานของดวงวิญญาณทั้งหลายในตึกนี้ ซึ่งยังไม่ตื่นจากภวังค์ เมื่อวิญญาณทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการรักษาและชุบชีวิตจนเพียง พอแก่ความต้องการแล้ว ก็จะตื่นขึ้นและได้รับการแนะนำให้รู้จักกับสภาพของโลก ใหม่อย่างน่าตื่นใจ

ก่อนที่จะเข้าไปถึงตัวตึก ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นบุคคลกลุ่มหนึ่ง นั่งบ้าง ยืนบ้าง และเดิน ไปมาบ้างอยู่ที่สนามหญ้าโดยรอบตึกนี้ บุคคลเหล่านี้ก็คือเพื่อนหรือญาติของวิญญาณซึ่งผ่านเข้ามา สู่โลกนี้ และกำลังได้รับการรักษาอยู่ในตึกนี้นั่นเอง อันที่จริงบุคคลเหล่านี้สามารถจะมาสู่ที่นี้ได้

ในทันทีที่นายแพทย์หรือผู้พยาบาลต้องการจะแจ้งให้ทราบว่าเพื่อนหรือญาติของคนนั้น ๆ ได้ตื่นแล้ว และกำลังรอคอยใคร่จะพบอยู่ ทั้งนี้ด้วยเหตุดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว คือ ณ ที่นี้ เราสามารถส่งกระแสจิตไปเรียกกันได้ถึงตัวทันที และผู้ถูกเรียกก็สามารถจะมาได้ในทันทีเหมือนกัน แต่เนื่องจากความเคยชินในโลกมนุษย์นั้นเอง บุคคลเหล่านี้ จึงยินดีมารอคอยอยู่ใกล้ๆ ด้วยความเป็นห่วงและกระหายที่จะได้พบหน้าผู้ที่จากกันมา ทุกๆ คนมีสีหน้าผ่องใสโดยที่รู้ว่าจะได้พบผู้ที่ตนรักและคุ้นเคยในเวลาไม่ช้า เราได้รับการยิ้มต้อนรับและทักทายปราศรัยเป็นอันดี และเมื่อเอ็ดวินได้แจ้งความประสงค์ของเราให้ฟัง ต่างก็พากันยินดีด้วย

ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นอีกอย่างหนึ่งว่า บุคคลเหล่านี้ส่วนมากมิได้สวมเสื้อผ้าชนิดที่เรานุ่งห่มกันอยู่ในโลก ซึ่งข้าพเจ้าก็เลยสันนิษฐานเอาเองว่า คงจะได้มาอยู่ในโลกนี้เป็นเวลานานแล้วทั้งสิ้น ในเรื่องนี้เอ็ดวินได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่า ไม่เป็นความจริงเช่นนั้นเสมอไป ทุก ๆ คนมีสิทธิที่จะสวมเสื้อผ้าชุดที่เป็นทิพย์ได้ด้วยกันทั้งสิ้น ในเมื่อได้ละโลกมนุษย์เข้ามาสู่โลกนี้แล้ว แม้เราเองก็เช่นเดียวกัน ลักษณะของเสื้อผ้าของชาวโลกทิพย์นี้เป็นอย่างไร ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการลำบากอย่างยิ่งที่จะอธิบายให้ท่านเห็นภาพได้ให้ใกล้เคียงกับความจริง เพราะวัตถุที่สร้างขึ้นเป็นเนื้อผ้านั้นก็เป็นของที่หาไม่ได้ในโลกมนุษย์ นอกจากนั้นยังมีแสงเป็นประกายวาวออกมาจากเนื้อผ้าซึ่งแลดูคล้าย ๆ กับจะมีสีน้ำเงินและชมภูเหลือบกลมกลืนกันโดยตลอดผืน ซึ่งยาวปกคลุมร่างกายสบัดพริ้วเป็นแสงเรืองรองน่าดูยิ่ง

เนื่องจากเราทั้งสามยังนุ่งห่มด้วยชุดในโลกมนุษย์อยู่ตามเดิม เอ็ดวินจึงออกความเห็นว่าเราควรจะได้เปลี่ยนเสื้อผ้าของเราให้สมกับกาละเทศะเสียที เราทั้งสองคนคือข้าพเจ้ากับรูธก็เห็นด้วยในข้อนี้ ทั้ง ๆ ที่ยังรู้สึกงงงวยอยู่ว่าเราจะหาเสื้อผ้าชุดใหม่มาเปลี่ยนได้จากที่ใด

ในตอนนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าคงมีท่านผู้อ่านเป็นอันมาก ที่คิดว่าการเปลี่ยนเสื้อผ้าของพวกเรานี้ จะต้องมีพิธีรีตองมากมายโดยที่จะต้องมีเทพยดานำเครื่องทรงทิพย์มาให้ และมีการชุมนุมกันอย่างใหญ่โต ซึ่งข้าพเจ้าใคร่ขอรีบบอกให้ทราบไว้เสียก่อนว่าเรื่องเช่นนี้ ไม่มีความจริงเลยแม้แต่น้อย

สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องง่าย ๆ ไม่ต้องมีพิธีรีตองอย่างใดเลย ในทันใดที่ข้าพเจ้าตั้งจิต

ตามคำแนะนำของเอ็ดวินโดยอธิษฐานสละเสื้อผ้าชุดโลกมนุษย์ออกไป ฉับพลันก็ปรากฏว่าเสื้อผ้าชุดนั้นจางหายไปหรือจะเรียกว่าละลายหายก็ได้ และขณะต่อมาก็ปรากฏว่ามีเสื้อผ้าชุดโลกทิพย์ห่อหุ้มร่างกายของข้าพเจ้าอยู่โดยรอบ ซึ่งเป็นเสื้อผ้าชนิดเดียวกันกับที่ข้าพเจ้าได้เห็นผู้อื่นสวมใส่กันอยู่ทุกประการ รูธก็มีความตื่นเต้นระคนกับความยินดีไม่น้อยไปกว่าข้าพเจ้า ส่วนเอ็ดวินก็ได้เปลี่ยนเสื้อผ้าของเขาแล้วเช่นเดียวกัน แต่ข้าพเจ้าสังเกตว่า ชุดของเขาดูเหมือนจะส่งแสงเป็นประกายแวววาวงามกว่าของข้าพเจ้า เอ็ดวินคงจะเคยกับปรากฏการณ์เช่นนี้มาก่อนแล้ว จึงไม่ปรากฏว่าเขาได้แสดงอาการ กิริยาผิดปกติอย่างใด

ที่ห้องโถงชั้นนอก เราได้เห็นทางเดินเข้าไปสู่ห้องภายในมีขนาดต่าง ๆ กัน ในห้องมีเตียงนอนลักษณะน่านอนเป็นอย่างยิ่ง ตั้งเรียงรายอยู่โดยทั่วไป ที่บนเตียงแต่ละเตียงมีร่างบุคคลนอนนิ่งอยู่ จากการสังเกตจะรู้สึกว่าร่างบนเตียงเหล่านั้นกำลังนอนหลับอย่างสนิทโดยมีบุคคลจำนวนหนึ่งทั้งหญิงและชายซึ่งคงจะเป็นแพทย์และพยาบาลคอยเฝ้าดูร่างบนเตียงเหล่านั้นอยู่อย่างเอาใจใส่

พอเข้าไปสู่ห้องโถง ข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าเราได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลำแสงสีน้ำเงินทันทีซึ่งทำให้เรารู้สึกเป็นสุขและสดชื่นยิ่งขึ้น รู้สึกว่าทุกคนในสถานที่นี้ทำงานกันอย่างจริงจัง มองดูไม่รู้สึกว่าผู้ใดเป็นหัวหน้าหรือผู้ใดเป็นลูกน้อง และในขณะเดียวกันเราก็เกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับทุก ๆ คน เป็นความจริงอย่างหนึ่งว่า ชาวโลกทิพย์ทั้งปวงทำงานกันด้วยความเต็มใจและมีความรู้สึกเป็นสุขในงานนั้นจริงๆ ในที่นี้ไม่มีการบังคับให้ทำงานอย่างขอไปที ทุกคนก้มหน้าก้มตาทำงานและรู้สึกเป็นสุขยิ่งขึ้นเมื่อเห็นงานของตนได้ผล เมื่อใดวิญญาณที่ตกภวังค์อยู่ค่อย ๆ ฟื้นได้สติขึ้นมาทีละน้อย บรรดาผู้ที่เฝ้าพยาบาลอยู่จะรู้สึกปีติยินดีไม่น้อยไปกว่าผู้ที่คอยฟังข่าวอยู่ข้างล่างเหมือนกัน

เราได้รับคำบอกเล่าว่า วิญญาณที่ถูกส่งมาพักฟื้นอยู่ ณ ที่นี้ได้ประสบความป่วยไข้ทางร่างกายมาเป็นเวลานาน ดังนั้น เมื่อทิพยกายขาดจากสรีรกายแล้ว จะถูกนำมา ณ ที่นี้ในสภาพที่หลับสนิท ในบางรายเมื่อกายเนื้อแตกทำลายแล้ว กายทิพย์ก็จะหยั่งลงสู่ความหลับทันทีโดยไม่มีขาดตอน ตามปกติการป่วยไข้เป็นเวลานานๆ มักจะมีผลทำให้จิตใจอ่อนลง ซึ่งจะทำ

ให้ทิพยกายอ่อนกำลังลงด้วยเหมือนกัน จริงอยู่ การอ่อนกำลังของทิพยกายนี้ไม่มีผลร้ายแรงเหมือนกับผลซึ่งบังเกิดกับกายเนื้อก็จริง แต่ทิพยกายนั้นก็จำต้องได้รับการพักผ่อนบ้างชั่วระยะหนึ่งกว่าจะฟื้นและกลับมีกำลังขึ้นตามควร ทิพยกายที่ยังตกภวังค์ เมื่อถูกพามาถึงสถานที่นี้แล้วจะได้รับการพยาบาลเป็นอย่างดี และเป็นพิเศษเสมอ ซึ่งแต่ละรายก็คงจะต้องใช้เวลาพักฟื้นเร็วบ้าง ช้าบ้างแตกต่างกันไปตามแต่กรณี ในระหว่างระยะเวลาพักฟื้นนี้ ดวงจิตจะตกอยู่ในสภาพที่หลับสนิทและได้รับการพักผ่อนอย่างเต็มที่จริง ๆ ไม่มีการฝันหรือการเพ้ออย่างหนึ่งอย่างใดทั้งสิ้น

ภาพของวิญญาณที่ตกภวังค์อยู่ ณ เบื้องหน้าของข้าพเจ้ากับทั้งความเป็นไปของโลกทิพย์ที่เห็นอยู่แก่ตาของเรา ณ บัดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าอดนึกถึงความเชื่อเหลวไหลที่พวกเราเชื่อถือเป็นจริงเป็นจังกันเสียหมด *นี่น่ะหรือคือสภาพแห่งการพักผ่อนหรือความหลับชั่วนิรันดรกาลที่เราได้เคยเชื่อถือตาม ๆ กันมาว่า วิญญาณจะต้องนอนหลับรอคอยการตัดสินอยู่จนกระทั่งถึงวันสิ้นโลกซึ่งพระผู้เป็นเจ้าจะมาทำการพิพากษาโทษมนุษย์* ชาวโลกมนุษย์ส่วนมากต่างกลัววันพิพากษาโทษนี้อย่างฝังจิตฝังใจ แต่สภาพความเป็นไปของสิ่งที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าเรา ณ บัดนี้ได้แสดงว่าความเชื่อถือเหล่านั้น เป็นเรื่องเหลวไหลหาความจริงมิได้เลย

ข้าพเจ้าได้รับคำบอกเล่าว่า พวกเราทั้ง ๓ คนไม่มีใครถูกนำมายังสถานที่พักฟื้นแห่งนี้หรือแห่งไหน ๆ เลย ทั้งนี้เพราะการเจ็บป่วยของพวกเราไม่ได้เรื้อรังอยู่นาน และการที่ทิพย-กายขาดจากสรีรกายก็เป็นไปอย่างสงบไม่กระวนกระวาย ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าพวกเรามีสติดีอยู่ด้วยกันทุกคนในขณะที่จะถึงแก่ความตาย

ร่างที่นอนอยู่บนเตียงเหล่านี้ คือ กายทิพย์ของผู้ที่ได้ละกายเนื้อผ่านเข้ามาสู่โลกนี้ตลอดระยะเวลาแห่งการพักฟื้น จะมีแพทย์และพยาบาลคอยให้การรักษา และประคับประคองอยู่ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ไม่ช้าก็เร็ว วิญญาณหรือกายทิพย์เหล่านี้จะมีอาการค่อย ๆ ฟื้นขึ้นมาทีละน้อย ๆ ในขณะนี้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ จะถูกเรียกตัวมาเพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษในระยะที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อโดยเฉพาะ บางรายเมื่อเริ่มปรากฏอาการรู้สึกตื่นตัวขึ้น ก็ค่อยๆ รู้สึกตัวมากขึ้นทุกขณะจนกระทั่งตื่นขึ้นเต็มที่ แต่ในบางรายเมื่อมีอาการรู้สึกตัวขึ้นบ้างเล็กน้อย ก็กลับหมดสติต่อไปใหม่ ซึ่งผู้พยาบาลก็ต้องคอยเฝ้าให้การรักษาพยาบาลกันต่อไป สำหรับผู้ที่ตื่นขึ้นเต็มที่แล้ว

ผู้ที่เฝ้าดูแลอยู่ก็จะพากันรู้สึกปิติยินดี ที่เห็นงานของตนเป็นผลสำเร็จไปขั้นหนึ่ง แต่ก็ยังมีงานหนักที่จะต้องกระทำต่อไปอีกเหมือนกัน งานนี้คือการบอกให้กายทิพย์ที่ตื่นขึ้นมานั้นทราบว่า เขาได้ "ตายจากโลกมนุษย์" แล้ว และบัดนี้กำลังมีชีวิตอยู่หลังจาก "การตาย" นั้น งานนี้เป็นงานหนัก ก็เพราะว่าผู้ตายส่วนมากมักไม่ใคร่ยอมเชื่อว่าจะเป็นเช่นนั้นจริง ๆ การอธิบายให้ทราบจึงต้องค่อยทำค่อยไปอย่างสุภาพและมีเหตุผล โดยปกติผู้ตายเหล่านี้ เมื่อฟื้นขึ้นมาก็ยังจำได้ว่าตนได้รับความเจ็บป่วย และความทุกข์ทรมานมาแล้วอย่างไรในสมัยเมื่อยังครองกายนี้อยู่ แต่พอได้อธิบายให้เห็นจริงก็เกิดความตื่นเต้น และความกระหายอยากจะกลับไปหาญาติพี่น้องและมิตรสหายที่อยู่ในมนุษย์โลกเพื่อถามข่าวคราวความทุกข์สุขบ้าง และเพื่อเล่าความจริงว่าตนยังมีชีวิตอยู่ทั้ง ๆ ที่ได้ตายมาแล้วบ้าง แต่ผู้ตายเหล่านี้ก็จะได้รับคำบอกเล่าว่าเขาไม่สามารถจะทำเช่นนั้นได้ เพราะโลกทั้งสองมีสภาวะต่างกัน ส่วนความเป็นไปในโลกมนุษย์เกี่ยวกับญาติพี่น้องและมิตรสหายนั้น ก็จะมีผู้ได้รับมอบหมายในทางนี้คอยเป็นธุระดูแลให้ โดยนัยนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ตายเหล่านี้ จะไม่ค่อยมีความสบายใจนัก โดยที่ยังมีจิตใจเป็นห่วงทางเบื้องหลังอยู่เสมอ ซึ่งผิดกับผู้ที่ได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้คอยรับเหตุการณ์ที่จะบังเกิดขึ้นแก่ตนมาก่อนแล้ว ผู้ที่ตายด้วยความมีสติรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ จึงไม่ค่อยมีความเดือดร้อนใจในเรื่องเช่นนี้เหมือนกับผู้ที่มิได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้เลย อันที่จริง ถ้าชาวโลกมนุษย์มีความเข้าใจเรื่องโลกทิพย์ดียิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน เรื่องเช่นนี้ก็คงจะไม่มีปรากฏอย่างนั้น เพราะผู้ตายคงจะไม่ต้องได้รับความทรมาน ตื่นเต้นหรือความผิดหวังอย่างมากมายดังเช่นในปัจจุบันนี้เลย

ชาวโลกมนุษย์คิดว่าตนเองเป็นผู้ที่เจริญก้าวหน้า เป็นผู้ที่มีอารยธรรมอันสูง ซึ่งเป็นเรื่องหลงผิดที่น่าเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะชาวโลกมนุษย์พากันถือว่า โลกมนุษย์เท่านั้นมีความเป็นอยู่อย่างเป็นแก่นสารแท้จริง และมีความสำคัญเหนือโลกอื่นใด ส่วนโลกแห่งวิญญาณนั้นหากจะมีอยู่จริง ชาวโลกมนุษย์ก็คิดเสียว่าคงมีความเป็นอยู่อย่างมืดสลัวหรือเป็นเงา ๆ เท่านั้น หาความแท้จริงอย่างใดไม่ได้เลย เมื่อมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดตายจากโลกมนุษย์ไปแล้ว ก็พากันคิดเสียว่าป่วยการที่จะไปคำนึงถึงบุคคลนั้นอีกต่อไป เพราะบุคคลผู้นั้นไม่มีความเป็นอยู่อันแท้จริงอย่างใด ๆ อีกต่อไปแล้ว ทัศนะของชาวโลกมนุษย์เช่นนี้ ทำความลำบากให้แก่ชาวโลกทิพย์เป็นอย่างยิ่ง

สภาพที่เราเห็นอยู่เบื้องหน้าขณะนี้เป็นประจักษ์พยานได้เป็นอย่างดี เพราะผู้ตายนับจำนวนหลายพันซึ่งถูกส่งมารักษาพักฟื้นอยู่ ณ ที่นี้ ล้วนเป็นผู้ที่เขลาต่อความจริงเกี่ยวกับความตายทั้งสิ้น กว่าผู้พยาบาลจะอธิบายชี้แจงเหตุผลให้เห็นจริงได้ก็เป็นงานหนักมิใช่น้อย นี่แหละคือผลของการที่ชาวโลกมนุษย์คิดว่าเป็นผู้วิเศษ เป็นผู้มีความเป็นอยู่อันแท้จริงในโลกของตนยิ่งกว่าในโลกอื่นใดทั้งสิ้น

ผู้ประสบมรณกรรมอันรุนแรงโดยกระทันหัน

เมื่อออกจากห้องนี้ เราได้พากันเข้าไปในห้องอีกห้องหนึ่งซึ่งกว้างขวางใหญ่โตมาก เช่นเดียวกับห้องนี้ เป็นห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษสำหรับผู้ที่ผ่านเข้ามาสู่โลกทิพย์นี้ โดยการประสบมรณกรรมอย่างรุนแรงและทันทีทันใด ผู้ตายที่ถูกส่งมาอยู่ในห้องนี้เป็นภาระหนักแก่ผู้พยาบาลยิ่งเสียกว่าในห้องที่แล้วมา มรณกรรมอันเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในเวลากระทันหันทำให้จิตใจเกิดความสับสนและยุ่งเหยิงยากที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงให้มีสติสัมปชัญญะได้ดังเดิม ทั้งนี้เพราะความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจมิได้ค่อยเป็นค่อยไปเหมือนอย่างในรายที่มีการเจ็บป่วยเรื้อรังอยู่เป็นเวลานาน ในกรณีเช่นนี้ กายทิพย์ถูกสลัดออกจากกายเนื้ออย่างรุนแรงจนเตรียมตัวไม่ทัน สัญญาเก่า ๆ ที่อาศัยกายเนื้อก็ไม่ดับไป กายทิพย์ก็ผ่านเข้าสู่โลกทิพย์โดยปัจจุบันทันด่วน ซึ่งเจ้าหน้าที่ในโลกทิพย์จะต้องคอยรับเอาไว้และพามาสู่โลกทิพย์ทันที ในโลกทิพย์มีเจ้าหน้าที่เฉพาะการนี้อยู่มากมาย ล้วนแต่เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายในเรื่องเช่นนี้โดยเฉพราะ เมื่อเราเข้ามาในห้องนี้ ได้เห็นความกว้างใหญ่ไพศาลของห้องและความลำบากของผู้พยาบาล จึงรู้สึกได้ทันทีว่างานเช่นนี้เป็นงานใหญ่จริง ๆ เมื่อคิดแล้วก็อดสังเวชใจไม่ได้ เพราะถ้ากายทิพย์เหล่านี้ได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความรู้เกี่ยวกับความตาย และความเป็นอยู่ในโลกทิพย์เสียบ้างแล้ว ทั้งตัวผู้ตายเองและผู้พยาบาลก็คงจะไม่ต้องประสบความยากลำบากเช่นนี้

เป็นสภาพที่น่าสังเวชอย่างยิ่งที่ได้มาเห็นผู้พยาบาลต้องทำงานหนักทั้งกายและใจจริง ๆ ในการที่ต้องประคับประคองดวงวิญญาณที่โง่เขลาต่อความจริงเช่นนี้ ซึ่งมีมาแทนกันอยู่ตลอดเวลา บุคคลเหล่านี้เมื่อฟื้นขึ้นมาและได้รับคำชี้แจงจนเห็นจริง แล้วก็มักจะ เกิดความ เดือดร้อนในความหลงงมงายของตนเอง และของชาวโลกมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไปเป็นอย่างยิ่ง

เอ็ดวินจึงเอ่ยขึ้นว่า เราได้ดูความเป็นไปของสถานที่นี้มานานพอสมควรแล้วจึงควรจะกลับเสียที รูธกับข้าพเจ้าเองก็รู้สึกเช่นนั้นเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะเราทั้งสองยังเป็นผู้ที่มาสู่โลกนี้ไม่นาน การได้เห็นภาพที่น่าสลดใจเช่นนี้ทำให้รู้สึกเหี่ยวแห้งอย่างบอกไม่ถูก จากนั้นเราจึงออกมาจากตึกและเดินเข้าไปในสวนผลไม้รอบบริเวณตึกซึ่งมีบริเวณกว้างขวางใหญ่โตมาก โดยปกติเขาใช้ผลไม้ชนิดนี้สำหรับผู้ที่เพิ่งฟื้นคืนสติขึ้นมาใหม่ ๆ เพื่อช่วยให้มีกำลังสดชื่นขึ้น แต่อันที่จริงผู้หนึ่งผู้ใดที่ปรารถนาจะรับประทานผลไม้นี้ก็ย่อมจะได้โดยไม่มีผู้ใดหวงห้าม

ในขณะนั้นข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า เอ็ดวินอาจจะได้ใช้เวลาอันมีค่าของเขามาอยู่กับเรานานเกินควรแล้วก็เป็นได้ซึ่งทำให้เรารู้สึกเกรงใจเขาเป็นอย่างยิ่ง แต่เอ็ดวินได้บอกว่าการที่เขาอยู่กับเรา และคอยให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่เราเป็นส่วนหนึ่งของงานเขาเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะงานของเขาก็คือการคอยให้คำแนะนำสั่งสอนแก่ผู้ที่เพิ่งมาถึงในโลกนี้จนกว่าจะเกิดความคุ้นเคยในสภาวะที่แวดล้อมและคุ้มครองตนเองได้

ในขณะที่เราทั้งสองเดินไปด้วยกันก็ได้เริ่มสนทนาถึงทัศนะของชาวโลกมนุษย์ ที่มีต่อพวกเราในแง่ต่าง ๆ กัน รูธเป็นผู้เอ่ยขึ้นก่อนถึงเรื่องปีกนก ซึ่งชาวโลกมนุษย์มักจะกะเกณฑ์ถือเป็นหลักว่าพวกชาวโลกทิพย์ทั้งหลายจะต้องมีปีกเหมือนนกเสมอ ไม่เช่นนั้นก็ไม่สมกับความเป็นชาวโลกทิพย์หรือเป็นเทวดา บัดนี้เมื่อเราได้ประสบภาวะความเป็นจริงที่อยู่เบื้องหน้า ก็ทำให้เรารู้สึกว่า สมมุติว่าเราจะต้องมีปีกเช่นนั้นจริง การเดินทางไปไหนมาไหนคงจะดูรุ่มร่ามพิลึก แนวคิดของชาวโลกมนุษย์เรื่องปีกของเทวดานี้เราคิดว่าน่าจะมาจากพวกศิลปินในสมัยโบราณมากกว่าอื่น บรรดาศิลปินเหล่านี้คงจะคิดเอาเองว่า การไปไหนมาไหนโดยใช้ขาเดินนั้นดูจะเป็นของต่ำเกินไป แต่เมื่อไม่รู้จะหาวิธีอื่นใดจึงจะสมเกียรติภูมิของเทวดา ก็เลยทึกทักใส่ปีกเข้าให้ เพราะจิตใจของท่านเหล่านั้น ก็คงนึกไปไม่ถึงว่า เราสามารถจะเคลื่อนไหวไปด้วยความรวดเร็วได้อย่างไรถ้าไม่มีปีก

ในขณะนี้เราได้มองเห็นเมืองอยู่ข้างหน้าเราห่างออกไปไม่ไกลนัก เอ็ดวินจึงกล่าวชวนขึ้นว่า เราควรจะไปดูเมืองนั้นเพื่อจะได้รู้เห็นว่า ชาวเมืองในโลกทิพย์มีความเป็นอยู่กันอย่างไร ที่ข้าพเจ้ากล่าวว่า "อยู่ไม่ไกลออกไป" นั้น มิได้หมายความว่าความใกล้หรือไกลจะทำให้เกิดความแตกต่างแก่เราแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า เราสามารถจะไปถึงที่ไหน ๆ ก็ได้ในขณะที่เราคิดว่าเราจะไปนั้นเอง ■

บทที่ ๔

ความเร็วของกายเหมือนจิต

ตอนนี้เองเราจึงคิดขึ้นมาได้ว่าเราควรจะไปถึงเมืองนั้นโดยวิธีใดดี คือโดยเดินไปหรือโดยลองใช้อำนาจจิตดูบ้าง ซึ่งเราจะได้เห็นความจริงด้วยตนเองว่า ในโลกนี้ความคิดเป็นของมีอำนาจเพียงใดในเมื่อไม่มีกายเนื้อคอยถ่วงให้หนัก และขัดข้องเหมือนอย่างในโลกมนุษย์ เราจึงหันไปหาเอ็ดวินเพื่อขอความแนะนำในเรื่องนี้ เพราะแม้เราจะรู้ถึงความจริงดังกล่าวมาแล้วดี ก็ยังไม่เคยทดลองให้ประจักษ์ด้วยตนเอง ดังนั้น เมื่อถึงคราวที่จะต้องลองกระทำบ้าง จึงไม่ทราบว่าจะขึ้นต้นอย่างไร เอ็ดวินได้บอกเราว่าเรื่องเช่นนี้ไม่ใช่ของยาก พอเรารู้วิธีเสียแล้วก็เป็นอันว่าไม่มีปัญหาแต่อย่างใด ข้อสำคัญประการแรกก็คือเราจะต้องมีความไว้ใจว่าเราจะต้องทำได้ ประการที่ ๒ เราจะต้องตั้งใจจริง ๆ คือ อธิษฐานจิตให้แน่วแน่ ไม่ใช่ทำเป็นเล่น ๆ หรือลองดูอย่างเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง พูดกันอย่างสำนวนโลกมนุษย์ก็คือ เราจะต้องตกลงใจอย่างแน่วแน่ว่าเราจะไปที่นั่นให้ได้จะเป็นที่ไหนก็ตาม และในพริบตาต่อมาเราก็จะไปอยู่ที่นั่นจริง ๆ ในระยะแรก ๆ ๓ หรือ ๔ ครั้ง อาจต้องกินเวลาสำหรับทำความพยายาม เพื่อสำรวมใจให้แน่วแน่เสียก่อนไม่มากก็น้อย แต่ในระยะหลังเมื่อจิตของเราเกิดความคุ้นเคยต่อการฝึกหัดเช่นนั้นแล้ว ผลจะบังเกิดขึ้นเองในทันทีทันใดแทบว่าจะไม่ต้องใช้เวลา และกำลังใจแต่อย่างใดเลย เปรียบเหมือนอย่างว่าในขณะเมื่อเรายังอยู่ในโลกมนุษย์ ขณะที่เราคิดว่าจะนั่งยืน หรือเดิน หรือกระทำการอย่างอื่น ๆ เราก็สามารถจะนั่งยืนหรือเดิน หรือกระทำการอย่างอื่น ๆ ได้ในทันที ด้วยความเคยชินแทบว่าจะไม่รู้สึกตัวเสียด้วยซ้ำ ข้อนี้ฉันใด อำนาจของความคิดซึ่งมีอยู่เหนือกายทิพย์ในโลกนี้ก็เป็นเช่นเดียวกัน เมื่อเกิดความเคยชินเสียแล้ว ขณะใดที่เราคิดเราต้องการจะไปที่ไหน ในพริบตาต่อมาเราก็จะได้ไปอยู่ ณ ที่นั้นจริง ๆ แต่ในที่นี้ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ท่านทราบเป็นการหมายเหตุไว้สักเล็กน้อยก่อนว่า ความสามารถเช่นนี้คงเป็นไปได้เฉพาะในภูมิชั้นแห่งโลกทิพย์ ซึ่งเราอาศัยอยู่ในขณะนี้เท่านั้น เพราะยังมีโลกทิพย์อีกหลายภูมิ หลายชั้น ทั้งสูงกว่าและต่ำกว่าภูมิที่เรากำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ใน

ภูมิชั้นแห่งโลกทิพย์อื่น ๆ ดังที่กล่าวมานี้เราย่อมไม่สามารถที่จะล่วงล้ำเข้าไปได้โดยอิสระ นอกจากในโอกาสพิเศษที่เรามีผู้คุ้มครองนำไปด้วย หรือในโอกาสที่เราได้เขยิบสภาวะแห่งจิตของเราให้ประณีตสูงขึ้นจนสมควรแก่ภูมินั้นเสียก่อน จึงจะผ่านเข้าไปได้ โดยนัยนี้ความสามารถที่จะไปไหนได้ในพริบตานั้น จึงหมายความว่าสถานที่เหล่านั้นจะต้องอยู่ในอาณาบริเวณของโลกทิพย์ ในชั้นภูมิที่เราดำรงอยู่เท่านั้น

เมื่อข้าพเจ้ากับรูธต้องการจะทดลองความจริงข้อนี้ดูบ้าง เอ็ดวินได้กล่าวเป็นเชิงให้หายวิตกกังวลว่า สิ่งที่เราไม่ควรต้องกลัวอีกประการหนึ่งก็คือการหลงทาง เพราะในโลกนี้แม้จะกว้างขวางและเป็นถิ่นที่เรายังไม่คุ้นเคยอย่างไรก็ตาม ก็จะไม่มีการหลงทางเกิดขึ้นได้เป็นอันขาด อันที่จริง การเคลื่อนไหวแบบนี้ข้าพเจ้าเองก็เคยได้ผ่านมาแล้วครั้งหนึ่ง ในตอนแรกที่ได้ละจากกายเนื้อมาใหม่ ๆ ครั้งที่ข้าพเจ้ามากับเอ็ดวินผู้ไปรับ แต่การเดินทางครั้งนั้นก็ได้กระทำโดยการหลับตาและเป็นไปอย่างช้ากว่าปกติของชาวโลกทิพย์ทั่ว ๆ ไปมาก เอ็ดวินกล่าวว่าการทดลองครั้งแรก ๆ นี้คงจะทำให้เราสนุกและตื่นเต้นมิใช่น้อย และได้กล่าวย้ำว่าไม่ต้องกลัวอันตรายอย่างหนึ่งอย่างใดเลย ไม่ห่างจากเราไปเบื้องหน้ามีกอไม้เล็ก ๆ กอหนึ่ง คิดเป็นระยะทางของโลกมนุษย์ก็คงจะอยู่ในระยะประมาณ ๑๐ เส้น ซึ่งเอ็ดวินแนะนำว่าในครั้งแรกนี้ให้เราทั้งสองอธิษฐานจิตว่าจะไปอยู่ ณ ที่นั้น ในครั้งแรกให้เพ่งไปที่กอไม้กอนั้นให้แน่วแน่ และถ้าเรายังรู้สึกตื่นเต้นมากจะจับมือกันไว้ก่อนก็ได้ แต่ให้เราทั้ง ๒ ไปกันตามลำพังโดยเขาจะนั่งรออยู่ ณ ที่เดิม รูธกับข้าพเจ้าคงจะมีความประหม่าและตื่นเต้นไม่น้อยเพราะเป็นเวลาครู่หนึ่งที่เราจ้องมองดูกอไม้กอนั้น แล้วก็หันมาแลดูตากันพร้อมกับตั้งใจคอยอยู่ด้วยใจระทึก แต่แล้วก็ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเริ่มต้นก่อน ขณะที่เรากำลังหว้าพวังอยู่ด้วยความไม่แน่ใจนี้เองเอ็ดวินก็ร้องเตือนขึ้นในทันทีว่า "เอ้า ไปซี" คำสั่งของเอ็ดวินดูเป็นเครื่องเพิ่มกำลังใจให้แก่เราได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ เพราะในพริบตาต่อมา เราก็รู้สึกตัวว่าได้มาอยู่ที่กอไม้นั้นเสียแล้ว

เราทั้งสองมองดูหน้ากันอย่างครึ่งประหลาดใจและครึ่งสนุก เมื่อหันกลับไปมองดูตามทิศทางเดิม ก็เห็นเอ็ดวินกำลังโบกมือให้แก่เราอยู่ไหว ๆ ในทันใดนั้นเองก็มีอะไรบางอย่างแปลกประหลาดเกิดขึ้น เราต่างรู้สึกว่ามีแสงประหลาดสว่างวูบมาตรงหน้า พร้อมกันนั้นเราก็ได้ยินเสียงเอ็ดวินถามเราว่า การเดินทางของเราปลอดภัยและสนุกดีหรือไม่ การได้ยินเสียงในที่นี้ ข้าพเจ้าเองก็ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะได้ยินเสียงนั้นทางหูหรือโดยทางกระแสใจ เสียงเอ็ดวินยังคงดังต่อมาอีกว่าเขาใคร่ให้เรากลับไปหาเขาโดยทำนองเดียวกันกับที่เราจากมา เราทั้งสองกำลังปรึกษากันว่าเสียงนั้นจะเป็นเสียงของเอ็ดวินจริงหรือเปล่า ก็พอดีได้ยินเสียงเอ็ดวินดังลอยมาอีกว่า เขาได้ยินที่เราปรึกษากันแล้ว

และขอรับรองว่าเป็นเสียงเขาอย่างแน่นอน ซึ่งทำให้เราเพิ่มความประหลาดใจและดีใจมากขึ้น ที่เห็นประจักษ์พยานแห่งอำนาจของความคิดว่าเป็นไปได้ถึงเพียงนี้ เราจึงตกลงว่าจะกลับไปหาเอ็ดวินอีกครั้งหนึ่ง และในครั้งนี้พอเราอธิษฐานจิตใจในพริบตาต่อมา ก็รู้สึกตัวว่าได้กลับมาอยู่ข้างเอ็ดวินตามเดิม

เมื่อเราได้กลับมาอยู่พร้อมหน้ากันแล้ว เอ็ดวินจึงบอกว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นอำนาจของความคิดในโลกนี้ได้อย่างดี ประการแรกก็คือ ความเร็วของร่างกายเหมือนจิต ซึ่งข้าพเจ้ากับรูธได้พิสูจน์ด้วยตนเองจนเห็นจริงอยู่ ณ บัดนี้แล้ว ประการที่ ๒ ก็คือความสามารถในการส่งความคิดหรือกระแสจิตออกไป ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อเราสามารถตั้งจิตให้กายของเราเคลื่อนไหวไปได้ด้วยความเร็วขนาดนั้นแล้ว ไฉนจะส่งกระแสความคิดไปบ้างไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อข้าพเจ้าอยู่ ณ ที่กอไม้นั้น จึงสามารถได้ยินเสียงของกระแสความคิดที่เอ็ดวินส่งมานั้นได้ ไม่ว่าระยะทางจะใกล้หรือไกลสักปานใดโดยนัยเดียวกันเมื่อเราจะส่งกระแสจิตของเราไปถึงผู้หนึ่งผู้ใดในโลกทิพย์นี้ ไม่ว่าจะเป็นการนึกถึงด้วยความรักใคร่ หรือจะเป็นการบอกข่าวอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม กระแสจิตนั้นจะไปถึงผู้รับในทันทีเหมือนกัน สภาวะของโลกทิพย์เป็นอย่างนี้ ซึ่งหากท่านจะถามข้าพเจ้าว่าเป็นไปได้อย่างไร ข้าพเจ้าก็คงจะตอบไม่ได้เพราะมีปรากฏการณ์หลายสิ่งหลายอย่างซึ่งเรายังไม่อาจทราบเหตุผลได้ในขณะนี้ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เราเพียงแต่รับรู้ไว้ก่อนจนกว่าจะถึงเวลาหนึ่ง ซึ่งเมื่อเรามีจิตประณีตสูงขึ้นกว่านี้ก็จะทราบได้เอง

อย่างไรก็ตามในเรื่องการส่งกระแสจิตนี้ ท่านอย่าเพิ่งเข้าใจว่า ดวงจิตของเราจะเป็นเหมือนหน้าหนังสือที่เปิดไว้อยู่เสมอให้ใคร ๆ อ่านได้ตามชอบใจ ความจริงมิใช่เช่นนั้น ในบางกรณีหากเราต้องการจะคิดเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นส่วนตัว ไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบเช่นนี้ ก็ย่อมทำได้ แต่โดยปกติ หากเราปล่อยใจตามสบายให้ความคิดแล่นไปโดยมิได้ควบคุมไว้เป็นพิเศษแล้ว ผู้อื่นก็อาจทราบกระแสจิตของเราได้ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือให้พึงระลึกอยู่เสมอว่า ในโลกทิพย์นี้ความคิดเป็นสิ่งมีตัวตน ไม่ใช่เป็นของลอย ๆ ไม่มีตัวตนหรือไม่มีอำนาจอันใดเช่นในโลกมนุษย์ ณ ที่นี้ความคิดเป็นของมีอำนาจ เป็นของที่สามารถสร้างสรรค์สิ่งอื่นๆ ให้เกิดขึ้นได้อีกด้วย ความจริงเหล่านี้เราจะได้ประสบมากขึ้นทุกที เมื่อเราอยู่นานไปและสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นทุกที ซึ่งในเรื่องนี้ไม่มีความยากลำบากอย่างใดเลย เพราะจะมีผู้ที่คอยแนะนำให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ ยิ่งโดยเฉพาะในกรณีของข้าพเจ้าแล้ว ก็เป็นเรื่องสะดวกมาก เพราะเอ็ดวินจะเป็นผู้คอยแนะนำและอธิบายให้อย่างใกล้ชิด

การไปเยี่ยมเมืองในโลกทิพย์

ขณะนี้เราได้เข้ามาใกล้เมืองที่เห็นอยู่แล้วนั้น ดังนั้นภายในเวลาไม่ช้าเราก็เข้าไปถึงตัวเมือง ภายในเมืองมีอาณาเขตกว้างขวางมาก มีอาคารงดงามมากมายหลายแห่ง แต่ละอาคารมีสวนและต้นไม้ใหญ่ ๆ แวดล้อมอยู่โดยรอบ ความสวยงามละลานตาของสวนในเมืองนี้ ยากที่จะกล่าวเปรียบเทียบให้ท่านเห็นจริงได้ นอกจากจะกล่าวว่าสวนที่สวยที่สุดในโลกมนุษย์นั้น เมื่อมาเปรียบกับสวนที่นี่แล้ว ก็เป็นอันว่าห่างไกลกันมากจนบอกไม่ถูกเท่านั้นเอง ขณะที่เราเดินไปตามพื้นหญ้าอันอ่อนนุ่มนั้น ทำให้ข้าพเจ้าหวนระลึกไปถึงเมืองในโลกมนุษย์ซึ่งมีอาคารร้านโรงต่าง ๆ ปลูกติดกันอย่างแออัด ถนนหนทางที่แคบและขรุขระและมีอากาศเหม็นอับอยู่เกือบตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะพื้นที่ในโลกมนุษย์มีราคามาก นอกจากนั้นความคับคั่งของยวดยานและเสียงอึกทึกต่าง ๆ อันเกิดจากยวดยานบ้าง เกิดจากเสียงเอ็ดอึงอย่างอื่นอีกบ้าง ทำให้รู้สึกว่าน่าจะเป็นสภาพที่ให้ความเดือดร้อนและอึดอัดยิ่งเสียกว่าความสะดวกและสบาย ชีวิตของชาวโลกมนุษย์เต็มไปด้วยความกระหืดกระหอบ ร้อนรนวุ่นวายต้องแก่งแย่งกันอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ ก็จะมีเขม่าไฟจากปล่องโรงงานเป็นเครื่องเพิ่มความลำคาญให้ทุกขณะ แต่ในที่นี้เราเห็นสนามหญ้าอันเขียวขจีดุจสีมรกต ขึ้นได้ระเบียบเรียบเสมอกันโดยตลอด ณ ที่แห่งหนึ่งซึ่งดูเหมือนจะเป็นกลางใจเมืองเราเห็นตึกหลังหนึ่งตั้งเด่นอยู่ที่ศูนย์กลางของทางหลายสายซึ่งมาบรรจบกัน ณ ที่นั้น เบื้องบนจะแลเห็นลำแสงพวยพุ่งลงมาที่ยอดโดมของตึกนี้ ซึ่งเราก็รู้ได้ทันทีโดยไม่ต้องให้เอ็ดวินบอกว่านี่คือโบสถ์นั่นเอง โบสถ์ซึ่งเป็นสัญญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งได้สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อเราโดยแท้

บรรดาอาคารในเมืองนี้สร้างขึ้นไว้เพื่อความประสงค์หลายอย่างต่าง ๆ กัน ที่เป็นไปเพื่อการศึกษาวิชาการต่าง ๆ ก็มี และที่เพื่อส่งเสริมงานศิลปกรรมก็มี อาคารและสาธาณะสมบัติเหล่านี้เป็นสาธารณะแก่บุคคลทั่วไปจริง ๆ ไม่มีใครเป็นเจ้าของโดยเฉพาะส่วนตัว และไม่มีการห้ามหวงหรือสงวนไว้ให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นส่วนตัวเลย ทุก ๆ คน (หรืออันที่จริงคือทุก ๆ วิญญาณ) สามารถจะศึกษาวิชาการต่อในแขนงที่เขาชอบมาตั้งแต่ครั้งยังมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ได้ตามความสะดวก หรือมิฉะนั้นหากมีวิชาการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เขาได้มีโอกาสศึกษาตามใจชอบ เมื่อครั้งอยู่ในโลกมนุษย์ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเหตุขัดข้องทางการอาชีพหรือทางการเงิน หรือด้วยเหตุอื่น ๆ ก็ตาม เขาก็สามารถจะศึกษาต่อไปได้ในโลกนี้สมใจรักทีเดียว

ศิลปกรรมภาพเขียน

ห้องแรกที่เอ็ดวินนำเราเข้าไปนั้นเป็นห้องแสดงศิลปกรรมภาพเขียน ห้องนี้เป็นห้องกว้างขวางมากมีภาพที่นับว่าเป็นชิ้นเอกของโลกมนุษย์แขวนเรียงรายอยู่ตามฝาผนังมากมาย เรียงตามลำดับความเก่าแก่ของภาพนั้น ๆ ก็คือภาพใดที่เขียนแต่ยุคต้น ๆ ก็เรียงไว้ก่อน แล้วต่อมาจึงเรียงภาพที่เขียนในรุ่นหลัง ๆ เป็นลำดับจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน เนื่องจากมีบางภาพในรุ่นหลัง ๆ นี้ ซึ่งข้าพเจ้ากับรูธเคยเห็นมาก่อนแล้วเมื่อยังอยู่ในโลกมนุษย์ เราจึงได้บอกเอ็ดวินว่าเราได้เคยเห็น "ต้นฉบับ" หรือ "ตัวจริง" ของภาพจำลองเหล่านี้มาแล้วเมื่อก่อนที่จะมาสู่โลกนี้ แต่เราต้องได้รับความประหลาดใจอย่างไม่นึกไม่ฝันที่ได้ยินเอ็ดวินบอกว่า ภาพต่าง ๆ ในโลกนี้แหละคือ "ตัวจริง" ส่วนภาพที่เราเห็นในโลกมนุษย์ ทั้ง ๆ ที่เราก็รู้อยู่ว่าจิตรกรได้เขียนขึ้นมาด้วยมือของเขานั้น ล้วนเป็นภาพ "จำลอง" ทั้งสิ้น เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องสุดวิสัยที่เราจะเข้าใจหรือปลงใจเชื่อได้ เอ็ดวินดูจะเห็นใจในความรู้สึกของเราครั้งนี้ดีอยู่ จึงได้อธิบายว่าก่อนที่จิตรกรจะลงมือเขียนภาพอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ภาพนั้น ๆ จะปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในห้วงนึกของเขาก่อน และตอนนั้นเองที่ภาพของเขาจะปรากฏณที่ตรงนี้แต่เมื่อเขาลงมือเขียนภาพไปได้จริงๆ น้อยนักที่จิตรกรผู้นั้นจะเขียนภาพออกมาให้มีความงามสมบูรณ์ดังเช่นที่ตนคิดฝันเอาไว้ ทั้งนี้เพราะเหตุต่าง ๆ หลายประการทางวัตถุและร่างกาย เช่นวัตถุที่ใช้ทำให้สีสดเหมือนกับภาพในห้วงนึก หรือผืนผ้าใบไม่มีเนื้อละเอียดพอและเหตุอื่น ๆ อีกนอกจากนั้น ก็ย่อมร่วงโรยตามด้วยอำนาจแห่งลมฟ้าอากาศซึ่งเป็นตัวการทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและสึกหรออยู่เป็นนิตย์ส่วนภาพในห้วงนึกของเขาซึ่งปรากฏ ณ ที่นี้จะคงสดใสอยู่ในสภาวะเดิมเช่นนั้นตลอดไปนี้เป็นเครื่อง แสดงให้เห็นว่า ภาพที่เราเห็นอยู่ ณ เบื้องหน้าเรานี้นอกจากจะเป็นภาพ "ต้นเค้า" ไม่ใช่ภาพ "จำลอง" แล้วยังเป็นภาพที่เกิดขึ้นก่อนภาพบนผืนผ้าใบในโลกมนุษย์อีกด้วย ข้อบกพร่องในภาพนั้น ๆ ที่อาจจะมีขึ้นได้แก่ภาพในโลกมนุษย์จึงไม่ปรากฏมีขึ้นตามภาพจริง ๆ ณ ที่นี้ได้เลย

ทันใดนั้นเอง ข้าพเจ้าก็เกิดความสงสัยขึ้นมาอย่างหนึ่งว่าหากภาพในความนึกฝันของจิตรกรทุก ๆ คนจะต้องปรากฏอยู่ ณ ที่นี้เสมอไปแล้ว เราจะหาสถานที่สำหรับไว้ภาพเหล่านั้นได้อย่างไร จึงจะเป็นการเพียงพอกันกับจำนวนของภาพซึ่งเกิดมีเพิ่มขึ้นอย่างไม่รู้จักจบสิ้น เพราะการที่จะคัดเลือกเอาตามใจชอบเป็นบางภาพเพื่อเก็บไว้ตามอำเภอน้ำใจของใครคนหนึ่ง ณ ที่นี้ ดูออกจะขัดกับ

หลักความเสมอภาคในโลกนี้อยู่มิใช่น้อย ในเรื่องนี้เอ็ดวินได้ชี้แจงให้เราฟังอีกตามเคยว่า ปัญหาเช่นนี้ก็มีผู้สงสัยอยู่มากเหมือนกัน แต่ก็เป็นเรื่องที่ไม่น่าวิตกกังวลแต่อย่างใด เพราะเมื่อจิตรกรผู้นั้นไม่ว่าจะเป็นชั้นดีหรือชั้นสามัญ หรือชั้นฝึกหัดอย่างไรก็ตามได้ผ่านเข้ามาสู่ที่นี่แล้ว ความเห็นผิดอันเกิดจากมานะซึ่งอาจจะมีอยู่แต่เดิมบ้างนั้น จะหมดไปทันที เขาจะตัดสินคุณค่าภาพของเขาอย่างเคร่งครัดจริง ๆ โดยไม่เข้ากับตนเอง เพราะผู้เป็นเจ้าของภาพจะรู้สึกอยู่บ่อย ๆ ว่า ภาพของตนยังไม่ดีพอถึงขนาด จึงต้องทำลายเสียมากกว่าที่จะเก็บไว้อวดผู้อื่น ผลก็คือว่าแทนที่จะมีมากเกินไปดังที่เราคิดกันอยู่ ก็กับมีน้อยไปเสียอีก

หนังสือประวัติศาสตร์

เราได้ออกจากตึกนี้ไปยังอีกตึกอีกหลังหนึ่งมีความกว้างขวางไม่น้อยเช่นเดียวกัน ตึกหลังนี้เป็นที่รวมสรรพตำราต่าง ๆ เช่นวรรณคดีและประวัติศาสตร์เป็นต้น ที่น่าสนใจมากก็คือ ตำราประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งเราจะได้ความเป็นจริงของเหตุการณ์ทุก ๆ ระยะอย่างแท้จริง เพราะในที่นี้ ไม่มีการบิดเบือนความจริงเกิดขึ้นได้ดังเช่นตำราประวัติศาสตร์ในโลกมนุษย์เลย ณ ที่นี้ท่านจะรู้เห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลกได้ตามความเป็นจริงโดยไม่มีสิ่งใดเคลือบแฝง ในหนังสือประวัติศาสตร์เหล่านั้น นอกจากเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นอันเป็นส่วนสามัญของวิชาประวัติศาสตร์โดยทั่วไปแล้วยังจะรู้เห็นเจตนารมณ์ซึ่งแฝงอยู่เบื้องหลังการกระทำและกำพืชของบุคคลใหญ่โตทั้งหลายในประวัติศาสตร์อีกด้วยว่าบุคคลเหล่านั้นมีเจตนาบริสุทธิ์หรือชั่วร้ายจริง ดังคำพูดโฆษณาและการทำของเขาที่ถูกจารึกไว้ในประวัติศาสตร์หรือเปล่า ข้อนี้เองเป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าตื่นเต้นที่สุด เพราะเราจะได้เห็นว่าบ่อยครั้งทีเดียว ที่เจตนารมณ์ของบุคคลพลิกประวัติศาสตร์หรือสร้างประวัติศาสตร์ทั้งหลายเหล่านั้น หาได้มีเจตนารมณ์อันบริสุทธิ์หรือชั่วร้ายดังที่กล่าวอยู่หรือดังที่ปรากฏภายนอกนั้นไม่ ณ ที่นี้ไม่มีสิ่งใดรอดพ้นจากความจริงไปได้เลย ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะเป็นคนใหญ่คนโตหรือคนสามัญ ไม่ว่าเขาจะเป็นคนดีหรือคนเลวในสายตาของโลกมนุษย์ และไม่ว่าจะได้รับความทุกข์หรือความสุขอย่างไรจากการกระทำของตนเองหรือผู้อื่น จะปรากฏอยู่ครบบริบูรณ์และถูกต้องตามความเป็นจริงแต่อย่างใดทั้งสิ้น ไม่มีการตกแต่งให้ไพเราะ จะเป็นโดยเพื่อเอาอกเอาใจผู้เป็นใหญ่ หรือจะเป็นโดยเพื่อปิดบังความจริงไม่ให้คนชั้นหลังรู้ก็ตาม ทั้งหมดนั้นมีแต่ความจริงที่เป็นเนื้อแท้ล้วน ๆ ไม่มีการวิจารณ์ต่อเติมแม้แต่น้อย

เท่าที่กล่าวมาแล้วนั้นคือประวัติศาสตร์ทางการเมือง ส่วนประวัติศาสตร์ของฝ่ายศาสนาก็มีจารึกไว้เช่นเดียวกัน เมื่อได้สำรวจดูโดยทั่วไปแล้ว ก็ได้พบความจริงที่น่าสังเวชว่าความเป็นไปในวงการคณะสงฆ์นี้ โดยเนื้อแท้แล้วก็หาได้มีความเป็นไปอันสูงส่งกว่าของฝ่ายฆราวาสแต่ประการใดไม่ อันที่จริงน่าจะเรียกว่าเลวร้ายเสียยิ่งกว่าฝ่ายฆราวาสเสียด้วยซ้ำ เมื่อคิดถึงผู้ที่ครองความเป็นใหญ่ ทรงเกียรติคุณสูงส่งอย่างยิ่งในสายตาของชาวโลกมนุษย์ บางท่านสามารถกระทำการชั่วช้าเลวทรามได้ขนาดนั้น น่าสังเวชใจที่ท่านเหล่านั้นเบื้องหน้าฉากก็ดูเป็นผู้ฝักใฝ่ในศีลธรรม แต่เบื้องหลังกับยอมตนเป็นเครื่องมือของคนเลวทราม บางจำพวกได้อย่างน่าละอายยิ่ง

เอ็ดวินได้กล่าวเตือนข้าพเจ้าอยู่เหมือนกัน ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้ศึกษางานในด้านประวัติศาสตร์นี้ เขาคงเกรงว่าข้าพเจ้าจะพบ ความจริงอันน่าสังเวช เกินไป อาจทำให้จิตใจไม่เป็นปกติก็ได้ ในเรื่องนี้ก็อาจจะเป็นความจริงอยู่บ้าง เพราะทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้รู้ล่วงหน้าอยู่บ้างแล้วก็ยังอดมีจิตใจไม่ปกติไม่ได้ในเมื่อได้ศึกษาแลเห็นความจริงอันน่าตกใจ และชวนให้สังเวชโดยไม่มีสิ่งใดเคลือบแฝง ซึ่งต้องทำให้ประสบความผิดหวังในความนับถือและความเชื่อเก่า ๆ มาถึงเพียงนี้

การศึกษาวิชาการต่าง ๆ ในที่นี้กระทำได้อย่างกว้างขวางและเป็นอิสระเต็มที่ ประการแรกก็คือการเป็นอิสระจากข้อขัดข้องทางร่างกายเช่นความหิวกระหาย ความเมื่อยขบทางร่างกายและทางสมอง ประการที่สองก็คือไม่ต้องคำนึงถึงความล่วงไปของเวลา เรามีสิทธิและความสามารถที่จะดำเนินการค้นคว้าไปได้โดยตราบใดที่เรายังพอใจ และเราจะหยุดเสียเมื่อใดก็ได้ตามปรารถนา จำนวนหนังสืออันมากมายที่วางประดับประดาอยู่ตามชั้นต่าง ๆ นับไม่ถ้วนเป็นเครื่องแสดงความเอาใจใส่ในการค้นคว้าหาความรู้ของชาวโลกนี้ได้เป็นอย่างดี ในบรรดาหนังสือเหล่านั้น มีหนังสืออยู่ประเภทหนึ่งเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางจิต (Psychic Science) ซึ่งปรากฏว่ามีอยู่มากมายเหลือเกิน

วิชาการฝ่ายหญิง

ที่กล่าวมาแล้วนั้น ดูจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผู้ชายมากเกินไป อันที่จริงวิชาการของฝ่ายหญิง ในโลกนี้ก็มีให้ศึกษาอยู่อย่างพร้อมมูลเหมือนกัน เพราะในห้องต่อ ๆ ไปเราก็ได้เห็นผ้าสีต่าง ๆ สี มีขนาดและลวดลายแปลก ๆ ตาน่าดูน่าชม ตลอดจนถึงผ้าม่านซึ่งมีดอกในเนื้อ (tapestry) ซึ่งใช้ประดับฝาผนังห้อง ล้วนมีลวดลายวิจิตรต่าง ๆ กัน ข้าพเจ้าไม่มีความสามารถจะบรรยายให้ท่านทราบในเรื่องนี้โดยละเอียดได้ จึงต้องขอกล่าวสั้น ๆ ว่าวิชาการของฝ่ายหญิงและเครื่องมือประกอบ

ต่าง ๆ มีไว้ใช้สำหรับผู้ใฝ่ใจศึกษาอย่างครบครัน ตลอดจนถึงครูผู้เชี่ยวชาญในการสอน ซึ่งยินดีจะสอนให้ด้วยความเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง รูธกล่าวว่าในภายหลังเธอจะต้องมาฝากตัวศึกษาวิชาในหางนี้อย่างแน่นอน แต่ในขณะนี้ใคร่ขออยู่ร่วมทางกับเราไปพลาง ๆ ก่อน เอ็ดวินได้บอกว่าเธอจะมาเรียนเมื่อใดก็ได้ตามปรารถนา และเธอจะได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเองและด้วยความเต็มใจยิ่ง เพราะดังที่ได้กล่าวมาแล้วในที่นี้ การทำงานเป็นความสุขของทุก ๆ คน การทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเป็นความปรารถนาของชาวโลกทิพย์ทั้งปวง ในที่นี้รับรองว่าไม่มีการบังคับให้ทำ ทั้งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ทุก ๆ คนจะเลือกศึกษาวิชาที่ตนสนใจและทำงานที่ตนรักได้โดยเสรี หลายท่านที่ข้าพเจ้าได้พบปะและสนทนาด้วยในภายหลัง ได้แจ้งความจริงข้อนี้ให้ข้าพเจ้าทราบด้วยความปีติยินดี เขากล่าวว่าขณะที่อยู่ในโลกมนุษย์นั้น เวลาแห่งการกระเสือกกระสนทำมาหาเลี้ยงร่างกายได้แย่งความสุขของจิตใจเช่นนี้ไปเสียหมด ฉะนั้น จึงไม่ต้องสงสัยว่า ท่านเหล่านั้นจะรู้สึกเพลิดเพลินและเป็นสุขสักเพียงใด ในเมื่อได้มีโอกาสทำงานและศึกษาวิชาที่ตนรัก ได้โดยอิสระเช่นนี้

หลังจากที่ได้ดูความเป็นไปในตึกนี้พอสมควรแล้ว เอ็ดวินได้ชวนให้เราออกมานั่งเล่นที่สนามหญ้าภายนอก เพื่อเปลี่ยนอารมณ์เสียบ้าง เขาได้กล่าวว่าข้าพเจ้ากับรูธเป็นผู้สงบใจได้ดีโดยที่มิได้มีความรู้ล่วงหน้ามาแต่ก่อนเลย ผู้อื่นมักจะมีความตื่นเต้นจนระงับไว้ไม่อยู่ และมีเรื่องซักถามไม่ค่อยได้หยุด เมื่อเราทั้งสองได้ยินเอ็ดวินเอ่ยเช่นนั้น ก็นึกขึ้นมาได้ จึงบอกแก่เขาว่าอันที่จริงเราก็มีเรื่องสงสัยอยากจะซักถามอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน เพียงแต่ว่ายังไม่ทราบจะขึ้นต้นถามเรื่องอะไรก่อนดีเท่านั้น

อาณาเขตของโลกทิพย์

ความสงสัยประการแรกของข้าพเจ้าก็คือ เรื่องอาณาเขตของโลกทิพย์ที่เราอยู่ในปัจจุบันนี้เท่าที่ข้าพเห็นนั้น รู้สึกว่าแลดูไกลออกไปสุดสายตาโดยรอบด้าน อันที่จริงสายตาของเราในขณะนี้ก็สามารถมองเห็นได้ไกลกว่าสายของมนุษย์ แม้จะเป็นในขณะที่อากาศในโลกมนุษย์แจ่มใสปลอดโปร่งที่สุดก็ตาม ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าอาณาเขตของโลกนี้มีกว้างใหญ่ไพศาลสักเพียงไหน เพราะเท่าที่เราแลเห็นได้ หรือได้ไปเห็นมานี้ก็เป็นส่วนน้อยนิดเดียวเหลือเกิน ยิ่งคิดไปก็ยิ่งทำให้เกิดความสงสัยขึ้นทุกทีว่า โลกทิพย์นี้จะมีขอบเขตบ้างหรือไม่ ถ้ามีจะอยู่ที่ไหน และพ้นจากนั้นไปจะเป็นอะไรกันแน่ เรื่องนี้เอ็ดวินได้ให้คำตอบแก่เราว่าอาณาเขตของโลกทิพย์นี้ต้องมีอยู่แน่นอน และ

ถ้าเราจะไปดูเมื่อใดก็ได้ตามความปรารถนา ส่วนที่นอกเหนือจากอาณาเขตนั้นไป ก็คงเป็นโลกทิพย์ชั้นอื่น ๆ อันประณีตขึ้นไปกว่านี้บ้างก็มี และที่หยาบกว่านี้ก็ยังมี การที่บุคคลแต่คนจะผ่านเข้ามาสู่โลกทิพย์ภูมิไหน หลังจากที่ได้ละกายเนื้อมาแล้วนั้น ก็สุดแล้วแต่กรรมของตนที่สะสมไว้ในโลกมนุษย์จะหยาบหรือละเอียดเพียงใด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเขาจะได้อยู่ในโลกทิพย์อันต่ำหรือสูงเพียงใด ก็สุดแล้วแต่ความหยาบหรือประณีตแห่งจิตของเขานั่นเอง เพราะดินแดนอันเป็นทิพย์เหล่านี้แหละคือผลแห่งกรรมอันบุคคลได้หว่านไว้ในโลกมนุษย์ ซึ่งกรรมนั้น ๆ ได้มาออกผลรอคอยบุคคลนั้น ๆ อยู่ตามภูมิอันสมควรแก่กรรมของเขา ณ ที่นี้ อันที่จริงยังมีภูมิแห่งโลกทิพย์ที่สูงและประณีตกว่าภูมิที่เราอยู่นี้อีกมากนัก ความงามและความสงบสุขของภูมิเหล่านั้น ก็มีมากกว่าภูมิของเราอย่างมากมายในภูมิเช่นนี้ เราย่อมไม่สามารถจะเข้าไปได้จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร คือเมื่อเราได้ขัดเกลาจิตของเราให้ประณีตขึ้น จนสมควรแก่การเลื่อนขึ้นไปเสียก่อน หรือไม่ก็ในกรณีพิเศษเป็นบางครั้งที่เราจะได้รับอนุญาตให้เข้าไปได้ชั่วคราว ในฐานะผู้ไปเยี่ยมเยียน ซึ่งทั้งนี้ก็ต้องได้รับอนุญาตและต้องมีผู้คุ้มครองนำเข้าไปเป็นพิเศษด้วย แต่ถึงแม้โดยปกติเราเข้าไปไม่ได้ก็ตาม ท่านที่อยู่ภูมิสูง ๆ ขึ้นไปเหล่านั้น ก็มักจะมาเยี่ยมเยียนพวกเราบ้างเหมือนกันเป็นครั้งคราว เพื่อให้คำแนะนำสั่งสอนแก่เราตามสมควร และด้วยเหตุนี้เอ็ดวินจึงคิดว่าเราอาจขอคำแนะนำจากท่านเหล่านั้นได้ในเรื่องเกี่ยวกับความประสงค์ของข้าพเจ้า ที่ใคร่จะทำการติดต่อชาวโลกมนุษย์ ส่วนในภูมิต่ำหรือหยาบกว่าเรานั้น เราก็อาจจะไปได้เช่นเดียวกันโดยมีเจ้าหน้าที่ของภูมิดังกล่าว จะคอยให้คำแนะนำและความคุ้มครองอยู่เป็นอย่างดี ซึ่งในเรื่องนี้เราก็ได้ตกลงกันว่าจะต้องไปเยี่ยมเยียนให้ได้สักครั้งหนึ่ง ทั้งภูมิที่สูงกว่าและต่ำกว่าเรานั้น

■

บทที่ ๕

เตรียมตัวไปดูภูมิต่ำ

การที่ข้าพเจ้ากับรูธ ได้มาเห็นชาว โลกทิพย์ทุกท่านทำงานกันอย่างขยันขันแข็ง และเอาจริงเอาจังเช่นนี้ ทำให้เรารู้สึกไม่ค่อยสบายใจอยู่บ้าง เมื่อมาหวนรำพึงถึงตนเองว่ายังหาได้ทำอะไรให้เป็นชิ้นเป็นอันเหมือนกับผู้อื่นไม่ นี่ดูเหมือนจะเป็นความรู้สึกไม่สบายใจครั้งแรกนับตั้งแต่ได้ผ่านเข้ามาสู่โลกนี้ เอ็ดวินดูไม่ได้แสดงอาการประหลาดใจอย่างใดนัก เมื่อเราแจ้งความวิตกให้เขาทราบ เขาบอกว่าเรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ที่เพิ่งเข้ามาสู่โลกนี้ทุกท่าน อย่างไรก็ตาม เขาได้กล่าวว่าเรา ไม่จำเป็นต้องวิตกกังวล ในเรื่องนี้ เพราะเกรงว่าจะมี ผู้หนึ่งผู้ ใดมาว่ากล่าวเราแต่อย่างใด และเราจะทำการสำรวจความเป็นไปในโลกนี้ต่อไปอีกเป็นเวลานานสักเท่าใดก็ได้ แต่ถ้าเรารู้สึกอยากจะทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งบ้างจริง ๆ เราก็สามารถจะหาสถานที่เหมาะ ๆ สักแห่งหนึ่งเพื่อจะได้ปรึกษาหารือกันให้เป็นที่สบายใจ ซึ่งเขาได้แนะนำให้เราไปยังแดนของภูมิสูงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อไม่มีใครขัดข้องในข้อเสนอ เราก็เริ่มออกเดินทาง และในขณะต่อมาก็ถึงชายเขตแดนที่ติดต่อกับภูมิสูง ซึ่งเราได้เคยผ่านมาแล้วครั้งหนึ่ง

เอ็ดวินได้พาเราเข้าไปในบ้านอันสวยงามหลังหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่าดูจะอยู่ในขั้นสูงกว่าบ้านต่าง ๆ ที่อยู่ภายในใจกลางภูมินี้ เพราะนอกจากลักษณะของบ้านจะชวนให้คิดไปในทำนองนั้นแล้ว ก็รู้สึกว่ามีอากาศเจือจางกว่าในใจกลางของภูมิอันเป็นแดนของเรานั้น ท่าทางที่เอ็ดวินนำเราเข้าไปนั้นดูไม่มีความเกรงอกเกรงใจผู้ใดเสียเลย ในขณะต่อมาข้าพเจ้าก็ทราบได้ทันทีว่าบ้านนี้ก็คือบ้านของเขานั่นเอง เราได้ต่อว่าเขาในข้อที่มิแย้มพรายให้รู้มาก่อน ซึ่งเขาก็รับว่า เขายังไม่ต้องการให้รู้ในเมื่อยังไม่ถึงเวลาอันสมควร

เมื่อพูดถึงเรื่องการงานที่กะว่าจะทำสำหรับข้าพเจ้านั้น เมื่ออยู่ในโลกมนุษย์ อาจจะเป็นผู้เคราะห์ดีอยู่บ้าง ในการที่สามารถเลือกกระทำงานตามที่ใจชอบได้ แต่บัดนี้เมื่อมาอยู่ในโลกนี้แล้ว

ข้าพเจ้าก็รู้สึกว่า หมดความจำเป็นที่จะต้องทำงานเช่นนั้นต่อไปเพราะในที่นี้ ไม่มีบุคคลใดที่เราจะต้องเทศนากล่อมใจให้กลับตัวหรือความประพฤติของเขาเหมือนดังเช่นในโลกมนุษย์ เอ็ดวินจึงกล่าวว่า เขามีงานให้ข้าพเจ้าทำรออยู่แล้ว คือหน้าที่ประคับประคองวิญญาณของชาวโลกมนุษย์มาสู่ยังโลกทิพย์ ซึ่งเป็นงานประเภทเดียวกันกับที่เขาได้กระทำอยู่ตลอดมานั่นเอง เมื่อได้ยินเช่นนี้ ข้าพเจ้าก็บอกไม่ถูกว่ารู้สึกเต็มใจหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เป็นด้วยความวิตกเสียมากกว่า ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกตัวว่าเพิ่งมาถึงโลกนี้ได้ไม่นานนักจึงยังมิได้คุ้นเคยกับสภาวะรอบข้างเพียงพอ อดวิตกมิได้ว่า อาจจะไม่สามารถในหน้าที่การงานเช่นนี้ แต่เอ็ดวินได้กล่าวกับข้าพเจ้าว่าไม่จำเป็นต้องวิตกในข้อในนั้น เพราะในชั้นต้นนี้ เราจะทำงานร่วมกันไปก่อน ต่อเมื่อข้าพเจ้ามีความชำชาญเพียงพอจนสามารถคุ้มตัวเองได้แล้ว ข้าพเจ้าอาจจะแยกไปทำโดยลำพังก็ได้ ในขณะนี้รูธจึงเสนอตัวขึ้นมาบ้างว่า ถ้าเอ็ดวินอนุญาต เธอก็ใคร่จะร่วมฝึกหัดในงานนี้ด้วย ซึ่งเอ็ดวินก็ตกลงด้วยความยินดี เขากล่าวว่าการที่เราทำงานร่วมกันเป็นคณะเช่นนี้ จะได้ผลดีกว่าการที่เขากระทำไปตามลำพังคนเดียว ก็เป็นอันว่าเราทั้ง ๓ จะต้องร่วมกันทำงานหน้าที่นี้ต่อไป ภายใต้ความควบคุมของเอ็ดวิน

เมื่อได้สนทนากันต่อไปอีกพักหนึ่ง ข้าพเจ้าได้เอ่ยถึงเรื่องหนังสือที่ข้าพเจ้าได้เขียนไว้เมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ซึ่งยังมีข้อความผิดพลาดอยู่เป็นอันมากเกี่ยวกับเรื่องโลกทิพย์ เรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอยู่เสมอว่า ตราบใดที่ยังไม่ได้ทำการแก้ตัวให้ประชาชนผู้อ่านเลิกหลงผิดตามไปเช่นนั้นแล้ว ก็จะมีความรู้สึกผิดฝังอยู่ในใจตลอดเวลาที่นึกขึ้นมาคราใดทุกคราว เอ็ดวินได้กล่าวว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ เพราะการติดต่อระหว่างชาวโลกมนุษย์กับชาวโลกทิพย์นั้น ปัจจุบันยังเป็นความยากลำบากอย่างยิ่ง หากข้าพเจ้าจะกระทำได้ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากท่านผู้อยู่ในภูมิสูงขึ้นไปร่วมมือด้วยจึงจะสำเร็จ เมื่อกล่าวเช่นนี้แล้วเขาก็ได้ขอตัวออกไปจากห้องนั้น สักพักหนึ่งก็กลับเข้ามาพร้อมกับบุรุษผู้หนึ่ง ผู้ซึ่งข้าพเจ้ามองเห็นในครั้งแรก ก็รู้ได้ทันทีว่ามาจากภูมิที่สูงขึ้นไปกว่าเรา เอ็ดวินได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่า บุคคลผู้นี้เป็นชาวอียิปต์พูดภาษาเราได้คล่องแคล่ว และหลังจากแนะนำตัวกันแล้ว เขาก็ได้แจ้งความประสงค์ของข้าพเจ้าให้ท่านผู้นี้ทราบ

ท่านผู้มาใหม่นี้มีบุคคลิกลักษณะสงบและสง่าน่านับถืออย่างยิ่ง ท่านได้กล่าวว่ายินดีที่จะช่วยเหลือให้งานข้าพเจ้าเป็นผลสำเร็จแต่ทว่างานนี้จะต้องกินเวลาหลายปี ซึ่งข้าพเจ้าต้องมีความอดทนสักหน่อย เพราะเราจะต้องรอให้เหตุการณ์บางอย่างของโลกเกิดขึ้นเสียก่อน จึงจะได้โอกาสที่จะ

ดำเนินการนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดี ในระหว่างนี้ท่านขอให้เราทำตนให้คุ้นเคยกับสภาวะที่แวดล้อมนี้ก่อน และได้รับรองว่ายินดีจะช่วยให้ความปรารถนาของข้าพเจ้าเป็นผลสำเร็จอย่างจริงจัง ข้าพเจ้าได้กล่าวขอบคุณเป็นอย่างสูง จากนั้นท่านก็ได้ลุกขึ้นและลาจากเราไป

ในความประสงค์ของข้าพเจ้าครั้งนี้ ใคร่ขอให้ท่านผู้อ่านทราบเสียก่อนว่า *เรามิได้มีความประสงค์ที่จะทำการกลับใจผู้อื่นในเรื่องลัทธิศาสนา ที่เขามีความเชื่อถืออยู่แต่เดิมอย่างใดเลย* โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราต้องการจะช่วยเหลือชาวโลกมนุษย์ส่วนมากที่มีความเห็นในเรื่องโลกทิพย์อย่างผิด ๆ ให้มีความเห็นถูกขึ้นเท่านั้น เราต้องการจะให้เขาทราบว่า ความตายนั้นที่แท้จริงคืออะไร น่าเสียดายที่ชาวโลกมนุษย์ส่วนมากมีความเห็นอย่างดึงดันในทางผิด ๆ อย่างแก้ไม่หายเกี่ยวกับเรื่องเช่นนี้ บุคคลเหล่านี้ เมื่อเวลาแห่งความตายมาถึงก็ได้รับความทุกข์ทรมานและความหวาดหวั่นโดยไม่สมควร

สู่อบายภูมิเบื้องสูง (ขั้นแรก)

เอ็ดวินได้กล่าวชวนเราทั้ง ๒ ว่า เนื่องจากเขาเห็นว่าบัดนี้เรามีกำลังใจเข้มแข็งขึ้นพอสมควรแล้ว เขาจึงคิดว่าเราควรจะไปเยี่ยมภูมิต่ำ (อบายภูมิ) อีกครั้งหนึ่ง เพื่อสำรวจดูความเป็นไปให้ถี่ถ้วนยิ่งขึ้นกว่าครั้งแรก ซึ่งเราทั้ง ๒ ก็รับด้วยความยินดี เอ็ดวินได้กล่าวว่าเขาจะให้ความคุ้มครองแก่เราอย่างเต็มที่ตลอดเวลา

เราได้ออกจากบ้านของเอ็ดวิน เดินทางผ่านอาณาเขตแห่งภูมิของเราไปอย่างรวดเร็ว และในที่สุดก็เข้าสู่อาณาเขตของอบายภูมิ ณ ที่นี้เอ็ดวินได้กล่าวเตือนว่าเราจะรู้สึกเยือกเย็นไปตลอดร่างเช่นครั้งก่อน แต่เราจะจำกัดความรู้สึกเช่นนี้เสียได้โดยตั้งใจอธิษฐานจิตสลัดมันออกไปเสีย เขาได้จับมือของเราทั้ง ๒ ไว้คนละข้าง ข้าพเจ้าเหลือบมองดูที่เสื้อผ้าของเรา ก็เห็นว่าได้เปลี่ยนสีคล้ำลงไปอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นการน่าประหลาดอย่างยิ่งเอ็ดวินได้กล่าวว่าการเปลี่ยนสีคล้ำลงของเสื้อผ้าของเรานี้เป็นเรื่อง ของธรรมชาติเช่นนั้นเอง มิได้แสดงว่าเราจะหมดอำนาจคุ้มกันตัวหรือเป็นผู้เสื่อมลงแต่อย่างใด โดยกฎธรรมชาติที่เป็นไปเช่นนี้ ก็เพื่อให้สภาวะภายนอกของเรากลมกลืนเข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อม เท่านั้นเอง หาไม่แล้วแสงเรืองรองอันเกิดจากอาภรณ์ของเรานั้นจะทำอันตราย หรือเป็นที่ระคายเคืองแก่สายตาของผู้อยู่ในภูมินี้จนทนไม่ได้

เมื่อข้าพเจ้าได้เหลียวไปพิจารณาดูโดยรอบ ก็เห็นว่าเรา กำลังเดินอยู่ในภูมิประเทศที่อ้างว้างและเปล่าเปลี่ยวเป็นอย่างยิ่งพื้นแผ่นดินแข็งกระด้างผิดกับในภูมิของเราอย่างไกลลิบ ต้นไม้ใบหญ้าอันเขียวขจีต่าง ๆ ก็ไม่มีปรากฏให้เห็นเลยแม้แต่น้อย ท้องฟ้าเบื้องบนแลดูครึ้มและมืดมนธ์ อากาศเยือกเย็นยิ่งขึ้นทุกขณะ เบื้องหน้าเรามีหมอกสีขาวจาง ๆ ขวางหน้าอยู่ ยิ่งเข้าไปใกล้ก็ปรากฏว่า หมอกนี้ได้ทวีความหนาทึบมากขึ้นทุกที ทำให้รู้สึกว่าเป็นเสมือนมีเมฆหมอกอันชื้นแฉะมีน้ำหนัก และแรงดันผิดปกติกดทับอยู่โดยรอบกาย ทันใดนั้นเอง ก็มีร่าง ๆ หนึ่งโผล่ออกมาจากหมอกตรงมาที่เรา เอ็ดวินคงจะรู้จักบุคคลผู้นี้ดี เพราะเขาได้กล่าวแนะนำตัวพวกเราให้รู้จักและให้แจ้งถึงความประสงค์ของการที่พาเรามาครั้งนี้ด้วย บุคคลผู้นี้ได้กล่าวว่า เขายินดีจะร่วมทางไปกับเราด้วย เพื่อให้ความช่วยเหลือและแนะนำบางประการ และแล้วเราก็เดินมุ่งหน้าต่อไป สักพักใหญ่หมอกนี้ก็ค่อยจางลง และในที่สุดเราก็สามารถเห็นภูมิประเทศรอบด้านได้ดีขึ้นกว่าเดิมบัดนี้เราได้มาอยู่ท่ามกลางผืนแผ่นดินที่อ้างว้างและแห้งแล้งอย่างสุดที่จะประมาณได้ ช้า ๆ นาน ๆ จะเห็นบ้านอันซอมซ่อตั้งอยู่โดดเดี่ยวห่าง ๆ กันสักหนังหนึ่ง แลดูแต่ไกลก็รู้สึกทุเรศเหลือประมาณ เดินกันต่อมาอีกไม่นาน เราก็พากันมาถึงบ้าน หรือจะเรียกให้ถูกก็คือกระท่อมโกโรโกโสเข้าหลังหนึ่ง

ก. อบายภูมิขั้นแรก (ขั้นสูง)

อบายภูมิขั้นนี้ เป็นขั้นติดต่อกันกับภูมิสูง ฉะนั้น จึงกล่าว ได้ว่า แม้จะปราศจากความเจริญและนับว่าเป็น "อบาย" อย่าง หนึ่ง ก็ยังนับว่าสูงกว่าอบายขั้นอื่น ๆ ที่เราจะได้พบเห็นต่อไปข้างหน้าเมื่อเราได้เข้ามาใกล้ ๆ กระท่อมหลังนี้แล้ว จึงได้แลเห็นได้ชัดว่า เป็นบ้านเตี้ย ๆ เล็ก ๆ ปราศจากเครื่องประดับตกแต่งใด ๆ ทั้งสิ้น แม้มองดูจากภายนอก ก็แลเห็นได้ว่าไม่น่าที่จะมีผู้คนอยู่อาศัยได้เลย ยิ่งเข้าไปใกล้เพียงใด ก็ยิ่งแลเห็นความน่าเกลียดมากขึ้นอย่างบอกไม่ถูกว่าเป็นเพราะเหตุใด เอ็ดวินและผู้นำทางของเรา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ในภูมินี้ ได้เดินนำทางตรงไปยังประตูหน้า และเมื่อได้เคาะประตูแล้วก็เปิดเข้าไปภายในทันทีโดยไม่ได้รอเสียงขานรับ และมากวักมือให้เราตามเข้าไปบ้าง เมื่อเราเข้าไปข้างในก็เห็นว่า ห้องนั้นเป็นห้องที่เลวที่สุดเท่าที่เราได้เคยเห็นมา ถ้าจะพูดเปรียบในแง่ของชาวโลกมนุษย์ก็พอจะกล่าวได้ว่า เป็นที่อยู่ของบุคคลผู้ที่ยากจนที่ชาวโลกมนุษย์จะพึงคิดฝันได้และเป็นผู้ที่หาที่พึ่งอย่าง

ใดมิได้เลย แต่ทั้งนี้ก็เป็นคำเปรียบให้ท่านผู้อ่านพอจะมองเห็นตามได้เท่านั้น เพราะเมื่อมองในแง่ของเราแล้ว ความยากจนดังกล่าวนั้นหาใช่ความเจ็ญใจไร้ทรัพย์สมบัติโดยตรงไม่ แต่เป็นความยากจนทางจิตใจซึ่งมีระดับต่ำเหลือประมาณนั่นเอง *ความยากจนชนิดนี้ร้ายแรงกว่าความยากจนในทางวัตถุมากมายนักเพราะเราไม่สามารถหาวัตถุใดๆ มาเป็นเครื่องบำบัดความรู้สึกอันต่ำทรามเช่นนี้ได้เลย* เมื่อเราเข้าไปภายในห้องความหนาวเย็นแทนที่จะลดน้อยลงไปก็กลับยิ่งเพิ่มทวีขึ้นอีกซึ่งทั้งนี้เอ็ดวินกล่าว *เป็นเพราะสภาวะแห่งจิตใจของเจ้าของบ้านนั่นเองที่ทำให้เป็นเช่นนี้*

ในห้องหลัง เราเห็นบุคคลผู้หนึ่งนั่งอยู่บนเก้าอี้แต่ลำพังผู้เดียว เขามิได้ลุกขึ้นหรือแสดงกิริยาอาการว่ายินดีต้อนรับพวกเรา แต่อย่างใด รูธกับข้าพเจ้าคงยืนอยู่ห่าง ๆ ปล่อยให้เอ็ดวินและเจ้าหน้าที่ของภูมินี้ เดินตรงเข้าไปสนทนาโต้ตอบกับเจ้าของบ้านผู้ไม่เต็มใจต้อนรับนี้ตามลำพัง เขาเป็นคนมีอายุอยู่ในวัยกลางคนลักษณะท่าทางเป็นผู้เคยมีความเจริญรุ่งเรืองมาแล้วครั้งหนึ่ง จากเครื่องแต่งกายแสดงว่า เป็นผู้ไม่เอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของตนเองเลย เขามีสีหน้าแสดงความไม่พอใจ เมื่อเอ็ดวินแนะนำให้รู้จักเราในฐานะที่เป็นผู้มาใหม่ หลังจากสนทนาได้สักครู่หนึ่งข้าพเจ้าก็พอจะจับใจความได้ว่า เขากำลังบ่นแสดงความไม่พอใจในความทุกข์ยากที่เขาได้รับว่า เป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมอย่างยิ่งเอ็ดวินได้กล่าวว่า สิ่งที่เขาคิดนั้น ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้เลยเพราะความไม่ยุติธรรมนั้น จะหาไม่ได้ในโลกที่เขากำลังเป็นอยู่นี้ ได้มีการโต้เถียงกันอย่างค่อนข้างรุนแรงอยู่พักหนึ่ง ที่ว่ารุนแรงนั้น ก็คือฝ่ายผู้เป็นเจ้าของบ้านเป็นฝ่ายโต้เถียงอย่างรุนแรง แต่ตลอดเวลานี้ พวกเราไม่มีใครได้กล่าวถ้อยคำอันรุนแรงอย่างใดเลย แต่ในที่สุด เขาก็ค่อยเสียงอ่อนลง และดูเหมือนจะพอรู้เหตุผลขึ้นมาบ้าง หลังจากนั้นไม่นานเขาก็บอกว่าจะขอนำเหตุผลของพวกเราไปคิดดูก่อน และแล้วเราถือโอกาสลาออกจากบ้านของเขา

เมื่อมาอยู่ข้างนอกด้วยกันแล้ว เอ็ดวินได้อธิบายให้ฟังว่าบุคคลผู้นี้ได้มาสู่โลกนี้ประมาณ ๒-๓ ปีมาแล้ว เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ เขาเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง โดยประสบความสำเร็จในการงานอย่างดี ตามทัศนะของชาวโลกมนุษย์ ตลอดเวลาที่เขาประกอบอาชีพอยู่ในโลกมนุษย์นั้นเขาไม่เคยคิดถึงสิ่งอื่นใดหรือความทุกข์ ยากของผู้ใดนอกจากความสำเร็จในการงานของเขาเท่านั้น เขาถือเสียว่าวิธีการทุกอย่าง ๆ หากไม่ผิดกฎหมายแล้ว ก็เป็นของที่ใช้ได้ทั้งนั้น เขาไม่เอาใจใส่ว่าจะมีใครได้รับความ

เดือดร้อนหรือทุกข์ ยากเพราะการงานของเขาหรือไม่เพียงไร เขาไม่เคยมีความกรุณาต่อผู้หนึ่งผู้ใด โดยถือเสียว่า ผู้ที่แข็งแรงหรือผู้ที่ฉลาดเท่านั้นจึงจะสมควรดำรงชีวิตอยู่ได้จริงอยู่เขาส่งเงินไปร่วมการบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ ไม่น้อยเหมือนกัน

แต่เขาก็จะเลือกส่งเฉพาะที่จะนำชื่อเสียงมาให้หรือจะนำผลประโยชน์ตอบแทนมาให้เขามากกว่า ที่เขาลงทุนไปเท่านั้น เขาช่วยเหลือเจือจานกิจกรรมทางศาสนาด้วยความเข้มแข็ง เอาจริงเอาจัง แสดงถึงความเป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสอย่างยิ่งเพราะเขารู้ว่า เขาจะได้รับความยกย่องนับถือจากพวกพระเป็นอย่างดี และเขาก็รู้สึกพองโตในเมื่อรู้สึกว่า ตนเป็นผู้เด่นอยู่ในสังคม เขาเคยออกเงินสร้างโบสถ์ วิหาร วัดวาอาราม และโบสถ์แห่งหนึ่งก็ถึงกับนำชื่อของเขาไปตั้งเป็นชื่อของโบสถ์นั้น แต่เอ็ดวินได้บอกกับเราว่า เท่าที่ได้สำรวจประวัติความเป็นมาของบุคคลผู้นี้โดยละเอียดแล้ว ก็ไม่เคยปรากฏว่า เขาได้กระทำกิจการอย่างใดด้วยน้ำใจเสียสละอย่างแท้จริงแม้สักครั้งเดียว จุดประสงค์อันยิ่งใหญ่ของการทำบุญของเขาทุกครั้งก็คือ ต้องการให้ตัวเด่นขึ้น ซึ่งเขาก็ได้รับผลสมประสงค์จริง ๆ ในโลกมนุษย์ แต่ก็เป็นความสำเร็จที่มีราคาแพงเหลือเกิน *เพราะในเมื่อเขาได้ผ่านเข้ามาสู่โลกทิพย์นี้ เขาก็ได้รู้ว่าความสำเร็จจอมปลอมทั้งหลายเหล่านั้น ได้เป็นต้นเหตุแห่งความยากแค้นแสนสาหัส ดังเช่นที่เขากำลังประสบอยู่ ณ บัดนี้*

ด้วยเหตุดังกล่าวมา จึงมีความโกรธแค้นเสียใจอย่างมากมาย เมื่อได้รับผลอันคาดไม่ถึงในโลกนี้ ในทัศนะของเขาเขาถือว่า เขาได้มีชีวิตอันดีงาม สมควรเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังได้จริง ๆ เขาจึงไม่เข้าใจว่าเหตุใดเขาจึงต้องได้รับผลอันอยุติธรรมอย่างร้ายแรงเห็นปานนี้ เขาไม่ยอมฟังเหตุผลว่า อันที่จริงแล้วเขาไม่ควรจะโทษผู้อื่นใดนอกจากตนเอง เขาบ่นอยู่เสมอว่าพวกพระทำให้เขาหลงผิดมาตลอดเวลา เพราะการที่เขาได้รับการยกยอปอปั้นตลอดมานั้น ทำให้เขานึกทึกเอาว่า เขาจะต้องได้รับผลแห่งการบุญของเขาอย่างมหาศาลในโลกหน้า เขายังไม่ยอมเชื่อแม้ว่าเราจะได้พยายามอธิบายให้ฟังครั้งแล้วครั้งเล่าว่าในการทำบุญนั้น เจตนาเป็นของสำคัญที่สุด ไม่ใช่จำนวนเงิน เพราะเราจะเอาเงินซื้อผลบุญ หรือความสุขในโลกหน้านั้นไม่ได้เป็นอันขาด *การทำบุญหรือการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นนั้นแม้มีประมาณเล็กน้อย*

แต่หากผู้ทำได้ทำด้วยใจอันบริสุทธิ์ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันนั้น ย่อมได้ผลอานิสงส์ใหญ่ยิ่งกว่าการทำบุญด้วยเงินเป็นจำนวนมาก เพื่อหวังผลในทางหาคะแนนนิยม ให้แก่ตัวผู้กระทำเองเป็นไหน ๆ

ในปัจจุบันจิตใจของบุคคลผู้นี้ ถูกกลุ้มรุมด้วยความโกรธแค้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งดูเหมือนจะยิ่งทับทวีมากขึ้นทุกที ทั้งนี้เพราะเมื่อสมัยเป็นมนุษย์ ไม่มีผู้ใดกล้าขัดใจเขาเลย ชีวิตของเขาเคยแวดล้อมไปด้วยความสุขสำราญ นึกอยากจะได้สิ่งใดก็เป็นอันต้องได้ตามปรารถนา จึงไม่ต้องสงสัยว่าได้ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานขึ้นแก่จิตใจของเขาอย่างหาที่เปรียบมิได้ เขาเคยหวังว่า จะต้องได้รับผลตอบแทนอย่างมหาศาล แต่แล้วก็กลับต้องตกมาอยู่ในสภาวะอันแสนจะทุเรศเวทนา เขาได้แต่บ่นซ้ำ ๆ อยู่ว่า เขาช่างเป็นคนอาภัพเสียจริง ๆ ที่หาบุคคลที่จะชี้ความผิดของเขาให้เขาตัวรู้ไม่ได้เลย เอ็ดวินได้กล่าวว่า ทั้งเขาเองและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้พยายามให้เหตุผลปลอบโยนบุคคลผู้นี้ ให้รู้จักผิดชอบชั่วดีมานานหนักหนาแล้ว แต่เขาก็ยังดื้อไม่ยอมฟังอยู่นั่นเอง มาในครั้งหลังที่ข้าพเจ้ากับรูธได้ร่วมทางมาด้วยนี้เอง ที่เอ็ดวินได้สังเกตเห็นว่า ดูเขาเสียงอ่อนลงบ้างและมีท่าทางว่า พอจะกลับใจได้ทีละน้อยในขั้นต่อไป ซึ่งทั้งนี้เอ็ดวินได้กล่าวว่า อาจเป็นเพราะอิทธิพลแห่งจิตใจอันเต็มไปด้วยความกรุณาปราณีของรูธ ซึ่งได้แผ่ออกมาโดยที่เจ้าตัวมิได้รู้สึกก็เป็นได้

นี่เป็นรายแรกแห่งประจักษ์พยาน อันแสดงถึงความทุกข์ทรมานของผู้อยู่ในอบายภูมินี้ แม้จะเป็นขั้นที่ยังสูงกว่าส่วนอื่นก็ตาม อย่างไรก็ดี ในขณะนี้เรายังไม่สามารถจะช่วยเหลือเขาได้มากกว่านี้ จึงต้องปล่อยไว้เช่นนั้นก่อน และเราทั้ง ๔ ก็ออกเดินทางมุ่งหน้าเข้าสู่แดนอบายภูมิลึกเข้าไปทุกขณะ

▲

บทที่ ๘

สู่อบายภูมิ

ความแตกต่างระหว่างสุคติภูมิกับอบายภูมินั้น มีอยู่ประการหนึ่ง คือเราอาจกล่าวได้ว่า สุคติภูมิเป็นดินแดนแห่งฤดูร้อนตลอดกาล ส่วนอบายภูมินั้นเป็นเสมือนดินแดนแห่งฤดูหนาวตลอดกาลฉนั้น (ทั้งนี้เพราะในทัศนะของชาวตะวันตก ฤดูร้อนเป็นเวลาแห่งความผาสุกสดชื่น ความร้อนไม่รุนแรงเหมือนอย่างในประเทศเรา ส่วนฤดูหนาวนั้น เป็นฤดูแห่งความทุกข์ทรมานเพราะความหนาวมีมาก และร้ายแรงอย่างยิ่ง) แต่การเปรียบเทียบครั้งนี้ข้าพเจ้าหมายถึงภาวะอากาศโดยทั่วไปเท่านั้น มิได้หมายถึงลักษณะประการอื่นด้วย เพราะอันที่จริง ฤดูหนาวในโลกมนุษย์นั้น แม้จะต้องเผชิญกับความหนาวอย่างรุนแรงของอากาศก็จริง แต่ทัศนียภาพของภูมิประเทศก็มีความสวยสดงดงามไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งให้ความรื่นรมย์ใจได้อีกประการหนึ่งเหมือนกัน แต่ในทุคติภูมิที่ข้าพเจ้ากำลังกล่าวถึงอยู่นี้ ถ้าข้าพเจ้าจะใช้คำเปรียบว่า **ฤดูหนาว** ก็ขอให้ท่านใช้มโนภาพระลึกถึงความเยือกเย็นอันทารุณอย่างเดียวเท่านั้น มิได้เกี่ยวกับความงดงามของพื้นภูมิประเทศแต่อย่างใด เพราะในทุคติที่ข้าพเจ้ากำลังกล่าวถึงอยู่นี้ โดยทั่วบริเวณจะมีแต่ความเยือกเย็น แห้งแล้ง อ้างว้างและเปล่าเปลี่ยวอย่างน่าสพึงกลัวเป็นที่ยิ่ง มันทำให้จิตใจของเราหดหู่ และเศร้าสลดอย่างบอกไม่ถูกจริง ๆ

ในบทที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงอบายภูมินี้มาแล้วครั้งหนึ่งโดยย่อ ในครั้งนั้นเป็นการบรรยายถึงลักษณะของอบายภูมิอันอยู่ปากทางเท่านั้น นับว่าเป็นส่วนที่ยังอยู่ใกล้กับสุคติภูมิบ้าง แต่บัดนี้ข้าพเจ้าทั้งเอ็ดวินและรูธ จะได้นำท่านลึกเข้าไปเป็นอันดับ ก่อนอื่นขอให้ท่านระลึกไว้ด้วยว่า เรื่องนี้ต่อไปนี้ มิใช่เรื่องราวที่น่ารื่นรมณ์ใจแต่อย่างใดเลย การกล่าวถึงอบายภูมิ จะเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความบันเทิงใจไม่ได้อยู่เอง แต่เนื่องจากเป็นเรื่องของความจริง ฉะนั้น *การกล่าวถึงควงมจริงในบางครั้งนั้น แม้จะไม่เป็นไปเพื่อความบันเทิงหรือรื่นรมย์ใจอยู่บ้าง ก็เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้* จุดมุ่งหมายของการบรรยายครั้งนี้ มิใช่เพื่อขู่ให้ท่านผู้ฟังตกใจกลัว การกระทำ

เช่นนั้น มิใช่จุดประสงค์ของพวกเราชาวโลกทิพย์แต่อย่างใด ความมุ่งหมายของข้าพเจ้าก็คือ เพื่อแสดงให้ท่านทราบว่า ภูมิเช่นนี้มีอยู่จริงโดยกฎอันไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดหลีกเลี่ยงได้ คือกฎแห่งเหตุและผล ซึ่งเป็นเรื่องของผลอันเกิดแก่จิตใจ ที่มนุษย์ทุกคนจะต้องได้รับ หลังจากที่ตนได้หว่านพืชเช่นนั้นไว้แล้วในโลกมนุษย์นั้นเอง (such places exist solely by virtue of an inexorable law, the law of cause and effect, the spiritual reaping that succeeds the earthly sewing) นอกจากนั้น ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลหลบหนีความยุติธรรม หรือการลงโทษในโลกมนุษย์มาได้นั้น เขาจะต้องเผชิญกับความยุติธรรมอย่างเด็ดขาด และสมควรกับความผิดของเขาในอบายภูมินี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย และโดยไม่มีข้อยกเว้นเลยแม้แต่น้อย

ในขณะที่เราเดินทางจากภูมิของเราเข้าสู่อบายภูมินั้น ทัศนียภาพโดยรอบจะเปลี่ยนไปเป็นลำดับ ดอกไม้ก็จะลดจำนวนน้อยลง ที่มีอยู่ก็จะมีสีซีดลงเป็นลำดับ แลดูคล้ายกับจะตายมิตายแหล่ฉะนั้น ต้นหญ้าก็ค่อย ๆ มีสีเหลืองทวีขึ้น ความเขียวชะอุ่มลดน้อยลงทุกที จนกระทั่งในที่สุดทั้งต้นหญ้าและดอกไม้ก็หายไปหมดโดยสิ้นเชิง เหลือแต่ภูมิประเทศอันแห้งแล้ง ทุระกันดาร เต็มไปด้วยโขดหินอยู่รอบด้าน ความมืดก็ค่อย ๆ ปกคลุมขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งแสงเรืองรองอันเป็นลักษณะประจำภูมิของเรานั้น ก็ค่อย ๆ กลายเป็นแสงสลัวสีเทาลง และในที่สุดก็กลายเป็นความมืดดำสนิท ในท่ามกลางความมืดชนิดนี้ผู้มีสภาวะแห่งจิตใจยังเจริญไม่ถึงแล้ว จะมองไม่เห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย แต่สำหรับผู้ที่เดินทางมาจากภูมิที่สูงขึ้นไป ก็สามารถมองเห็นในท่ามกลางความมืดได้เป็นอย่างดี โดยที่สัตว์ผู้อยู่ในอบายภูมิเหล่านี้จะไม่มีโอกาสเห็นท่านได้เลย นอกจากว่าท่านเหล่านั้นจะต้องการให้สัตว์เหล่านี้เห็นโดยเฉพาะเท่านั้น

ขณะนี้ ทางเดินของเราค่อย ๆ ลาดลงเป็นลำดับ เราได้ผ่านอาณาเขตที่เต็มไปด้วยหมอกมาแล้ว พื้นดินที่เหยียบอยู่ขณะนี้รู้สึกว่า แข็งกระด้างขึ้นทุกที มองไปโดยรอบกายจะไม่แลเห็นมีบ้านผู้คนอยู่ ณ ที่แห่งใดเลย มองตรงไปเบื้องหน้าจะเห็นทางหินขรุขระและลาดชันอย่างน่ากลัว ขณะนี้แม้เราจะรู้ดีว่า ความมืดได้ปกคลุมอยู่รอบข้าง แต่เราก็รู้สึกได้ในขณะเดียวกันว่าเราสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบข้างได้อย่างชัดเจน ข้าพเจ้ารับรองว่าที่กล่าวมานี้ เป็นความจริงอย่างแปลกประหลาด ซึ่งไม่สามารถอธิบายอย่างไรได้ว่า เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นได้ เมื่อเทียบตามความรู้สึกของทางโลกมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ความจริงก็เป็นเช่นนั้น

ทางลาดที่เราเดินลงไปนี้ มีหินเป็นรอยแตกร้าวอยู่ทั่วไปข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นที่พื้นดินเหล่านี้ มีเป็นเมือกจับอยู่ทั่วไปทำให้รู้สึกน่าจะลื่นไถลทำให้ล้มได้ง่ายเป็นอย่างยิ่ง เมือกนี้มีสีเขียวช้ำ ๆ และมีกลิ่นเหม็นอย่างร้ายแรง สำหรับพวกเราอันตรายอันเกิดจากการลื่นไถลล้มฟาดลงไปนั้นเป็นอันไม่ต้องคำนึงถึง ทั้งนี้ เพราะดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า อาการทางกายของเราอยู่ในบังคับของใจโดยสมบูรณ์ เพราะฉะนั้นการหกล้มพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด

หลังจากที่เราได้เดินตามทางลาดลงมาประมาณสักหนึ่งไมล์เป็นอย่างน้อย เราจึงได้แหงนมองดูรอบ ๆ จึงพบความจริงว่าบัดนี้ เราได้อยู่ภายในหุบเขามหึมามีสัณฐานเป็นวงกลม เส้นรอบวงนั้นกะว่าคงยาวหลายไมล์ เมื่อเหลียวไปรอบด้านก็จะเห็นขุนเขาใหญ่ตั้งตระหง่านอยู่ทุกทิศทุกทางตามไหล่เขาเป็นลาดหินและหน้าผาชันแลดูน่าสพึงกลัวมิใช่น้อย

บริเวณพื้นที่โดยรอบ มีหินใหญ่น้อยระเกะระกะอยู่ทั่วไปและปรากฏมีหมอกหรือไอบาง ๆ ซึ่งเป็นไออันมีพิษร้ายแรงอย่างยิ่ง ลอยอยู่บนพื้นดินและปกคลุมหินเหล่านี้อยู่ทั่วไป แน่นอนเหลือเกิน หากเรามิได้รับการคุ้มกันเป็นอย่างดีแล้ว คงจะต้องได้รับอันตรายอย่างร้ายแรง จากไอพิษเหล่านี้อย่างไม่ต้องสงสัยแม้กระนั้นเราก็รู้ได้ด้วยญาณว่า สถานที่เช่นนี้เป็นภัยอย่างร้ายแรงเพียงใดเราได้เดินเรื่อย ๆ ต่อมาด้วยความปลอดภัยอีกครู่หนึ่งเมื่อได้เพ่งสายตาผ่าไอพิษออกไปเบื้องหน้า ก็แลเห็นสิ่ง ๆ หนึ่งเป็นเงาดำ ๆ อยู่ในความมืดสลัวนั้น ครั้งแรกข้าพเจ้าก็คิดว่าภาพที่เราเห็นตะคุ่ม ๆ นั้นแลดูคล้าย ๆ กับจะเป็นร่างมนุษย์กำลังคลานกระเสือกกระสนอยู่บนพื้นดินฉะนั้น แต่แล้วก็ต้องเลิกคิดเช่นนั้น เมื่อนึกขึ้นมาได้ว่า เป็นการสุดวิสัยที่จะมีมนุษย์ผู้หนึ่งผู้ใดมีชีวิตอยู่ในสถานที่อันเต็มไปด้วยพิษร้ายแรงเช่นนี้ได้ แต่เอ็ดวินก็ได้บอกแก่ข้าพเจ้าในทันทีว่า ร่างกายเหล่านั้นเป็นร่างของมนุษย์มาแล้วอย่างแท้จริงเขาผู้ครองร่างเหล่านั้น ครั้งหนึ่งก็ได้เคยมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์เหมือนกันกับพวกเรานี่เอง เขาได้เคยกิน เคยนอน เคยหายใจอากาศในโลกมนุษย์เช่นเดียวกับพวกเรา ได้เคยเดินไปมาในโลกมนุษย์ เคยดีใจเสียใจ ร้องไห้หัวเราะมาแล้วเหมือนกัน บางคนก็ได้เคยสมาคมติดต่อกับพวกเรามาแล้ว แต่เขาเหล่านั้นเป็นผู้มีจิตใจชั่วหยาบอย่างร้ายแรงในดวงจิตของเขาไม่มีสิ่งใดนอกจากความปรารถนาในทางชั่ว และความต้องการที่จะกระทำกรรมอันลามกนานาประการ จิตใจของเขาถูกครอบงำอยู่ด้วยอกุศลวิตกเป็นส่วนมาก ฉะนั้น

หลังจากที่เขาได้ละทิ้งกายเนื้อมาแล้ว เขาจึงได้มาอยู่ ณ สถานที่อันสมควรแก่เขาอย่างแท้จริง สถานที่เช่นนี้เอง คือมรดกแห่งกรรมอันชั่วร้าย และแห่งจิตใจ อันหยาบช้าของเขา ทั้งหมดนี้เป็นผลกรรมของเขาเองทั้งสิ้น

เมื่อเราเดินต่อไปอีกพักหนึ่ง ก็ปรากฏว่าหนทางได้ลาดลงไปอีก และเราคือข้าพเจ้ากับรูธก็รู้ได้ทันทีว่า จะต้องประสบภาพที่น่าสังเวชน่าเกลียดและน่ากลัวยิ่งขึ้นไปทุกที แต่เราก็รู้สึกอุ่นใจว่าเอ็ดวินคงจะมีความสามารถคุ้มครองเราไว้ได้เป็นอย่างดี อันที่จริงก็เช่นนั้น เพราะ บุคคลผู้ยังมีกำลังใจไม่พอที่จะทนดูภาพอันน่าสยดสยองต่างๆ ได้ หรือยังไม่มีอำนาจคุ้มครองตนเองได้อย่าง เพียงพอแล้ว จะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาสู่สถานที่อันเต็มไปด้วยอันตรายรอบข้างเช่นนี้เป็นอันขาด

เมื่อเราเดินเข้าไปใกล้ก็ได้เห็นร่าง ซึ่งน่าจะเป็นร่างของสัตว์มนุษย์นอนเหยียดยาวอยู่พื้นดินโดยทั่วไปข้าพเจ้าไม่อยากจะใช้คำว่าร่างมนุษย์ ก็เพราะสภาพที่แลเห็นอยู่นั้น ทำให้เกิดความสังเวชอย่างสุดที่จะบรรยายได้ อย่างไรก็ตาม มันก็เป็นร่างของผู้ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นมนุษย์มาแล้วจริง ๆ เครื่องนุ่งห่มที่ปกปิดร่างกายนั้นขาดวิ่นไม่มีชิ้นดี ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าจะมีปกปิดร่างกายอยู่หรือไม่ก็ดูเหมือนจะมีค่าเท่ากันเพราะปรากฏว่า เป็นเศษชิ้นหยาบ ๆ เก่าแก่ และขาดวิ่นจนกระทั่งสามารถมองเห็นเนื้อได้หมดแทบทุกส่วนของร่างกาย และเนื้อนี้ เมื่อเพ่ง พินิจดูก็ชวนให้รู้สึกว่าน่าจะเป็นร่างของซากศพมากกว่าที่จะเป็นของร่างที่ยังมีชีวิตอยู่ ทั้งแขนและขามีแต่หนังหุ้มกระดูกอยู่แทบไม่มิดเมื่อมองดูที่มือ ข้าพเจ้าก็สึกว่าน่าจะเป็นกรงเล็บของสัตว์ ชนิดใดชนิดหนึ่งมากกว่าที่จะเป็นนิ้วของมนุษย์ สิ่งที่น่าสยดสยองที่สุดก็คือดวงหน้าของร่างเหล่านี้เอง เป็นดวงหน้าที่บิดเบี้ยวเหยเกจนแทบจะไม่เป็นรูปร่าง ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าสมควรจะเป็นหน้าของสัตว์เสียมากกว่า ดวงตาเล็กและลึกลงไปในกระบอกตาริมฝีปากใหญ่หนาและบานยื่นออกมา ทำให้มองเห็นฟัน ซึ่งมีลักษณะไม่ผิดอะไรกับเขี้ยวของสัตว์นั่นเอง

เราจ้องมองร่าง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นมนุษย์เหมือนกันกับพวกเราเหล่านี้ ด้วยความรู้สึกหดหู่อย่างสุดซึ่งมันทำให้เรารู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่งว่า บุคคลเหล่านี้ได้ทำกรรมอย่างใดไว้ร้ายแรงเพียงใด จึงต้องได้รับความทรมานถึงขนาดนี้

เอ็ดวินผู้ซึ่งมีความชำนาญในเรื่องนี้ดี จึงได้บอกกับเราว่า ในไม่ช้าเมื่อข้าพเจ้าลงมือทำดังที่ตั้งใจไว้ด้วยกันแล้ว ข้าพเจ้า ก็จะมีความสามารถรู้เรื่องนี้ได้ดีขึ้น ว่าสัตว์เหล่านี้จะทำกรรมอย่างใดไว้ จึงต้องได้รับผลเช่นนี้ ทั้งนี้ เพราะเราไม่จำเป็นต้องไปถามสัตว์เหล่านี้ ถึงความเป็นมาแต่เบื้องหลังของเขา แต่อย่างใด กรรมของสัตว์แต่ละประเภทนั้น เราจะอ่านได้จากรูปลักษณะและดวงหน้าของสัตว์ประเภทนั้นเอง นอกจากนั้นผู้ชำนาญในทางนี้ จะสามารถทราบได้ทันทีว่า สัตว์ผู้ใดมีความรู้สำนึกผิดแล้ว และกำลังต้องการความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง ท่านก็จะได้ให้ความช่วยเหลือทันทีเท่าที่จะทำได้ และเท่าที่กรรมของสัตว์นั้น จะอำนวยผลให้ช่วยได้เพียงไรส่วนสัตว์เหล่าใดที่ยังไม่สำนึกผิด ยังยินดีในกรรมอันต่ำทราม หมกมุ่นอยู่ในความคิดอันชั่วร้ายของตนเช่นนี้ ก็ต้องปล่อยไปตามเรื่องก่อนเพราะเมื่อเขายังไม่ต้องการความช่วยเหลือแล้ว ก็ไม่มีผู้ใดหรืออำนาจสิ่งใดจะช่วยได้

สำหรับภาพที่อยู่ ณ เบื้องหน้าเรานี้ เอ็ดวินกล่าวว่า ไม่มีประโยชน์อย่างใดเลย ที่เราจะคิดสงสารหรือช่วยเหลือด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด เพราะดวงจิตของเขายังถูกห่อหุ้มอยู่ด้วยความมืดบอดอย่างหนาแน่น เขาไม่เคยแสดงความรู้สำนึกผิดในกรรมชั่วร้ายแต่ปางก่อนเสียเลย ตลอดเวลาเขาจะรู้สึกประหลาดใจว่า เหตุใดร่างกายของเขาจึงได้เปลี่ยนแปลงลงไปจนถึงขนาดนี้ได้ ดวงหน้าของเขายังคงบอกให้เราทราบอยู่เสมอว่า หากเขามีโอกาสหรือมีกำลังอีกเมื่อใด เขาจะต้องประกอบกรรมอันเลวร้ายต่อไปอีก อย่างไม่ยอม หยุดยั้ง บุคคลเช่นนี้ หมดหวังที่เราจะให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าโดยประการใด ๆทั้งสิ้น

จากลักษณะของเครื่องห่อหุ้มกายอันขาดกระรุ่งกระริ่งนั้นย่อมแสดงว่า เขาได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ณ ที่นี้มาแล้วหลายร้อยปี ครั้งเมื่อยังเป็นมนุษย์เขาไม่เคยละเว้นหรือปรานีผู้หนึ่งผู้ใดเลย หากว่าจะมีช่องทางกระทำได้เพื่อประโยชน์ของเขาเอง เขาไม่เคยคิดถึงความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจของเพื่อนมนุษย์ผู้อื่นเลย ในที่สุดกรรมอันเลวร้ายต่าง ๆ ที่เขาได้กระทำแก่ผู้อื่นทั้งหมดนั้นได้สะท้อนกลับมาหาเขาอย่างเต็มที่จนหมดสิ้น สิ่งที่เป็นมรดกของเขาในบัดนี้ก็คือ ความทรงจำอันไม่มีวันลืม เป็นความทรงจำที่ฝังแน่นอยู่ในสมองชนิดที่ทำอย่างไรๆ ก็ลืมไม่ได้ เขาถูกหลอกอยู่ในอำนาจแห่งผลกรรม อันชั่วร้ายในอดีตอยู่ตลอดเวลา

เมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์เขาได้เป็นผู้บิดเบือนความหมายของคำว่ายุติธรรม เอาตามใจชอบ ในความคิดเห็นของเขานั้นคำว่าความยุติธรรมไม่มีความหมายอย่างใด นอกจากเป็นเรื่องที่มีไว้สำหรับพูดกันให้ไพเราะเล่นเท่านั้น ณ บัดนี้เขาก็ได้รู้แล้วด้วยตนเองว่า ความยุติธรรมที่แท้จริงนั้น มีความหมายอย่างไรและเพียงไร ความทรงจำอันไม่รู้ลืมที่ฝังอยู่ในสมองตลอดเวลานั้นมิได้มีเฉพาะกรรมอันเลวร้ายที่กระทำลงไปอย่างเดียวเท่านั้น แต่ภาพของบุคคลจำนวนนับไม่ถ้วน ที่ต้องตกเป็นเหยื่อแห่งกรรมอันเลวร้ายของเขานั้น ได้มาหลอกหลอนให้เห็นอยู่ไม่ขาดสาย ทั้งนี้เพราะจิตใจของคนเรานั้นจะบันทึกเหตุการณ์ทุกอย่าง ทั้งดีและร้ายไว้ในส่วนลึกอย่างไม่ผิดพลาด ไม่บกพร่องและไม่รู้เลือนหาย เขาลืมไม่ได้จริง ๆ เพราะเขารู้สึกเสมือนว่ามีอะไรบางอย่าง คอยกระตุ้นเตือน ทำให้ต้องระลึกถึงความเลวร้ายของตนเองอยู่ตลอดกาล นอกจากนั้นความรู้สึกพลุ่งพล่านในใจที่ต้องตกมาอยู่ ณ ที่นี้ ได้เป็นเครื่องเพิ่มความทุกข์ ทรมานของเขาให้ยิ่งขึ้นอีกเป็นทวีคูณ เราทั้งสามยืนปลงสังเวชสัตว์ในร่างมนุษย์ตนนี้อยู่พักใหญ่ บอกไม่ถูกว่ามีความรู้สึกเวทนาสงสารหรือไม่ เราทุกคนรู้ดีว่า เขากำลังได้รับมรดกคือผลกรรมอันสมควรแก่เขาแล้วจริง ๆ ไม่เกินไป ไม่น้อยเกินไปเลย เขาได้กระทำตัวเอง ลงโทษตัวเอง พิพากษาตัวเองและก็กำลังรับมรดกของตัวเอง ไม่มีพระผู้เป็นเจ้าที่ไหนจะมาคอยลงโทษมนุษย์ด้วยความทารุณโหดร้ายแต่อย่างใดเลย (Hear was no case of an avenging God inflicting condign punishment upon a sinner) ความเป็นไปที่เราเห็นอยู่เฉพาะหน้านี้ เป็นเรื่องของกฎแห่งเหตุและผล อันไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้โดยแท้ (He i. e. the sinner, was the visible manifestation of the unalterable law of cause and effect) ชีวิตในโลกมนุษย์คือส่วนเหตุ และความเป็นอยู่ในโลกทิพย์ ก็คือส่วนผลนั่นเอง

อันที่จริงในบรรดาสัตว์ผู้เสวยผลกรรมของตนเหล่านี้ หากผู้ใดรู้สำนึกผิดในบาปของตนเองแล้ว ก็พร้อมที่จะมีผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เพื่อปลดเปลื้องบาปนั้นให้หมดสิ้นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่เท่าที่เราเห็นอยู่เบื้องหน้า ณ บัดนี้ ก็ยังไม่มีผู้ใดมีความสำนึกเช่นว่านั้นเลย ในภาวะเช่นนี้ เราย่อมไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างใดเลย ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง เพราะความจริง

แล้ว ผู้ที่อยู่ในภูมิสูงขึ้นไป ต่างพากันเอาใจช่วย และคอยหาโอกาสช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ขอแต่เพียงให้สัตว์เหล่านี้สำนึกผิด และใคร่ปลดเปลื้องตนให้พ้นจากบาปเท่านั้น ก็จะมีผู้ช่วยเหลือโดยเต็มใจและโดยไม่ชักช้า

เราพากันเดินต่อไปอีก ในไม่ช้าก็ได้มาถึงที่โล่ง ซึ่งมีพื้นที่ราบเรียบกว่าเดิม สังเกตว่าในบริเวณนี้ มีผู้คนอยู่หนาแน่นยิ่งกว่าที่เราเคยผ่านมาแล้ว แต่อันที่จริงเมื่อข้าพเจ้าเห็นร่างของผู้ที่เสวยผลกรรมอยู่ในบริเวณนี้โดยใกล้ชิดแล้ว ก็รู้สึกว่า หากมิใช่เป็นเพราะเขาเหล่านั้นได้เคยเป็นมนุษย์มาครั้งหนึ่งแล้ว ก็ไม่สมควรจะเรียกว่าเป็นร่างของคนเลยแม้แต่น้อย

ผู้อยู่ในบริเวณนี้มีลักษณะท่าทางต่าง ๆ กัน บ้างก็นั่งอยู่บนก้อนหินเป็นกลุ่ม ๆ ลักษณะท่าทางดูคล้ายจะปรึกษาแผนการณ์ร้ายอย่างใดอย่างหนึ่ง บ้างก็จับกลุ่มกันขู่เข็ญทรมานผู้อื่น ซึ่งกำลังเสวยกรรมอย่างเดียวกัน ณ ที่นี้ให้ได้รับความทุกข์ยิ่งขึ้นไปอีก ดูคล้าย ๆ กับว่าเป็นการแก้แค้นตอบแทนความผิดที่ได้เคยกระทำไว้ต่อกันมา เมื่อครั้งยังอยู่ในโลกมนุษย์ฉะนั้น เสียงกรีดร้องโหยหวนของผู้ได้รับความทุกข์ทรมานเหล่านี้ ดังระงมไปทั่วบริเวณ บอกไม่ถูกว่า มันทำให้เราหดหู่และสยดสยองอย่างที่ไม่เคยเป็นมาแต่ก่อนเลย เราจึงทำอย่างที่เอ็ดวินแนะนำ คืออธิษฐานจิตปิดหูเสียไม่ยอมฟังเสียงเหล่านั้น ซึ่งปรากฏผลคือทำให้เราได้แต่เห็นภาพอย่างเดียว อวัยวะแขนขาของร่างของบุคคลเหล่านี้ บิดเบี้ยววิกลจนผิดรูป ศีรษะและหน้าตาเต็มไปด้วยความน่าเกลียดและน่าสพึงกลัวที่สุดเท่าที่เราจะนึกเห็นได้เฉพาะในเวลาที่ฝันร้ายเท่านั้น บางจำพวกก็กำลังนอนแผ่แลดูเสมือนหมดเรี่ยวแรงอยู่กับพื้นดิน หลังจากที่ได้แสวงความทุกข์ทรมานมาแล้วนั้นอย่างแสนสาหัส แต่ก็เป็นการนอนรอเพื่อให้มีเรี่ยวแรงขึ้นมาใหม่ เพื่อจะได้เสวยผลกรรมต่อไปใหม่อีกเท่านั้น

โดยรอบบริเวณอันกว้างใหญ่ไพศาลนี้ จะเห็นมีบ่อน้ำสีขุ่น ๆ อยู่ทั่วไป เมื่อเข้าไปดูข้างในระยะใกล้ก็เห็นได้ว่า เป็นขุ่นและเป็นเมือกสกปรก มีกลิ่นเหม็นอย่างสุดที่จะทนทานได้และเรายิ่งรู้สึกขยะแขยงยิ่งขึ้นไปอีก ในเมื่อได้เห็นร่างของผู้เสวยกรรมอยู่ในบริเวณนี้ พลัดตกลงไปในบ่อครั้งแล้วครั้งเล่า พวกเหล่านี้ไม่มีวันจมน้ำตาย เพราะเขาจะตายไม่ได้ ตราบใดที่ยังใช้กรรมของตนไม่หมด ทั้งนี้เพราะพวกเหล่านี้ก็มีจิตใจเป็นธรรมชาติ อันไม่รู้จักตายเช่นเดียวกับเราเหมือนกัน

เท่าที่บรรยายมาแล้วถึงเพียงนี้ ท่านทั้งหลายคงจะรู้สึกได้ดีว่า เต็มไปด้วยความน่าเกลียดน่ากลัวและเลวทรามต่ำช้าอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าไม่ประสงค์จะบรรยายให้ท่านเห็นทุกแง่ทุกมุมของอาณาเขตบริเวณแห่งภูมินี้ เท่าที่เราได้ไปเห็นมาทั้งหมด อันที่จริงเราก็มิได้เห็นมากมายนัก เพราะยังมิได้เดินทางเข้าไปถึงส่วนลึกที่สุดของหลุมอันน่าสยดสยองนี้เลย แต่ก็เชื่อว่า คงจะทำให้ท่านบังเกิดมโนภาพถึงความเป็นไปในภูมิเช่นนี้ได้บ้างตามสมควรแล้ว

บัดนี้ ท่านคงมีความสงสัยว่าสถานที่เช่นนี้เกิดมีขึ้นมาได้อย่างไร และด้วยเหตุใดจึงมีผู้ปล่อยให้ที่อันน่าสยดสยองเช่นนี้ดำรงอยู่ต่อไป เพื่อทรมานผู้อื่นโดยไม่มีที่สิ้นสุด

ข้าพเจ้าขอตอบคำถามนี้ โดยอาศัยหลักความจริงอันใหญ่ยิ่งประการเดียว คือหลักแห่งเหตุและผลนั่นเอง บุคคลผู้ประกอบเหตุดีหรือเหตุชั่วไว้ก็ตาม ย่อมได้รับผลชนิดนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นี่คือความจริง ท่านจะชอบหรือไม่ ความจริงนี้ก็จะไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอันขาด เป็นของน่าสยดสยองอย่างแท้จริงเมื่อคำนึงถึงว่า ครั้งหนึ่งสัตว์ในร่างมนุษย์เหล่านี้ได้เคยเป็นมนุษย์ เคยท่องเที่ยวอยู่ในโลกมนุษย์เช่นเดียวกับพวกเราทั้งหลายเหมือนกัน *ขอท่านทั้งหลายจงอย่าคิดเลยว่า เท่าที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนี้ เป็นการกล่าวที่เกินความจริงแต่อย่างใด อันที่จริงแล้วคำบรรยายของข้าพเจ้าทั้งหลายเหล่านี้ เป็นคำบรรยายที่น้อยกว่าความจริงเสียด้วยซ้ำ* ทั้งนี้ เพราะข้าพเจ้าก็จนปัญญา ไม่สามารถสรรหาคำพูดชนิดใดมาบรรยายความรู้สึกของพวกเราหรือสภาวะที่เราได้เห็นอยู่เบื้องหน้านั้น ให้ใกล้เคียงต่อความจริงมากกว่านี้ได้อีกแล้วดังนั้น หากความไม่จริงจะไม่มีอยู่บ้างก็คือ การบรรยาย " ไม่ถึงความจริง " แต่ไม่ใช่ " เกินความจริง " เลยแม้แต่น้อย

เมื่อกล่าวตามหลักของกฎแห่งเหตุผล เราอาจกล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลมีจิตใจต่ำช้า จิตใจดวงนั้นก็ย่อมต้องได้รับมรดก คือความต่ำช้าเป็นธรรมดา พืชแห่งความเลวร้ายบุคคลหว่านไว้ในโลกมนุษย์ ก็จะเผล็ดผลเป็นความทุกข์ทรมาน อันบุคคลผู้นั้นจะต้องเก็บเกี่ยวในโลกทิพย์นี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าเขาจะชอบหรือไม่ก็ตาม ถ้าท่านถามข้าพเจ้าว่า ใครเป็นผู้สร้างภูมิอันแสนจะต่ำช้าเลวทราม และเต็มไปด้วยทุกข์ทรมานปานนี้ไว้ ข้าพเจ้าก็ขอตอบว่า มนุษย์ผู้มีจิตใจเลวทรามต่ำช้าทั้งหลายนั่นเอง ได้ร่วมกัน

สร้างสถานที่ไว้สำหรับตัว ของเขาเอง ในทำนองเดียวกัน บุคคลผู้มีจิตใจประณีต ก็ได้ร่วมใจกันสร้างภูมิ อันเต็มไปด้วยความผาสุกไว้สำหรับตัวของเขาเองภูมิเช่นนี้ย่อมเป็นสิทธิ์ เป็นมรดกของบุคคลผู้มีจิตใจอันเจริญแล้ว เป็นผลแห่งกรรมที่เขาจะต้องเสวย โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกัน จิตใจที่ใสสะอาดก็ย่อมเผล็ดผลคือสิ่งที่สะอาด ธรรมชาติอันสวยสดงดงามต่างๆ ในโลกทิพย์อันเป็นดินแดนแห่งสุคติภูมิจึงเป็นผลที่ผู้ได้หว่านพืชแห่งความดีไว้ในโลกมนุษย์ จะพึงเก็บเกี่ยว ได้อย่างสมใจ

ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า ไม่มีใครเป็นผู้บังคับให้สัตว์ผู้เสวยความทุกข์ทรมานอยู่ ณ ที่นี้ต้องเดินทางมาสู่ที่นี้ กล่าวโดยสรุปก็คือ หลังจากการแตกดับแห่งกาย มนุษย์จะเข้าถึงสภาวะแห่งโลกอันสูงหรือต่ำทรามอย่างไร ก็สุดแต่กรรมของเขาเอง (It is man alone who qualifies himself for the state of his existence after he passes into spirit) **ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเพราะผลกรรมของเขาเอง** เป็นไปตามกฎธรรมชาติอันไม่มีผู้ใดหลีกเลี่ยงได้ ไม่มีข้อยกเว้น ไม่มีสิทธิ์พิเศษเหนือกฎนี้แต่อย่างใดเลย เขาได้พิพากษาโทษตัวเองทั้งนั้น ความจริงข้อนี้ เป็นเรื่องของธรรมชาติเช่นเดียวกับเมื่อมีกลางคืนแล้ว ก็ต้องมีกลางวันตามมาฉะนั้น ไม่มีประโยชน์ที่จะร้องขอความกรุณาลดหย่อนผ่อนโทษแต่อย่างใด โลกทิพย์เป็นโลกของความยุติธรรมที่ไม่มีข้อยกเว้นแต่อย่างใดทั้งสิ้นเป็นความยุติธรรมอันเกิดจากผลที่ทุกคนได้หว่านไว้ด้วยตนเอง ดังนั้น ความยุติธรรมกับความกรุณาจึงอยู่ด้วยกันไม่ได้ โดยทางส่วนตัวเราอาจจะยกโทษหรือให้อภัยในความผิดที่ผู้อื่นได้กระทำต่อเราก็ได้ แต่โดยกฎแห่งเหตุและผลบุคคลผู้นั้น ก็ยังจะต้องได้รับโทษอยู่ดี เพราะกรรมที่บุคคลกระทำไว้ทั้งทางดีและทางชั่ว จะมีอันหายไปเฉยๆ ไม่ได้เป็นอันขาด การเสวยผลกรรมเป็นเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะของคนทุกคนจะรับแทนกันไม่ได้ เช่นเดียวกันกับความตายที่ทุกคนจะต้องผ่านพบด้วยตนเอง จะหวังพึ่งผู้อื่นให้ตายแทนนั้นไม่ได้ ทั้งนี้ หมาย ความว่า ความพยายาม ทุกคนจะต้องกระทำด้วยตนเองทั้งสิ้น

แต่ความหวังย่อมมีอยู่เสมอสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะตกต่ำหรือได้รับความทุกข์ทรมานอย่างใดก็ตาม ขอแต่เพียงว่าเขาต้องตั้งเจตนาอย่างแน่วแน่เสียก่อนว่า จนกระทำการแก้ตัวในความผิดที่ได้กระทำมาแล้ว กล่าวโดยสรุป เขาต้องรู้สำนึกผิด เขาต้องพยายามทำความดีลบล้างความผิด

ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์จริง ๆ ต่อจากนั้นก็มีผู้ยินดีคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และชี้แนวทางให้ตลอดเวลา ความพ้นทุกข์ของเขาอาจจะเป็นไปอย่างเชื่องช้าอยู่บ้าง แต่ก็ไม่เป็นไปอย่างแน่นอน หากเขาไม่เลิกล้มความพยายามเสียกลางคัน แม้ในที่มืดแสนมืด แสงสว่างแห่งความหวังย่อมส่องไปถึงได้เสมอ หากเขามีความตั้งใจอันบริสุทธิ์ และความพากเพียรอันไม่ท้อถอยเสียกลางคัน

บทที่ ๙

สู่อบายภูมิ (ต่อ)

บรรดาผู้ที่อยู่ในภพอันหาความเจริญมิได้เหล่านี้ ส่วนมากได้อยู่มาแล้วเป็นเวลานาน ปี แล้วปีเล่าในเมื่อเทียบกับเวลาในโลกมนุษย์ แต่สำหรับผู้ที่ตกอยู่ในขุมนรกเช่นนี้ จะไม่รู้สึกตัวเลยว่าเวลาได้ล่วงเลยไปช้าหรือเร็วเพียงใด เพราะในความรู้สึกของตนเองก็มีความมืดมิดอยู่ตลอดกาล ซึ่งไม่รู้ว่าจะมีโอกาสได้พบความสว่างเมื่อใด หรือว่าวันคืนได้ล่วงมาแล้วช้านานเท่าใด ความจริงก็มีผู้หวังดีมิใช่น้อยอยู่เหมือนกัน ที่ได้พยายามหาโอกาสเข้ามาสู่สถานที่อันน่าสพึงกลัวเช่นนี้ด้วยความเมตตากรุณา ท่านเหล่านี้คือผู้ที่อยู่ในภูมิสูงขึ้นไปอีกมาก แต่อาศัยความเอ็นดูใคร่จะโปรดสัตว์ผู้ลำบากเหล่านี้ให้ได้พ้นทุกข์เสียบ้าง จึงได้พยายามเข้ามา ณ ที่นี้เป็นครั้งคราว เพื่อหาทางกล่อมจิตใจของสัตว์ผู้กำลังได้รับความทรมาน ให้รู้จักผิดชอบชั่วดีขึ้นบ้าง จะได้มีทางหลุดพ้นจากผลแห่งกรรมของตนเร็วขึ้นตามสมควร แต่ผลสำเร็จก็หวังไม่ค่อยได้นัก เพราะบางรายก็รู้สึกตัวเห็นความผิดของตนบ้าง แต่บางรายก็ไม่ยอมเห็นเอาเสียเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะแห่งจิตใจของสัตว์นรกเหล่านี้เองเป็นส่วนใหญ่ เพราะเมื่อในจิตใจของตนเองยังมีผ้าบดบังมากเกินควร จนแสงแห่งธรรมไม่อาจฉายเข้าไปถึงได้เสียเลยแล้วเช่นนี้ ก็เป็นอันหมดหวังที่ผู้อื่นใดจะสามารถช่วยเหลือได้ จากปรากฏการณ์เท่าที่ผ่านมา เราได้ทราบว่าเป็นที่น่าเศร้าสลดใจอย่างยิ่ง ที่บุคคลบางคนมีระดับแห่งความรู้สึกผิดชอบต่ำและมืดมิดเหลือประมาณ จนเป็นอันหมดความสามารถของผู้ช่วยเหลือ ต้องรอให้แสงสว่างเกิดขึ้นภายในใจของเขาเองเสียก่อน แต่ทั้งนี้มิใช่จะถือตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ทางโลกมาเป็นเครื่องตัดสินเสมอไป บุคคลบางคนในสายตาของชาวโลกอาจดูคล้ายกับเป็นผู้มีจิตใจต่ำทรามเสียเหลือประมาณ แต่ความจริงเขาอาจเป็นผู้มีจิตใจสูงยิ่งก็ได้ บุคคลเช่นนั้นอาจได้รับความดูแคลนในโลกมนุษย์ก็จริง แต่จะก็ได้พบผลรางวัลอันน่าชื่นใจ เมื่อผ่านเข้ามาสู่ภูมิอันเป็นทิพย์ เช่นภูมิของเรานี้เป็นต้น โดยนัย

ตรงกันข้าม บุคคลบางคนเมื่ออยู่ในโลกมนุษย์ ดูหน้าฉากก็เป็นเสมือนผู้มีใจประณีตอย่างยิ่ง แต่หลังฉากเป็นผู้สกปรกโสมมอย่างยิ่งก็มี บุคคลเช่นนั้นภายนอกอาจเป็นผู้มีตำแหน่งยศศักดิ์ ปรากฏเสมือนหนึ่งเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์โดยแท้จริง แต่ภายในเขาเป็นคนลวงโลกอยู่ตลอดเวลา ชีวิตเช่นนั้นไม่มีแก่นสารในทางธรรมแต่อย่างใดเลย เขาอาจหลอกชาวโลกมนุษย์ให้หลงได้ก็จริง แต่เมื่อกายแตกและวิญญาณผ่านเข้ามาสู่โลกอันเป็นทิพย์แล้ว โฉมหน้าของเขาก็จะถูกเปิดขึ้นตามความเป็นจริงของมัน ครบถ้วนทุกประการ ณ ที่นี้ เขาจะต้องได้รับโทษทุกข์ตามกรรมที่ได้สั่งสมไว้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย แต่ทั้งนี้ ใช่ว่าพระผู้เป็นเจ้าจะลงโทษเขาก็หามิไม่ได้ เขาเป็นผู้ลงโทษตนเองโดยแท้จริง

ในอบายภูมิเหล่านี้ บางชั้นก็มิได้เป็นที่อยู่ของผู้ที่ได้ประกอบกรรมชั่วร้ายไว้เสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางแห่งก็เป็นสถานที่ชดใช้กรรมของบุคคลผู้ใจแคบด้วยประการต่าง บุคคลเหล่านี้แม้มิได้ประกอบกรรมชั่วร้ายไว้แต่อย่างใดก็ดี แต่เขาก็ได้ปล่อยให้โอกาสแห่งการทำความดีต่าง ๆ หลุดลอยไปอย่างน่าเสียดาย ชีวิตของเขาไม่เคยมีประโยชน์ต่อผู้หนึ่งผู้ใดเลยแม้แต่น้อย เพราะเขามิได้คิดถึงผู้อื่นเลย นอกจากตัวเองโดยส่วนเดียว บุคคลเช่นนี้มักจะบ่นคร่ำครวญอยู่เสมอว่า เขามิได้ทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดเดือดร้อนแต่ประการใดเลย เหตุไฉนจึงต้องได้รับผลอันไม่น่าพึงพอใจเห็นปานนี้ เขาลืมไปเสียสนิทว่า แม้เขาจะมิได้ชื่อว่าเป็นศัตรูแก่ผู้อื่นก็จริง แต่ก็ได้กระทำตนเป็นศัตรูของตนเองโดยแท้

เท่าที่ได้บรรยายมาตั้งแต่ต้นนี้ จะเห็นได้ว่า แม้อบายภูมิเหล่านี้จะเป็นแดนอันหาความเจริญมิได้ด้วยประการทั้งปวงก็ตามแต่ก็มิได้หมายความว่า สัตว์ผู้ได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในแดนเหล่านี้ จะเป็นผู้หมดหวังด้วยประการทั้งปวง อันที่จริงทุก ๆ คนได้ชื่อว่ามีหวังที่จะหลุดพ้นไปจากความทุกข์ทรมานได้เสมอกันทั้งสิ้น ช้าบ้าง เร็วบ้างตามแต่เหตุการณ์ ในบางรายอาจจะต้องกินเวลาตั้งหลายพันปี จึงจะเคลื่อนก้าวไปข้างหน้าได้สักก้าวหนึ่ง แต่ถ้าเป็นการก้าวไปในหนทางที่ถูกต้องแล้ว ก็ยังดีกว่าที่จะไม่มีการขยับเขยื้อนเสียเลย ความช้าหรือเร็วแห่งการหลุดพ้นจากกรรมนี้หาได้มีผู้ใดขัดขวางไว้ไม่ นอกจากสภาวะแห่งจิตใจของผู้นั้นเอง แดนทิพย์อันเป็นดินแดนแห่งความสุขสดชื่นนานาประการ อันเราสมมติเรียกกันว่า สวรรค์ หาใช่เป็นอภิสิทธิ์ของชนกลุ่มใด

กลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะไม่ ดินแดนเช่นนี้อยู่ในระยะเอื้อมถึงของทุก ๆ คน โอกาสที่จะผ่านเข้ามาสู่ดินแดนเช่นว่านี้มีอยู่โดยทั่วไป มิได้จำกัดไว้เฉพาะผู้หนึ่งผู้ใดเลย เพราะทุกคนมีสิทธิ์เสมอกันหมด อันที่จริง ความเสมอภาคกันนี้ก็ปรากฏว่า มีอยู่ในนรกและสวรรค์อย่างแท้จริง เพราะในทางสูงมีบุคคลผู้มาจากโลกมนุษย์ในชั้น วัย และอาชีพต่าง ๆ กันได้ฉันใด ในทางต่ำก็เป็นฉันนั้น ผู้ที่จำต้องมารับใช้กรรมของตน ณ ที่นี้ ก็ล้วนแต่มาจากชาวโลกมนุษย์ทุกชั้นทุกอาชีพเหมือนกัน บางคราวในขณะที่เราเดินผ่านไป ก็จะแลเห็นดวงหน้าของบุคคลเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ซึ่ง (สำหรับบุคคลผู้ได้ศึกษามาแล้ว) จะทราบได้ทันทีว่า เขาเหล่านั้นได้ประกอบกรรมอย่างใดไว้ บ้างก็แสดงว่าได้ประกอบกรรมเลวร้าย และต่ำช้าอย่างเหลือประมาณ บ้างก็เป็นผู้ตระหนี่เหนียวแน่นเห็นแก่ตัวอย่างที่สุด บ้างก็เป็นผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของความโลภอย่างถอนตัวไม่ขึ้น และบ้างก็เป็นผู้มีอัธยาศัยสันดานต่ำทรามไม่ผิดกับสัตว์เดรัจฉานฉะนั้น โดยเฉพาะบุคคลที่มีชื่อเสียงตราอยู่ในประวัติศาสตร์ของโลกมนุษย์หลายต่อหลายคน ก็ต้องมาชดใช้กรรมของตนอยู่ ณ ที่นี้ด้วยเหมือนกัน ซึ่งทำให้เราเห็นเจตนาอันแท้จริง ซึ่งอยู่เบื้องหลังตัวกรรมของเขาได้อย่างแจ่มชัดยิ่ง เพราะบ่อยครั้งเหลือเกิน กรรมอันชาวโลกมนุษย์ยกย่องเทิดทูนว่า เป็นวีรกรรม หรือเป็นการกระทำอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์เสียเหลือประมาณนั้น เมื่อเพ่งดูเจตนาซึ่งอยู่เบื้องหลังแล้วจะเห็นว่า เต็มไปด้วยความสกปรกอย่างไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ถึงขนาดนั้น บุคคลเหล่านี้ เมื่อดูอาการภายนอกจากการกระทำของเขาในโลกมนุษย์ คล้ายกับจะเป็นผู้ใฝ่ธรรมก็จริง แต่โดยเนื้อแท้แล้วก็มิใช่อื่นไกล นอกจากความหน้าไหว้หลังหลอก และหายใจเข้าออกเป็นกามคุณอยู่ทุกขณะ ส่วนมากของบุคคลประเภทที่ทำความชั่วอย่างร้ายแรงนี้ ถ้าจะเปรียบกันกับสภาพในโลกมนุษย์ ก็เห็นจะต้องใช้คำว่าถูก "ขังเดี่ยว" นั่นเอง และแน่นอน เขาจะต้องถูก "ขังเดี่ยว" อยู่เช่นนั้นตลอดไป ไม่มีผู้ใดทราบว่าจะเป็นเวลาช้านานสักเท่าใด อาจจะเป็นหลายร้อยปีหรือหลายพันปี หรืออาจจะมากกว่านั้น จนกว่าเขาจะได้สำนึกผิดและกลับใจตนเองเสียก่อน ซึ่งเขาจะได้โอกาสลดหย่อนผ่อนคลายทุกข์โทษของตนเองลงได้บ้างตามสมควร

ดวงหน้าที่บิดเบี้ยวเหยเก จนแทบไม่เป็นรูปร่างก็ดีลักษณะของรูปกายที่อัปลักษณ์ และโสมมจนไม่น่าเชื่อว่าเป็นลักษณะของผู้ที่ครั้งหนึ่งได้เคยเป็นชาวโลกมนุษย์ อันมีลักษณะสมบูรณ์

เช่นเราทั้งหลายก็ดี เหล่านี้ล้วนเป็นสัญญลักษณ์แห่งความสกปรก และความวิปริตทางใจของบุคคลประเภทนี้อย่างแท้จริงในแดนทิพย์เช่นนี้ ไม่มีผู้ใดจะสวมหน้ากากได้อีกต่อไป ทุกคนจะต้องเปิดเผยสภาวะแห่งจิตใจอันแท้จริงของตนออกมาอย่างโจ่งแจ้ง และสิ้นไส้ทีเดียว ทั้งในด้านดีและด้านชั่วร้าย ผู้ที่รับใช้กรรมอยู่ ณ ที่นี้ บางคนอาจจะดูเป็นคนแก่เสียเหลือประมาณ แต่ข้าพเจ้าก็ได้รับคำชี้แจงว่า พวกนี้อาจจะต้องทนทุกข์ทรมานอยู่นับเป็นเวลาได้ร้อย ๆ หรือพัน ๆ ปีก็จริง แต่แม้กระนั้น ที่ดูแลเป็นชราเช่นนั้น ก็หาใช่เพราะความล่วงไปแห่งกาลเวลาไม่ โดยเนื้อแท้แล้ว ก็เป็นเพราะสภาพแห่งจิตใจอันต่ำทรามของตนนั่นเอง โดยนัยตรงข้ามคือดังที่ข้าพเจ้าได้เคยกล่าวมาแล้วในสุคติภูมิที่สูงขึ้นไปนั้น 'ความสะอาดและประณีตของจิตใจจะทำให้รูปกาย (ทิพย์) นั้นสดใส แลดูเป็นหนุ่มสาวยิ่งขึ้น ในเมื่อกาลเวลาได้ล่วงไปโดยลำดับ ความสดชื่นร่าเริงและความสวยงามรอบด้านอันเป็นลักษณะของสุคติภูมิ จะเป็นเครื่องลบร่องรอยแห่งความทุกข์ทรมานและรอยแห่งความเศร้าหมองนานาประการ ที่สัตว์ผู้ประกอบกุศลกรรมเหล่านั้นอาจได้รับมาจากในโลกมนุษย์ให้หายไปได้เป็นอย่างดี *บุคคลผู้ผ่านเข้ามาสู่สุคติภูมินั้นจะเป็นผู้อยู่ในวัยใดก็ตาม ก็จะต้องเปลี่ยนไปสู่วัยหนุ่มสาวเสมอกันหมดทั้งสิ้น* คือยิ่งอยู่นานก็ยิ่งจะหนุ่มหรือสาวขึ้นทุกที

สภาพในอบายภูมิ นอกจากจะเต็มไปด้วยภาพที่น่าขยะแขยงและสะพึงกลัวนานาประการแล้ว ก็ยังระคนไปด้วยเสียงที่ฟังแล้วทำให้ขนลุกขนพองอีกมิใช่น้อย เสียงเหล่านั้นมีตั้งแต่เสียงหัวเราะแหบ ๆ คล้ายกับเสียงหัวเราะของคนบ้าคลั่งไปจนถึงกรีดร้องโหยหวลของวิญญาณที่กำลังเสวยกรรม ได้รับทุกข์เวทนาแสนสาหัส สองสามครั้ง เราได้พบกับนักบุญผู้อยู่ในสุคติภูมิชั้นสูงขึ้นไปแต่ได้พยายามลงมายังอบายภูมิเช่นนี้ ด้วยความกรุณาหวังอนุเคราะห์วิญญาณที่กำลังเสวยกรรมอยู่ให้ได้รับความทุกข์เบาบางลงบ้างเท่าที่จะพอกระทำได้ เราได้ทักทายปราศรัยกันด้วยความดีใจอยู่พักหนึ่งในความมืดแห่งอบายภูมิเช่นนี้ เราผู้มาจากสุคติภูมิยังสามารถเห็นกันและกันได้ดี แต่สำหรับผู้ที่กำลังเสวยผลกรรมอยู่ ณ ที่นี้ จะไม่สามารถเห็นเราได้เลย เพราะเรามีเครื่องคุ้มกันเป็นพิเศษอยู่แล้ว ก่อนที่จะเข้ามาในสถานที่เช่นนี้ ในกรณีนี้ เอ็ดวิน นั่นเอง เป็นผู้คอยให้ความคุ้มครองแก่เราโดยตลอด ในฐานะที่เรายังเป็นผู้เพิ่งมาสู่โลกทิพย์นี้จึงยังไม่สามารถจะคุ้มครองตนเองได้

ส่วนท่านนักบุญผู้กล้าหาญเหล่านี้ ไม่ต้องสงสัยเลย ท่านสามารถคุ้มครองตนเองได้เป็นอย่างดีแล้ว จึงได้หาญเข้ารับภารกิจเช่นนี้ได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า หากท่านนักบวชผู้หนึ่งผู้ใดได้มาเห็นสภาพความเป็นไปของบุคคลผู้กำลังเสวยกรรมอันชั่วร้ายของตนอยู่บนสถานที่เช่นนี้ด้วยตาตนเองแล้ว เขาจะไม่พยายามกล่าวหรือยืนยันต่อไปอีกอย่างแน่นอนว่า พระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้ลงโทษวิญญาณทั้งหลายเหล่านี้ มันจะเป็นไปได้อย่างไรกัน ที่พระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงพระกรุณายิ่ง จะสามารถลงโทษมนุษย์เหล่านี้ได้อย่างรุนแรงและสาหัสถึงปานนี้ เป็นความรุนแรงเหลือประมาณจนถึงขนาดที่แม้พวกเราเองก็รู้สึกว่า ทนดูแทบจะไม่ได้จริง ๆ ก็แล้วพวกเรานั้นจะเป็นผู้มีความเมตตากรุณามากกว่าองค์พระผู้เป็นเจ้าทีเดียวหรือ ? ข้าพเจ้ารับรองว่าจะไม่มีมนุษย์คนใดที่มีใจเหี้ยมโหด พอที่จะลงโทษเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้อย่างแสนสาหัสถึงขนาดนี้ได้เลย ท่านทั้งหลาย บุคคลผู้ทำบาปชั่วร้ายทั้งหลายเหล่านั้นแหละเป็นผู้ลงโทษตนเอง เป็นผู้ก่อให้เกิดสถานที่อันหาความเจริญไม่ได้เช่นนี้เอง หาใช่พระผู้เป็นเจ้าองค์หนึ่งองค์ใดไม่ แท้ที่จริงเป็นผลิตผลแห่งความเลวร้ายของเขาเอง ที่เขาจะต้องได้รับในเมื่อได้ละกายเนื้อผ่านเข้ามาสู่โลกนี้แล้วอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น บ่อยครั้งพวกเราได้ยินพระในโลกมนุษย์เทศน์ถึงเรื่องเกี่ยวกับจิตใจอย่างผิด ๆ พลาด ๆ เพราะความหลงไม่รู้จริงของตนเอง ซึ่งทำให้เรารู้สึกเสมือนได้ฟังเรื่องชวนหัวขนาดหนัก ฉะนั้น สภาวะของสิ่งทั้งหลายรอบด้านเราเป็นประจักษ์พยานได้อย่างดีว่า กัณฑ์เทศน์ของท่านเป็นเรื่องน่าขบขันเพียงใด มันเป็นเรื่องเหลวไหลสิ้นดี ที่ผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้แต่อย่างใด กลับทำตนเสมือนว่าเป็นผู้รู้ยิ่งฉะนั้น

บรรดาพระกลุ่มที่ไม่มีความรู้แจ้งเห็นจริงแต่อย่างใดนี้ ต่างพากันสวดอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้า ในสรวงสวรรค์เสียอย่างขนานใหญ่ ซึ่งแท้ที่จริง ก็หาได้มีสาระอย่างใดไม่ เพราะการสวดอ้อนวอนต่าง ๆ ซึ่งท่านเหล่านั้นสวด ก็เป็นเพียงแค่ปาก คือสักแต่ว่าสวดไปตามประเพณีเท่านั้นเอง พวกนี้พากันปั้นนิทานเหลวไหลต่าง ๆ เข้าใส่ในโอษฐ์พระผู้เป็นเจ้าเสียเป็นภูเขาเลากา เขาพากันออกเงินสร้างโบสถ์วิหารใหญ่ ๆ โต ๆ เพื่อให้พระองค์โปรดปรานเขา ต้องการให้ประชาชนทั้งหลาย เกรงกลัวพระองค์เสมือนหนึ่งว่า พระองค์เป็นผู้ที่มีความโหดร้ายและฉุนเฉียว และเอาใจ

ยากเสียเหลือประมาณ เพราะการที่เหวี่ยงใครต่อใครลงไปนรกนั้น ดูเป็นของง่ายดาย และขึ้นอยู่กับอารมณ์ของพระองค์เท่านั้น และในที่สุดเขาก็ต้องการให้ประชาชนเห็นว่า พวกพระเท่านั้นที่ได้รับอภิสิทธิ์ให้เป็นผู้แทนของพระองค์โดยชอบธรรม แต่โดยที่แท้ในแง่ของชาวโลกทิพย์แล้ว เราเห็นว่าท่านเหล่านี้ก็เป็นผู้ที่โง่เขลาเบาปัญญาหาความรู้จริงในเรื่องจิตใจ หรือเรื่องโลกหน้าไม่ได้เลย อันที่จริงรับรองได้ว่า พวกเรามิได้มีความรู้สึกขุ่นเคืองแต่ประการใดเลย ตรงกันข้าม เรากลับพากันสมเพทเวทนาท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง

ขณะนี้เราได้ปรึกษากันและเห็นพ้องต้องกันว่า เราได้เข้ามาสำรวจในแดนอบายภูมินี้พอสมควรแล้ว แม้จะยังไม่ได้หมดทุกซอกทุกมุมก็ตาม ฉะนั้น จึงควรจะได้กลับไปพักผ่อนยังภูมิของเราเสียสักที จากนั้น เราจึงเริ่มเดินทางกลับ เราได้ผ่านเดินแดนแห่งหมอกควันอันเป็นแดนกั้นอาณาเขต ระหว่างอบายภูมิกับสุคติภูมิมาอย่างรวดเร็ว และในสุดก็เข้ามาสู่ภูมิของเรา ได้มีโอกาสมาสูดอากาศอันสดชื่น แทนกลิ่นเน่าเหม็นอันน่าสะอิดสะเอียนในอบายภูมิอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทำให้เห็นอำนาจอันมหัศจรรย์ของการอธิษฐานจิตได้เป็นอย่างดี เพราะในขณะที่เราท่องเที่ยวอยู่ในแดนอบายภูมินั้น หากเรามิได้อธิษฐานจิตปิดหูและจมูกไว้บ้างแล้ว เราคงจะต้องทนฟังเสียงหวีดร้องโหยหวลและกลิ่นศพหรือกลิ่นของเน่าต่าง ๆ ไม่ได้เป็นแน่

ในความรู้สึกของข้าพเจ้านั้น คิดว่าเราได้จากบ้านของเราไปเสียนานพอสมควร จึงได้เอ่ยชวนเอ็ดวินกับรูธให้ไปแวะที่พำนักของข้าพเจ้าก่อน เพื่อจะได้สำรวจดูว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ในระหว่างที่ข้าพเจ้าจากไปเสียพักใหญ่นี้ และนอกจากนั้น ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าได้บริโภคผลแอปเปิ้ลในสวนของข้าพเจ้าบ้าง แล้วคงจะทำให้เรารู้สึกสดชื่นขึ้นอีกมิใช่น้อย

รูธยังไม่เคยเห็นบ้านของข้าพเจ้ามาก่อน จึงรับคำด้วยความรู้สึกยินดี เมื่อเราไปถึงบ้านของข้าพเจ้า ก็เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างยังคงอยู่เป็นปกติเรียบร้อยดี ไม่มีเปลี่ยนแปลงอย่างใด ซึ่งเอ็ดวินก็ได้อธิบายว่า ทั้งนี้เป็นของธรรมดาในแดนทิพย์เช่นนี้ เพราะเมื่อไม่มีฝุ่นผงหรือสิ่งอันจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและชำรุดสึกหรอแต่ประการใดเลย *งานของแม่บ้าน ซึ่งเป็นภาระที่แสนจะหนัก และน่าเบื่อหน่ายเป็นอย่างยิ่งของโลกมนุษย์ นั้นเป็นอันไม่ต้องคิดถึงอีกต่อไปในโลกทิพย์* ความจำเป็นที่จะต้องหาอาหารมาบำรุงเลี้ยงร่างกายก็เป็น

อันสิ้นสุดไป ในทันทีที่เราได้ละกายเนื้อมาแล้ว เพียงเท่านี้ ก็จะเห็นได้ว่า ภาระอันจำเป็นต่าง ๆ ของชาวโลกมนุษย์นั้น หมดความหมายไปโดยสิ้นเชิงในโลกนี้ ฉะนั้น งานดูแลความสะอาดเรียบร้อยของแม่บ้าน จึงไม่ต้องมีกันเลยในที่นี้ นอกจากนั้นเครื่องประดับบ้านต่าง ๆ ก็ไม่มีวันเสื่อมคุณค่า มันจะคงที่อยู่ในสภาพใหม่เช่นนั้นตลอดเวลาที่เราต้องการจะให้มันอยู่ การไปไหนมาไหนก็ไม่ต้องยุ่งยากถึงกับต้องปิดประตูหน้าต่างลงกลอนกันเหมือนที่เราได้เคยทำกันมาแล้ว เพราะมันจะเปิดอยู่ตลอดเวลาที่เราไม่อยู่ โดยไม่ต้องเกรงอันตรายอย่างหนึ่งอย่างใดเลย เมื่อเรากลับมาทุกสิ่งทุกอย่างก็จะอยู่เรียบร้อยเป็นปกติ จะมีผิดปกติบ้างในบางคราว ก็ต่อเมื่อมีผู้รู้จักหรือคุ้นเคยมาเยี่ยมเยียน ในขณะที่เราออกไปนอกบ้าน เขาก็จะมอบของฝากบางอย่างซึ่งอาจจะเป็นดอกไม้วางไว้เพื่อให้เราทราบว่า เขาได้มาหาในระหว่างที่เราไม่อยู่เท่านั้นเอง

บทที่ ๑๓

โลกทิพย์อยู่ที่ไหน

บุคคลส่วนมากคงจะได้สงสัยอยู่ไม่น้อยว่า *โลกทิพย์นี้ถ้ามีจริงจะอยู่ที่ไหน และเราจะไปถึงโลกทิพย์ได้อย่างไร* ปัญหานี้เป็นเรื่องใหญ่และสำคัญที่สุด ข้าพเจ้าเองก็เช่นเดียวกับคนทั้งหลายเหมือนกัน ได้เคยครุ่นคิดหาคำตอบมาแล้วในสมัยเมื่อยังมิได้ผ่านเข้ามาสู่โลกนี้

การอธิบายถึงเรื่องจำเป็นจะต้องย้อนไปกล่าวถึงเมื่อตอนที่ข้าพเจ้าเจ็บหนัก และในขณะนั้น กายทิพย์กำลังจะพรากจากกายเนื้ออยู่แล้วในขณะที่กายสังขารอ่อนกำลังลงทุกทีจวนจะขาดอยู่แล้ว นั้นข้าพเจ้าก็เกิดความรู้สึกอย่างรุนแรงว่าต้องการจะลุกขึ้นให้ได้ และในขณะต่อมาก็ได้รู้สึกว่าตนเองได้ลุกขึ้นมาแล้วจริง ๆ อันที่จริงกายที่ลุกขึ้นมาจากที่นอนได้สำเร็จนี้ หาใช่กายเนื้อไม่แต่เป็นกายทิพย์ซึ่งพรากจากกายเนื้อแล้ว ทั้งนี้เพราะกายเนื้อของข้าพเจ้าคงนอนทอดอยู่บนเตียงนั้นเองในตอนนี้ขอให้ท่านผู้อ่านลองพิจารณาดูให้ดี เพื่อจะได้เห็นว่าเส้นเขตแดนที่กั้นระหว่างโลกทิพย์กับโลกมนุษย์นี้อยู่ที่ไหน ท่านคงจะได้เห็นแล้วว่ากระบวนการของกายทิพย์ที่เริ่มต้นขึ้นพร้อมๆ กับการสิ้นสุดลงแห่งกระบวนการของกายเนื้อนั้นเป็นของละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง ยากที่จะกล่าวโดยจำเพาะเจาะจงได้ว่าเส้นกั้นเขตแดนระหว่างโลกทั้งสองนี้ควรจะอยู่ ณ ที่ใด ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้ายังคงมีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังที่ได้เล่ามาแล้วข้างต้นนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ข้าพเจ้าคงมีสติสัมปฤดีอยู่ตลอดเวลา ที่ความรู้สึกทางกายเนื้อดับ และเริ่มเข้าสู่ภาวะอันเป็นทิพย์ โดยนัยนี้เมื่อว่าโดยฐานะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์แล้ว ก็ดูเหมือนจะกล่าวไม่ได้ว่าในโลกทิพย์นี้ ควรจะอยู่ทางทิศใดของโลกมนุษย์เรา เป็นความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่า การละกายเนื้อเข้าสู่ภาวะอันเป็นทิพย์นี้ เป็นกระบวนการที่ละเอียดและสุขุมอย่างยิ่ง จนไม่สามารถจะหาจุดปักปันเขตแดนให้แน่นอนได้

แต่ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านผู้อ่านทั้งหลายระลึกถึงความจริงไว้อีกประการหนึ่งว่า ในขณะที่ประสาทและความรู้สึกทางกายเนื้อ ซึ่งรับรู้หรือเสวยเวทนาอันเกิดจากความเจ็บไข้ของกายเนื้ออยู่ตลอดเวลามาได้ดับวูบลงนั้น ในทันที ข้าพเจ้าก็รู้สึกเกิดความเบาและปลอดโปร่งขึ้นมาทั้งกายและใจขึ้นแทนที่ มันเป็นความรู้สึกที่ระคนอยู่ด้วยความปีติยินดีเอิบอาบ อยู่ในดวงจิตอย่างบอกไม่ถูก ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอยากจะหายใจแรง ๆ ด้วยความโล่งอก และก็ได้กระทำตามที่คิดไว้จริง ๆ พึงสังเกตว่า

ความรู้สึกอันรุนแรง ที่อยากจะลุกขึ้นจากเตียงให้ได้ก็ดีและความรู้สึกทางประสาทสัมผัสของกายเนื้อ ที่ดับวูบลงก็ดีเป็นเครื่องส่อแสดงว่ากายเนื้อของข้าพเจ้าได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว และในขณะนั้นเอง ข้าพเจ้าก็ได้ผุดขึ้นในแดนทิพย์ทันที

แต่อย่าลืมว่า กระบวนการแห่งความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายเหล่านี้ ได้เกิดขึ้นที่ห้องนอนในโลกมนุษย์นี่เอง และจนถึงเวลาที่จะกล่าวนี้ คือในขณะที่ข้าพเจ้าได้ละกายเนื้อผ่านเข้ามาสู่ภาวะอันเป็นทิพย์นี้ ข้าพเจ้าก็ยังอยู่ในห้องนอนดังกล่าวนี้เอง เมื่อเป็นเช่นนี้ก็น่าจะแสดงว่า *ที่ตั้งของโลกทิพย์นี้ควรจะอยู่ ณ ที่ใด* เพราะด้วยอาศัยประสพการณ์ดังที่บรรยายมาแล้วแต่ต้นนี้ จะเห็นได้ว่าเราไม่สามารถจะบอกถึงฐานะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโลกทิพย์ได้เลย

ในขณะต่อมาหลังจากที่ข้าพเจ้าได้ละโลกมนุษย์ผ่านเข้าสู่โลกทิพย์แล้วก็คือ การปรากฏตัวขึ้นของเอ็ดวินมิตรผู้หนึ่งของข้าพเจ้าผู้ซึ่งได้ **ตาย** จากโลกมนุษย์มาก่อนข้าพเจ้าแล้วหลายปี สถานที่ที่เราได้พบและสนทนากัน ก็คือในห้องนอนของข้าพเจ้าในโลกทิพย์มนุษย์นั้นเอง และภายหลังได้สนทนากันครู่หนึ่งด้วยความดีใจ ที่ได้มีโอกาสพบกันอีกครั้งหนึ่งแล้ว เอ็ดวินก็แนะนำว่าเราควรจะไปเสียจากที่นั้น เพราะรู้สึกว่าบรรยากาศโดยรอบเต็มไปด้วยความเศร้าสลดอยู่มาก เอ็ดวินได้จับแขนของข้าพเจ้าไว้แล้วบอกให้หลับตาเสีย ต่อจากนั้น ข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวว่าค่อย ๆ เคลื่อนไหวไปในที่ว่างเปล่าห่างจากที่นั้นออกไปทุกที ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถบอกได้ว่า กำลังเดินทางไปในทิศใดในขณะนั้นคงมีแต่ความรู้สึกว่ากำลังเดินทางไปเรื่อย ๆ เท่านั้นจะเป็นการเดินทางขึ้นหรือลงหรือไปตามทางราบ ก็รู้สึกว่าบอกไม่ถูกจริง ๆ ยิ่งเดินทางไป ก็รู้สึกว่าตนเองกำลังเคลื่อนที่ไปยิ่งเร็วขึ้นทุกขณะ และในที่สุด

เมื่อเอ็ดวินได้บอกให้ข้าพเจ้าลืมตาขึ้น ข้าพเจ้าจะเห็นว่า ตนกำลังยืนอยู่หน้าบ้านในโลกทิพย์เสียแล้ว

นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ข้าพเจ้าก็ได้เรียนรู้สิ่งแปลกๆใหม่อีกหลายอย่าง ดังที่ได้พรรณนามาบ้างแล้วในบทต้น ๆเหล่านั้น ในบรรดาความรู้และประสพการณ์ที่ล้วนใหม่และแปลกประหลาดน่าทึ่งอย่างยิ่งนั้น ก็คือการเดินทางไปไหนมาไหนซึ่งไม่ต้องใช้วิธีเดินดังที่เราเคยกระทำกันอยู่ในโลกมนุษย์ อาณาเขตของโลกทิพย์นี้กว้างใหญ่ไพศาลเหลือคณนา บางครั้งเราจำเป็นต้องไปถึงที่ที่ต้องการจะไปในทันที แม้ว่าสถานที่นั้น ๆ จะอยู่ห่างไกลออกไปเพียงใดก็ตาม เราก็สามารถไปถึงได้โดยทันทีเหมือนกัน ดังเช่นที่ข้าพเจ้าได้เคยบรรยายให้ฟังมาแล้วเช่นเดียวกัน **ในสภาวะอันเป็นทิพย์เช่นนี้ เรามีความเร็วของร่างกายเท่าเทียมกับเร็วของจิตโดยแท้** แต่สิ่งที่แปลกประหลาดประการหนึ่ง ก็คือ ในขณะที่เราเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายที่ห่างไกลออกไปด้วยความเร็วของร่างกายเท่าเทียมกับความเร็วของจิตนั้น ข้าพเจ้าบอกไม่ถูกจริง ๆ ว่าได้เคลื่อนไหวไปด้วยประการใดหรือโดยทิศทางใด คงรู้สึกแต่ว่ามีการเคลื่อนไหวแวบไปเท่านั้น มีความจริงอีกประการหนึ่ง ก็คือในสภาวะเช่นนี้คือในโลกทิพย์อันกว้างใหญ่ไพศาลเช่นนี้ เราไม่ต้องกลัวว่าจะเกิดการหลงทางขึ้นได้เลย เรื่องเช่นนี้จะมีขึ้นไม่ได้เป็นอันขาด

แต่การไม่รู้ถึงทิศทางของการเคลื่อนไหวแวบไปสู่จุดหมายปลายทางของเราเช่นนี้ เรามิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางความสามารถในการไปไหนมาไหนของเราแต่อย่างใดเลย เช่น **พอเรานึกว่าต้องการจะไปที่นั่นที่นี่ จะใกล้หรือไกลเพียงใดก็ตาม เราก็นึกให้ร่างกายของเราเคลื่อนไหวไปตามความนึกคิด ซึ่งในทันทีนั้น กายอันเป็นทิพย์ของเราก็ดำเนินตามเจตนาของเราทันทีอย่างชนิดที่เกือบจะเรียกได้ว่า ไม่ต้องเสียเวลาคิดตริตรองแต่อย่างใด** ข้าพเจ้าได้สืบถามผู้อื่นในเรื่องนี้มาแล้วหลายต่อหลายท่านด้วยกัน ในเรื่องนี้ก็ได้ความจริงเป็นเช่นเดียวกันหมดทุกราย จริงอยู่ในตอนแรกเมื่อเริ่มฝึกหัดใหม่ ๆ สัญญาในกายเนื้อยังไม่ลบเลือนไป เราก็อาจจะรู้สึกขัดเขินอยู่บ้าง แต่ในที่สุดก็จะเคยชินไปเอง มีความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่าระยะเวลาที่เราตั้งต้นคิดว่าจะไปสู่จุดหมายปลายทาง กับขณะที่เราได้ไปถึงที่หมายปลายทางนั้น ดูเหมือนว่าวัดไม่ได้เลยทีเดียว เพราะมันเป็นไปอย่างฉับพลันทันทีเหลือเกิน

ด้วยเหตุดังกล่าวมา อาจจะพอทำให้ท่านผู้อ่านเห็นได้ว่า การที่จะกล่าวให้แน่ชัดลงไปว่า *โลกทิพย์นี้ ถ้ามีจริงแล้วควรจะตั้งอยู่ทางทิศไหนของโลกมนุษย์นั้น เป็นของยากอย่างยิ่ง* อันที่จริง พวกเราชาวโลกทิพย์ก็ไม่เคยวิตกกังวลต่อปัญหาเช่นนี้เลย เพราะเรารู้ถึงความมีอยู่และความจริงของดินแดนของเราอยู่เต็มอกแล้ว จนไม่ต้องเสียเวลาไปคิดให้เปลืองสมองว่า โลกของเราควรจะอยู่ทางทิศใดของโลกมนุษย์ **แม้เราจะถูกชาวโลกมนุษย์สมมุติเรียกกันว่าตาย แล้วก็ตาม แต่เราก็รู้สึกดีว่าเรายังมีชีวิตอย่างบริบูรณ์** ดังนั้นการที่ชาวโลกมนุษย์จะพูดถึงหรือคิดเห็นอย่างใดเกี่ยวกับพวกเรา จึงไม่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญแต่อย่างใด ข้าพเจ้าเองอาจมีส่วนผิดจากผู้อื่นอยู่บ้าง ก็ในข้อที่ว่า รู้สึกกระหายใคร่จะให้ชาวโลกมนุษย์ ได้ทราบถึงความเป็นไปอันแท้จริงของพวกเราเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงน่าจะเป็นประโยชน์แก่ชาวโลกอยู่บ้าง หากเขาเหล่านั้นได้ทราบพอเป็นเงา ๆ ว่า โลกทิพย์นี้มีอยู่จริงเพียงไร และน่าจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดเมื่อเปรียบกับโลกมนุษย์

โลกทิพย์นี้มิใช่มีอยู่เพียงโลกเดียวเท่านั้น แต่อันที่จริงมีอยู่หลายชั้นหรือหลายภูมิด้วยกัน ซึ่งบางท่านได้แบ่งออกเป็น ๗ ชั้น คือจากชั้นหนึ่งซึ่งเป็นชั้นสูงที่สุด คำว่าต่ำหรือสูงในที่นี้ หมายถึงความหยาบ หรือประณีตแห่งจิตใจ หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงวิวัฒนาการทางจิตซึ่งจะสูงขึ้นไปโดยลำดับ เหมือนการขึ้นบันไดเจ็ดชั้นฉะนั้น อาณาเขตของโลกทิพย์เหล่านี้อยู่ซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เป็นเสมือนหนึ่งวงกลมล้อมรอบโลกเราอยู่ อาณาเขตของวงกลมเหล่านี้ยื่นออกไปในอวกาศอันไพศาล และมีส่วนสัมพันธ์กับโลกนี้ในการหมุนไปรอบโลกและรอบดวงอาทิตย์ด้วย แต่ดวงอาทิตย์ไม่มีอิทธิพลอย่างหนึ่งอย่างใดต่อโลกทิพย์เลย ทั้งนี้เพราะดวงอาทิตย์เป็นโลกฝ่ายวัตถุ โดยปกติแล้วเราจะไม่รู้สึกเสียด้วยซ้ำว่ามีดวงอาทิตย์อยู่

การที่ข้าพเจ้ากล่าวว่าโลกทิพย์เป็นเสมือนวงกลมซ้อนกันอยู่รอบโลกมนุษย์นั้น พอจะมีหลักฐานอนุมานได้จากความจริงว่า เมื่อเวลามีผู้ที่อยู่ในภูมิสูงขึ้นไปมาเยี่ยมเยียนเรา ท่านเหล่านั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้**ลง**มายังภูมิของเรา ซึ่งหมายความว่าท่านอยู่เหนือเราขึ้นไปทั้งในด้านอวกาศ และในระดับความประณีตของจิต

ในด้านตรงข้ามภูมิแห่งความมืดมิดซึ่งเป็นภูมิชั้นต่ำนั้นก็อยู่ใกล้กับโลกมนุษย์ที่สุด และส่วนที่ต่ำที่สุดของภูมินี้ก็แทรกซ้อนกันกับโลกมนุษย์ การที่เอ็ดวินบอกให้ข้าพเจ้าหลับตาเสียเมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าละกายเนื้อมาใหม่ ๆ และเพิ่งเดินทางเข้ามาสู่ภูมินี้เป็นครั้งแรก ก็เพื่อไม่ต้องการให้เห็นความน่าสยดสยองของภูมินั้นเอง

การที่โลกทิพย์ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ รอบโลกมนุษย์ โดยมีโลกมนุษย์เป็นศูนย์กลางนั่นเอง อาณาเขตของชาวโลกทิพย์ซึ่งถูกแบ่งออกตามดินแดน สัญชาติ และภาษาของโลกมนุษย์นั้นด้วย ด้วยเหตุนี้โลกทิพย์ที่อยู่เหนืออาณาเขตของประเทศใดในโลกมนุษย์ ก็มักจะเป็นที่อยู่ของชาวโลกทิพย์ที่เคยเป็นประชาชนของชาตินั้นเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ หมายความว่าโลกทิพย์ของฝรั่งก็อยู่ดินแดนของฝรั่ง และโลกทิพย์ของชาติอื่น ๆ ก็อยู่เหนือดินแดนของชาตินั้น ๆ นั่นเอง ในเรื่องนี้ถ้าท่านพิจารณาดูถึงความจริงที่ว่า คนเราชอบอยู่ในดินแดนของตนหรือพวกพ้องของตนแล้ว ก็ไม่เป็นที่น่าประหลาดใจแต่อย่างใด เพราะการได้อยู่ร่วมและสมาคมกับบุคคลชาติเดียวกันและภาษาเดียวกัน มีความโน้มเอียงคล้าย ๆ กัน ชอบและไม่ชอบสิ่งเดียวกันนั้น ก็ย่อมเป็นความสุขใจอย่างหนึ่ง เป็นลักษณะทั้งของชาวโลกมนุษย์หรือชาวโลกทิพย์ อย่างไรก็ตาม ความจริงดังกล่าวมาแล้วนั้นมิใช่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์บังคับกันเลยทีเดียวก็หาไม่ เพราะทุก ๆ คนมีสิทธิ์เสรีเต็มที่ที่จะเลือกได้ตามชอบใจ สุดแล้วแต่จะชอบอยู่ ณ ส่วนใดของโลกทิพย์ (อันเหมาะสมกับภูมิชั้นแห่งจิตของตน) เพราะในดินแดนเช่นนี้ไม่มี พรมแดน หรือหลักเขต แบ่งเชื้อชาติ หรือประเทศไว้ ดังเช่นในโลกมนุษย์ ผู้ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนในสถานที่แห่งเดียวกันนั้น ก็เป็นด้วยความสมัครใจที่ต่างคนต่างเห็นว่าควรที่จะได้อยู่ร่วมกับผู้มีศีลและทิฏฐิเสมอกันเท่านั้น เราสามารถเดินทางไปเยี่ยมเยียนบุคคลเหล่าอื่น ที่ต่างชาติต่างภาษากับเราได้เสมอ และเราจะอยู่กับเขา สมาคมกับเขานานเท่าใดก็ได้ เพราะไม่มีเครื่องกีดขวางคือเชื้อชาติ ภาษา หรือวรรณะอันสูงต่ำแต่อย่างใด โดยเฉพาะในเรื่องภาษาพูดแล้ว ไม่มีปัญหาข้อขัดข้องแต่อย่างใด เนื่องจากเราได้ใช้ภาษาของใจ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องพูดออกมาดัง ๆ การกระทำความเข้าใจระหว่างกันก็เป็นของง่าย ๆ เพราะเราจะใช้วิธีส่งกระแสความคิดของเราให้พุ่งตรงไปยังผู้ที่เราจะสนทนาด้วย ซึ่งบุคคลผู้นั้นจะเข้าใจความหมายของความคิดของเราได้ทันที และโดยถูกต้อง ณ ที่นี้เราพูดกันด้วยภาษาใจ

อาศัยเหตุดังกล่าวมาแล้ว ที่ว่าโลกทิพย์ของชาติใดภาษาใดก็อยู่ใกล้เคียงกับดินแดน ของมนุษย์ชาตินั้นภาษานั้น **ดังนั้น สิ่งแวดล้อมของโลกทิพย์ ณ ที่นั้น ๆ ก็มักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาวะของโลกมนุษย์ในถิ่นนั้นไปด้วย** เรื่องเช่นนี้ก็เป็นเรื่องธรรมดานั่นเอง **เพราะโลกทิพย์เป็นผลของโลกมนุษย์** ตัวอย่างเช่นบ้านของข้าพเจ้าเองในโลกทิพย์นี้ โดยลักษณะทั่วไปก็ไม่แตกต่างอะไรกับบ้านของข้าพเจ้าในโลกมนุษย์นัก แม้ว่าส่วนปลีกย่อยหรือสิ่งแวดล้อมอาจจะมีผิดเพี้ยนกันไปบ้างก็ตาม

ภาวะในโลกทิพย์ที่ยังมีการแบ่งแยกดินแดนตามเชื้อชาติและภาษาของชาวโลกมนุษย์เช่นนี้ มิได้มีอยู่ตลอดไปทุกชั้นภูมิ ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จะมีอยู่จนถึงขีดหนึ่งเท่านั้น ต่อจากนั้นไปก็จะไม่มีอีก ทั้งนี้หมายความว่าเหนือภูมิดังกล่าวนี้ไปแล้ว ความรู้สึกในเรื่องสัญชาติและภาษาจะเป็นอันหมดไปโดยสิ้นเชิง ในภาวะดังกล่าวนี้แม้ร่างกายภายนอกของท่านผู้ที่อยู่ในภูมิเช่นนี้ จะยังมีแตกต่างกันอยู่บ้าง เช่น มีผิวขาว ดำเหลือง หรือแดงเป็นต้นก็ตาม ท่านเหล่านั้นจะไม่มีความรู้สึกในเรื่องสัญชาติหรือภาษา ดังเช่นที่เคยเป็นอยู่ในโลกมนุษย์หรือในภูมิแห่งโลกทิพย์ชั้นต่ำอีกต่อไป สิ่งที่ยังคงเหลือคือความบริสุทธิ์แห่งจิตใจ ซึ่งจะมีมากขึ้นเป็นลำดับ

ในภูมิหรือชั้นหนึ่ง ๆ ของโลกทิพย์นี้ ก็มีผู้ปกครองอยู่ท่านหนึ่งเป็นประจำอยู่เสมอไป ความจริงข้าพเจ้ารู้สึกว่า การใช้คำว่า **ผู้ปกครอง** นี้ อาจจะไม่ตรงต่อความจริงนัก เพราะโดยเนื้อแท้แล้วเราควรจะเรียกท่านว่า **เป็นหัวหน้า** อาจจะเหมาะกว่า บรรดาท่านที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าของแต่ละภูมิเหล่านี้ ล้วนเป็นผู้ที่มีระดับจิตใจสูงกว่าภูมิที่ท่านเป็นหัวหน้าอยู่ทั้งสิ้น ท่านเหล่านี้ล้วนเป็นรู้มีความรอบรู้ ชำนาญเรื่องของโลกทิพย์มาแล้วเป็นอย่างดี และล้วนเป็นผู้ที่ได้อยู่ในโลกนี้มาแล้วเป็นเวลานานทั้งสิ้น **บางท่านได้อยู่มาแล้วเป็นเวลานับพัน ๆ ปี** ท่านเหล่านี้นอกจากจะเป็นผู้มีจิตประณีตและสูงแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ในกิจการและสามารถแก้ไขตัดสินปัญหาหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ท่านเหล่านี้ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะไปหาสนทนาหรือปรึกษาข้อขัดข้องอย่างใดกับท่านก็ได้ทั้งสิ้น ไม่มีเรื่องพิธีรีตองหรือยศศักดิ์อย่างเช่นในโลกมนุษย์เลย

บางท่านอาจจะสงสัยว่า ในสภาวะอันเป็นทิพย์เช่นนี้ ยังจะมีปัญหาขัดข้องอย่างใดอยู่อีกหรือ ข้าพเจ้าขอตอบว่ายังมีอยู่เหมือนกัน เป็นแต่ว่ามิใช่ปัญหาเกี่ยวกับความทุกข์ลำบากหรือวิตกกังวลต่าง ๆ นานา ดังเช่นปัญหาของชาวโลกมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น หลังจากที่ข้าพเจ้าได้ผ่าน

เข้ามาสู่โลกนี้แล้วและเมื่อได้เห็นความผิดพลาดของตนเองที่ได้กระทำไว้ในโลกมนุษย์ ก็รู้สึกใคร่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดลบล้างความผิดนั้นลงไปบ้าง ปัญหาก็เกิดขึ้นว่าข้าพเจ้าจะทำได้อย่างไร เมื่อข้าพเจ้านำเรื่องนี้ไปปรึกษาเอ็ดวิน เขาก็ได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษาต่อหัวหน้าของเราอีกทีหนึ่ง ซึ่งผลก็คือว่าจะมีผู้ที่อยู่ในภูมิสูงขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งมาปรึกษาหาลู่ทางในเรื่องนี้กับข้าพเจ้า

ความแตกต่างระหว่างความสามารถในทางจิตใจของชาวโลกมนุษย์ กับชาวโลกทิพย์มีอยู่อีกประการหนึ่งคือ *จิตใจของชาวโลกมนุษย์ซึ่งยังข้องอยู่กับร่างกายนั้น มีความสามารถอันอยู่ในขอบเขตจำกัดมาก เพราะจิตใจเช่นนั้นต้องทำงานโดยผ่านทางสมองของกายเนื้อ ส่วนในโลกทิพย์นี้ เราไม่มีเครื่องถ่วงให้หนักและขัดข้องเช่นนั้น จิตใจของเราจึงมีประสิทธิภาพสูงกว่านั้นมาก* **ดังนั้นสิ่งใดก็ตามที่ผ่านมาในความทรงจำของเราแล้ว เราจะไม่มีวันลืมมันเลย โดยนัยนี้ความรู้ ความชำนาญทุกประการที่เราได้ศึกษา ณ ที่นี้เราจะสามารถจำไว้ได้หมดทุกสิ่งทุกอย่างจริง ๆ** ดังนั้นท่านผู้ที่เป็นหัวหน้าของภูมิหนึ่ง ๆ **นั้น** จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญกว้างขวางมากจริง ๆ

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า โลกทิพย์นี้มีอยู่ หลายชั้นด้วยกันนั้น ขอให้ท่านระลึกถึงความจริงอีกประการหนึ่งไว้ด้วยว่า *ผู้ที่อยู่ภูมิต่ำจะมองไม่เห็นผู้ ที่อยู่ในภูมิสูงกว่าตนขึ้นไปเลยแต่ในทางตรงกันข้าม ผู้ ที่อยู่ในภูมิสูงขึ้นไป จะสามารถมองเห็นผู้ ที่อยู่ในภูมิต่ำทั้งหลายได้โดยตลอด*

ถ้าเราเดินทางไปสู่ภูมิที่ต่ำลง จะเห็นได้ว่าภูมิประเทศโดยรอบด้านเริ่มเสื่อมโทรมชวนใจให้หดหู่ลงไปโดยลำดับ แต่ถ้าเราเดินทางหันไปสู่ภูมิที่สูงขึ้นไป ภูมิประเทศรอบด้านก็จะมีสภาพตรงกันข้ามกับที่เราได้กล่าวมาแล้ว คือเราจะรู้สึกว่ามีอากาศเจือจางลงและสุขุมขึ้นเป็นลำดับ จนในที่สุดถ้าหากว่าความประณีตของจิตของเรายังไม่ขึ้นถึงชั้นของภูมินั้นแล้ว เราจะก้าวหน้าต่อไปไม่ได้เลย นี่คือเขตแดนตามธรรมชาติซึ่งแยกภูมิ ต่าง ๆ ออกจากกันเป็นชั้น ๆ นั่นเอง ณ ที่นี้ความบางของอากาศจะทำให้เรารู้สึกมีความอึดอัดเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่ยังไม่มีคุณสมบัติอันสมควรจะผ่านเข้าไปได้แล้ว จะรู้สึกว่าไม่สามารถจะก้าวออกไปข้างหน้าอีกได้เลย สมมุติว่ายิ่งพยายามฝืนความรู้สึกมากขึ้นเท่าใด ก็จะยิ่งได้รับความอึดอัดจนในที่สุดก็จะถึงขีดที่ทนไม่ได้ ตลอดเวลาเหล่านี้

มองไปข้างหน้าจะไม่เห็นอะไรเลย นอกจากแสงสว่างอันกล้าเข้าตาจนพร่าไปหมด แต่ครั้นเหลียวหลังกลับมามองดูก็ยังจะคงเห็นภาพต่าง ๆ ได้ดีใน*ทางวิทยาศาสตร์เราย่อมรู้ว่า มีแสงบางชนิดไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาของเราเอง และมีเสียงบางชนิดที่หูเราฟังไม่ได้ แต่ก็ยังมีอยู่อย่างแท้จริงฉันใด ภูมิแห่งทิพย์ชั้นสูงขึ้นไป ก็เป็นเช่นเดียวกันกับเรื่องแสง และเสียงที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง เพราะถึงแม้จะเป็นธรรมชาติที่มีอยู่จริงอย่างไร หากเรามีคุณสมบัติไม่เพียงพอ ก็จะไม่สามารถรู้และเห็นได้เลยฉันนั้น เพราะในภูมิที่ยิ่งสูงขึ้นไปเท่าใด ก็จะยิ่งมีอัตราความถี่ของการสั่นสะเทือนหรือช่วงคลื่นสูงขึ้นเป็นลำดับ* การที่ชาวโลกมนุษย์ไม่สามารถรู้และเห็นความเป็นไปของชาวโลกทิพย์ได้ก็ดี หรือการที่ผู้อยู่ในโลกทิพย์ชั้นต่ำไม่สามารถรู้และเห็นความเป็นไปของผู้ที่อยู่ในโลกทิพย์ชั้นสูงได้ก็ดี ย่อมเป็นเพราะเหตุดังได้กล่าวมาแล้วนี่เอง

บทที่ ๑๖

ความรู้สึกครั้งแรก

เมื่อได้ละทิ้งกายเนื้อมาครองกายทิพย์โดยสมบูรณ์

ท่านอาจจะเคยได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับโลกทิพย์ และความเป็นอยู่ของผู้ครองกายทิพย์มาแล้วเป็นอันมากก็จริง ในระหว่างนั้น กล่าวคือในระยะก่อนที่ท่านจะได้หลุดจากกายเนื้อซึ่งชาวโลกสมมติเรียกกันว่า **ความตาย** นั้น ท่านก็คงจะได้นึกฝันเอาไว้บ้างไม่มากก็น้อยว่า เมื่อขณะนั้นมาถึงเข้าจริง ๆ ท่านคงจะรู้สึกเช่นนั้นเช่นนี้ต่าง ๆ นานา แต่ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทราบความจริงประการหนึ่งว่า ความรู้สึกเช่นนั้นเป็นเรื่องพ้นวิสัยที่จะบรรยายด้วยคำพูด หรือตัวหนังสือให้เท่าเทียมกับความจริงได้ ทั้งเป็นของลึกซึ้งและใหญ่หลวงเกินกว่าที่จะนึกฝันหรือคาดคะเนล่วงหน้าได้จริง ๆ ท่านอาจจะนึกฝันไว้ล่วงหน้าเท่าใด ๆ ก็ได้ แต่เมื่อขณะนั้นมาถึงเข้า ท่านก็จะต้องได้พบความประหลาดใจ **ที่สิ่งที่ท่านนึกฝันไว้ต่าง ๆ นานานั้นไม่เท่าเทียมกับความรู้สึกอันแท้จริงที่ท่านจะต้องประสบด้วยตนเอง ในขณะอันสำคัญเช่นนั้นเลย** ทุกๆ ท่านที่ได้ผ่านเข้ามาสู่โลกทิพย์แล้ว ก็จะรับรองในความจริงเช่นนี้เหมือนกันหมดว่า ความรู้จากหนังสือหรือจากการคาดคะเนนึกฝันเอานั้น ห่างไกลจากความรู้สึกที่แท้จริงอย่างเทียบกันไม่ได้เลยทีเดียว

บุคคลในโลกทิพย์นั้น เมื่อกลับมาติดต่อกับชาวโลกมนุษย์ก็มักจะรู้สึกอึดอัด ไม่ทราบว่าจะบรรยายความรู้สึกและสภาวะความเป็นอยู่ของตนให้ชาวมนุษย์ฟังได้อย่างไร จึงจะสามารถให้เขาเข้าใจได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงอย่างที่สุด ความรู้สึกเช่นนี้มีเหมือน ๆ กันหมด ในเมื่อท่านเหล่านั้นพยายามจะตอบคำถามของชาวโลกมนุษย์ที่ว่า สภาวะความเป็นอยู่ของโลกทิพย์นั้นเป็นอย่างไร **มนุษย์ส่วนมากติดอยู่ในคำพูดและภาษาของตน ซึ่งอันที่จริงมีสิ่งต่าง ๆ อีกมากหลายที่ไม่สามารถจะบรรยายให้เห็นแจ้ง หรือเข้าใจได้เพียง**

คำพูดเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องโลกทิพย์ ซึ่งสำเร็จและเป็นอยู่ด้วยธาตุใจอย่างเดียวนั้น ยิ่งเป็นของแสนยากที่จะนำมาบรรยายด้วยคำพูดให้ลึกซึ้งเท่าเทียมกับความเป็นจริงได้ **เพราะชาวโลกมนุษย์ผู้เปรียบเหมือนกับอยู่ในบ่อน้อยเป็นผู้มีประสบการณ์อันจำกัดอยู่ในวงแคบ ย่อมคิดเปรียบเทียบและนึกฝันเอาตามประสบการณ์อันแคบของตนเป็นมาตรฐานถึงจะบรรยายให้พิสดารเพียงใด เขาก็นึกไม่ถึง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาของโลกมนุษย์ก็จะไม่มีพอที่จะบรรยายให้แจ่มแจ้งชัดเจนได้** ดังนั้น ยิ่งบรรยายมากไป ชาวโลกมนุษย์ก็มักจะยิ่งไม่เข้าใจ และผลสุดท้ายก็เลยยิ่งไม่เชื่อหนักขึ้นอีก ตัวอย่างเช่น การบรรยายถึงความสวยงามของดอกไม้และภูมิประเทศเป็นต้น เราชาวโลกทิพย์ผู้ซึ่งได้ผ่านเข้ามาเห็นของจริงด้วยตนเองแล้ว ก็ย่อมรู้และเห็นอย่างแจ้งชัดว่า สิ่งที่กล่าวมาแล้วนี้มีความวิจิตรพิสดารและสวยสดงดงามเหนือโลกมนุษย์ อย่างที่จะเปรียบกันไม่ได้เลย เราอยากจะพูดให้เขาฟัง อยากจะบรรยายให้เขาเห็นจริงเหลือเกิน แต่ก็ไม่รู้จะสรรหาคำพูดอย่างไรจึงจะให้ได้ความหมายลึกซึ้ง ทำให้เขาเกิดมโนภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้ ผลสุดท้ายก็ต้องกล่าวแต่เพียงว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นวิจิตรพิสดารกว่าโลกมนุษย์อย่างมากมายหลายเท่า เช่น สิบเท่าบ้าง ยี่สิบเท่าบ้าง เป็นต้น ซึ่งเราก็รู้ว่าการบรรยายเช่นนี้ไม่มีผลนัก เพราะชาวโลกมนุษย์ก็จะไม่สามารถวาดมโนภาพได้เลย ที่สิบเท่าหรือยี่สิบเท่านั้นความจริงจะเป็นเพียงไร **ที่กล่าวมานี้ก็คือตัวอย่างของส่วนที่เป็นรูปธรรม คือสิ่งที่เห็นได้จับต้องได้เท่านั้น ไม่ต้องกล่าวถึงสิ่งที่เป็นเรื่องของจิตใจโดยตรง เช่นความรู้สึกปีติยินดีต่าง ๆ เป็นต้น การบรรยายให้ชาวโลกมนุษย์ฟังถึงความล้ำลึกไพศาลของอารมณ์อันบังเกิดกับจิตโดยเฉพาะเช่นนี้ เป็นเรื่องหมดหวังเอาจริง ๆ** อย่างมากเราก็ได้แต่เพียงพูดว่า ในตอนนั้นมีความปีติยินดี มีความรู้สึกเอิบอาบเป็นสุขอย่างยิ่ง หรือในทางตรงกันข้าม ถ้ากล่าวถึงอบายภูมิก็ต้องว่ามีความทุกข์ทรมานมาก ลำบากเหลือแสนเป็นต้น คำบรรยายเหล่านี้ เราชาวโลกทิพย์ผู้ได้ประสบและเห็นแจ้งแก่ใจมาแล้ว ย่อมรู้สึกว่ามันไม่มีความหมายใกล้เคียงความจริงแม้แต่น้อย แต่เราก็ไม่สามารถจะอธิบายให้ชาวโลกมนุษย์ทราบให้ดีกว่านี้ได้อย่างไร เราก็ได้แต่ภาวนาขอให้เขามาเห็นด้วยตาของเขาเอง และรู้ด้วยใจของตนเองเหมือนอย่างพวกเราเท่านั้น

อย่างไรก็ตามมีคำถามอยู่ข้อหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้ามักจะได้รับการซักไซ้ไล่เรียงเสมอว่า *เรามีความรู้สึกเป็นอย่างไรบ้าง ในขณะแรกที่เรารู้ตัวว่าได้หลุดจากกายเนื้อมาแล้ว และได้มีกายทิพย์เป็นตัวของตัวเองโดยสมบูรณ์* แน่ละ ความรู้สึกเช่นนี้สำหรับผู้ที่เคยติดอยู่กับกายเนื้อคิดว่ากายเนื้อเป็นตัวของตัวที่แท้จริงติดอยู่ในสันดานมาเป็นเวลานานนั้น ย่อมเป็นของที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ และยิ่งใหญ่อย่างบอกไม่ถูกทีเดียว มันคงจะมีความรู้สึกอันน่าพิศวงลึกล้ำเหนือความรู้สึกใด ๆ ที่เราได้ประสบมาในชีวิต ในสมัยที่ยังครองกายเนื้ออยู่มากนัก

ในการตอบคำถามเช่นนี้ ข้าพเจ้าจะลองประมวลความรู้สึกอันเกิดกับผู้อื่นเช่นของเอ็ดวินและรูธเป็น มาเล่าสู่กันฟังเป็นทำนองว่า ข้าพเจ้าเป็นตัวแทนของท่านและได้ไปสัมภาษณ์คนทั้งสองมาฉะนั้น

ท่านทั้งหลายคงจะทราบมาแล้วว่า เอ็ดวินกับข้าพเจ้านั้นได้เคยเป็นพระมาด้วยกันในสมัยที่ยังอยู่ในโลกมนุษย์ เอ็ดวินเองก็มิได้มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโลกทิพย์หรือโลกหน้าแต่อย่างใด เมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติทางสมาธิ ได้รับความลำบากต่าง ๆ ก็ดี ได้เกิดประสบการณ์บางอย่างในทางจิต ในระหว่างที่ปฏิบัติทางสมาธิอยู่ก็ดี เอ็ดวินก็เป็นบุคคลหนึ่งในจำนวนไม่กี่คนที่เห็นอกเห็นใจในความลำบากของข้าพเจ้า และมิได้เหมาว่าข้าพเจ้าเป็นคนบ้า หรือถูกมารเข้าสิงดังที่บุคคลอื่นส่วนมากมักพากันมองข้าพเจ้าในแง่ร้ายต่าง ๆ นานาซึ่งต่อมาเขาก็ได้บอกกับข้าพเจ้าว่า เขารู้สึกดีใจไม่น้อยที่มิได้คิดเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นบ้าหรือถูกมารสิงเหมือนกับบุคคลอื่น ๆ

อันที่จริงเมื่อเขาเป็นมนุษย์อยู่นั้น ก็เป็นเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งหลายโดยทั่วไปนั่นเอง คือมิได้มีความรู้ว่ามนุษย์เรานี้เมื่อตายไปแล้วจะเป็นอย่างไรบ้าง เขารู้สึกว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องลึกลับสำหรับมนุษย์เสียเหลือเกินและคงเป็นเรื่องพ้นวิสัยที่มนุษย์จะเข้าใจได้อย่างแน่นอน เมื่อคิดไปในทำนองนี้แล้ว เขาจึงมิได้พยายามแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้แต่อย่างใด คงคิดเอาง่าย ๆ ว่าถึงเวลาเข้าก็คงจะรู้ได้เอง อย่างไรก็ตามในระหว่างที่ยังมีชีวิตเป็นมนุษย์อยู่ เขาก็ได้พยายามประพฤติตนไปในทางที่ดีที่ชอบตามกำลังความสามารถ เขาได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อตรง เคารพคำสั่งสอนของศาสนาอย่างจริงใจ ไม่ได้เป็นคนหน้าไหว้หลังหลอกหรือลวงโลกแต่อย่างไร เขาได้ประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ตลอดมาพร้อมกับนึกคิดอยู่เสมอว่า เขาคงจะได้รับผลตอบแทน

ความดีดังกล่าวแล้วบ้างไม่มากก็น้อย แต่ผลที่จะได้รับนั้นจะเป็นอย่างไร เขาก็มิได้มีความรู้แจ้ง หรือวิตกกังวลอย่างใดนัก ตลอดที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น เขามิได้กระทำกิจทางศาสนา เช่นสวดมนต์ไหว้พระแต่อย่างเดียว แม้ในเรื่องที่ต้องติดต่อกับผู้อื่น เขาก็พยายามอุตสาหะทำความดีตลอดมา เขาไม่เคยวางเฉยหรือดูดายในเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ร้อน หากไม่เป็นการเหลือวิสัยจริง ๆ แล้ว เขาก็ขวนขวายหาทางช่วยเหลือความเดือดร้อนของผู้อื่นอยู่เสมอ ตามกำลังที่จะทำได้ ในการกระทำเช่นนี้ เขาไม่เคยนึกเลยว่าจะอวดใคร หรือเพื่อลำเลิกเอาบุญคุณแต่อย่างใด ความดีต่าง ๆ ได้มีส่วนช่วยเหลือเขาเป็นอย่างมาก ในเมื่อถึงคราวที่จะต้องจากโลกมนุษย์มา ซึ่งชาวโลก เรียกว่า ความตาย ผลแห่งความดีเช่นนั้นเองทำให้เขาได้มาเสวยสุขอยู่ ณ ที่นี้หลังจากมรณกรรมแล้ว

ความรู้สึกครั้งแรกของเอ็ดวิน หลังจากได้ละทิ้งกายเนื้อมาแล้ว

เขาได้กล่าวว่า เขารู้สึกตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่ง ชนิดที่ไม่เคยเป็นมาแต่ก่อนเลย ก่อนที่เขาจะตาย เขานึกฝันเอาเองว่า โลกหน้าคงจะมีสภาวะมืด ๆ มัว ๆ คล้ายกับเมืองในหมอก และคงจะมีการสวดมนต์ภาวนาสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้ากันแทบตลอดทั้งวัน ดังนั้น เมื่อได้มาเห็นโลกที่สวยสดงดงามอย่างไม่เคยคิดคาดฝันมาแต่ก่อนเลย เป็นโลกอันแท้จริงที่แจ่มใสสดชื่น ไม่มีสภาวะเป็นเมืองในหมอก หรือเป็นภาพเงา ๆ อย่างใดเช่นนี้ทำให้เขาในครั้งแรกแทบไม่เชื่อสายตาของตนเอง เบื้องหน้าและรอบกายของเขาเป็นภูมิประเทศอันเจริญตาเจริญใจเป็นอย่างยิ่ง มีแม่น้ำลำธาร ไม้ผลไม้ดอก ภูเขาและที่ราบ บ้านเมืองและตึกรามใหญ่น้อยเช่นนี้ทำให้เขาอดนึกไม่ได้เลย ภาพที่เห็นเบื้องหน้านั้นก็คงจะเป็นความจริงอันเจ็บปวดและทรมานในโลกมนุษย์เช่นเดิม ส่วนภาพสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้ก็คงจะหายวับไป ไม่มีอะไรเหลืออยู่เช่นเดียวกับภาพในความฝันทั้งหลายนั่นเอง เขาคิดแน่ใจอยู่อย่างเดียวว่าโลกอันสวยสดงดงามเช่นนี้ ดีเกินไปจนไม่สามารถจะเป็นโลกแห่งความจริงได้เลย

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ เอ็ดวินได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่า เขายังคือคิดว่าโลกทิพย์นี้เป็นโลกของความฝันอยู่พักใหญ่ และนี่คือความรู้สึกครั้งแรกของเขาหลังจากที่ได้หลุดจากกายเนื้อมาแล้ว

ครั้งแรกที่เขาตื่นขึ้นมานั้น เป็นการฟื้นขึ้นมาภายในบ้านอันสวยงามหลังหนึ่ง เขารู้สึกตัวว่ากำลังนอนอยู่บนเตียงนอนอันอ่อนนุ่ม และแลเห็นสหายเก่าของเขาคนหนึ่งกำลังนั่งอยู่ข้าง ๆ บุคคลผู้นี้ก็เป็นผู้นำวิญญาณเอ็ดวินมาสู่โลกทิพย์ ในทำนองเดียวกันกับที่เอ็ดวินนำวิญญาณของข้าพเจ้ามานั่นเอง แต่มีลักษณะแตกต่างกันอยู่บ้างคือ เอ็ดวินได้รู้สึกตัวฟื้นขึ้นก็พบว่าตนเองได้มานอนอยู่บนเตียงในบ้านหลังใหม่เสียแล้ว ส่วนข้าพเจ้านั้นรู้สึกตัวว่าหลุดจากกายเนื้อมาตั้งแต่ขณะแรก คือตั้งแต่ยังอยู่ในโลกมนุษย์นั่นเอง

ผู้ตายใหม่ ๆ เมื่อฟื้นขึ้นมาในโลกทิพย์ มักไม่ยอมเชื่อว่าตนตายแล้ว

สหายของเอ็ดวิน จึงพาเขาออกไปนอกประตู เพื่อให้ดูทัศนียภาพของโลกใหม่โดยรอบ จากนี้ก็ถึงตอนที่เป็นภาระหนักที่สุดของเพื่อนของเขาผู้มีหน้าที่รับวิญญาณของโลกมนุษย์ มาสู่โลกทิพย์ คือจะต้องบรรยายให้เขาเห็นความจริงว่า เขาได้ตายมาแล้วจากโลกมนุษย์ และบัดนี้ เขาก็กำลังมีชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์ในโลกอีกโลกหนึ่ง เป็นชีวิตจริง ๆ ไม่แพ้ชีวิตในโลกมนุษย์นั้นเลย และโดยทั่วไปจะวิเศษพิสดารกว่าเสียด้วยซ้ำ ทั้งนี้เพราะผู้ที่ตายใหม่ ๆ มักจะไม่ใคร่ยอมเชื่อได้เลยว่าจะเป็นเช่นนั้น ส่วนมากเขาคงคิดว่าเขายังเป็นมนุษย์อยู่เสมอ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอ็ดวินก็รู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเขากำลังฝันไป เป็นการฝันที่ดีทำให้เขามีความผาสุกมาก แต่มันก็ทำให้เขาได้รับความทรมานใจและหวั่นวิตกมากเหมือนกัน เพราะมันเตือนให้เขารู้สึกอยู่เสมอว่า อีกไม่ช้าภาพอันสวยสดงดงามและความรู้สึกอิ่มเอิบเบิกบานใจเช่นนี้ ก็คงจะหายวับไปเช่นเดียวกันกับในความฝันทั้งหลายที่เขาเคยฝันมาหลายต่อหลายครั้งแล้วฉะนั้น และต่อจากนั้นเขาก็คงจะตื่นขึ้นมากลายเป็นคนป่วยเช่นเดิม เอ็ดวินได้กล่าวว่า กว่าเขาจะรับเชื่อได้ว่า เรื่องดังกล่าวไม่ใช่ความฝันก็เป็นเวลานานโขอยู่ แต่รู้สึกว่าสหายของเขามีความอดทนและมีอารมณ์เย็นเป็นอย่างยิ่ง

ในขณะที่แน่ใจว่าไม่ใช่ความฝัน เขาก็รู้สึกว่าเกิดมีความปีติปราโมทย์อย่างที่ไม่เคยมีมาแต่ก่อนเลย ต่อจากนั้นเขาจึงเริ่มกระทำอย่างที่รูธกับข้าพเจ้า หรือคนอื่นกระทำมาแล้วนั่นเอง คือออกตระเวณท่องเที่ยวไปตามที่ต่าง ๆ ด้วยความตื่นเต้นยินดี บัดนี้เขาได้เป็นผู้มีอิสระพร้อมทั้งกายและใจ ไม่ต้องถูกมัดอยู่กับพันธะหรือความลำบากและทรมานอย่างใด ๆ โดยสิ้นเชิง

ความรู้สึกครั้งแรกของรูธ

สำหรับรูธนั้น เธอได้กล่าวว่ามรณกรรมของเธอเป็นไปอย่างสงบสุข คือมิได้มีความทรมานมากมายนัก ในขณะสุดท้ายนั้น เธอได้หลับผล็อยไปเหมือนคนนอนหลับตามธรรมดาได้สักครู่หนึ่ง ก็รู้สึกตัวว่าตื่นขึ้นมาอยู่ในบ้านที่น่าอยู่และงดงามอย่างยิ่งหลังหนึ่งเช่นเดียวกับเอ็ดวิน เธอได้พบเพื่อนเก่าของเธออยู่ข้าง ๆ ผู้ซึ่งพร้อมที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับความสงสัยต่าง ๆ นานา ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเสมอแก่ผู้ที่ผ่านเข้ามาสู่โลกทิพย์ในระยะแรกๆ

ตามปกติรูธเป็นคนค่อนข้างพูดน้อย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับตนเอง เธอมักไม่ค่อยเล่าอะไรให้ผู้อื่นฟังนัก สำหรับเอ็ดวินนั้นข้าพเจ้ารู้จักเขาดีมาตั้งแต่ยังเป็นมนุษย์ จึงสามารถประมวลเหตุการณ์เกี่ยวกับความประพฤติและอัธยาศัยใจคอของเขาได้มากพอสมควร แต่สำหรับรูธนั้นข้าพเจ้าไม่เคยได้รู้จักมาก่อนเลยในสมัยเมื่อยังเป็นมนุษย์ ดังนั้นเรื่องราวต่อไปนี้จึงปะติดปะต่อกันมาได้จากการสนทนากันบ้าง และการถามกันบ้างนาน ๆ ครั้ง

เธอได้กล่าวว่า ตามปกติเธอก็มิได้ไปวัดบ่อยนัก ที่เป็นเช่นนี้มิใช่เพราะว่าเธอมิได้นับถือศาสนาก็หาไม่ แต่เพราะว่าทัศนะของพระสงฆ์ที่สอนกันอยู่นั้นรู้สึกว่าไม่ค่อยจะตรงกันเท่าที่ทางพระสอนก็มีการกะเกณฑ์บังคับให้เชื่อเสียเป็นส่วนมาก ดูเหมือนจะไม่ให้ใช้เหตุผลหรือปัญญาเสียเลย นอกจากนั้นเธอรู้สึกเอาเองจากส่วนลึกของหัวใจว่าคำสอนเรื่องโลกหน้าก็ดี เรื่องวันพิพากษาโทษมนุษย์ก็ดีนั้นน่าจะมีอะไรผิดพลาดไปหลายอย่างเสียแล้ว ความรู้สึกเช่นนี้ทำความลำบากและอึดอัดให้แก่เธอมากในเมื่อต้องคบหาสมาคมกับผู้อื่นทั้งฝ่ายพระและฆราวาส ซึ่งมีความเห็นไม่ตรงกัน คำสอนเรื่องที่ว่า มนุษย์ทุกคนเป็นผู้ทำบาปหรือเป็นผู้รับมรดกบาปอย่างชนิดเหวียงแหเช่นนี้ เธอรู้สึกเอาเองว่าเป็นความอยุติธรรมอย่างยิ่ง เพราะการที่บุคคลผู้ที่มิได้มีส่วนรู้เห็นหรือร่วมในการทำบาปใดๆ เลย แต่ต้องมาได้รับการประณามเอาดื้อๆ ว่าเป็นผู้มีบาปเช่นนี้ เธอรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ทนไม่ได้ และความจริงก็ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น จริงอยู่ เราอาจจะไม่ใช่นักบุญหรือผู้สำเร็จไปหมดทุกคนก็จริง แต่เราก็คงมิใช่เป็นผู้มีบาป อย่างที่ถูกพวกพระตราหน้าไว้ไปเสียหมดทุกคน เท่าที่เคยพบปะสมาคมมาก็ปรากฏว่า บางคนมิได้มีคุณลักษณะที่จะถูกตราหน้าว่าเป็นผู้มีบาปได้เลย ก็เมื่อในทัศนะของเขาซึ่งเป็นมนุษย์ยังมีความรู้สึกเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันถึงขนาดนี้แล้ว

พระผู้เป็นเจ้าจะมีความทารุณโหดร้ายถึงขนาดลงโทษผู้ไม่มีความผิดได้ทีเดียวหรือ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ก็แสดงว่าเธอมีความกรุณามากกว่าพระเจ้าเท่านั้นเอง ซึ่งจะเป็นไปได้อย่างไร ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ทำให้เธอมีทัศนะเชื่อส่วนตัวของเธอเช่นนี้ หากพวกพระทั้งหลายได้ทราบเรื่องเข้าแล้ว คงจะพากันตื่นตกใจในความเห็นอันแหวกแนวเช่นนี้อย่างขนานใหญ่ และคงจะต้องกล่าวหาเธอต่าง ๆ นานา เป็นท่านองว่าวิญญาณของเธอคงจะได้รับโทษทัณฑ์อันไม่รู้จบเป็นแน่ ในฐานะที่มีความคิดอุตริวิตถานเช่นนี้ แต่รูธก็รู้สึกว่าเธอเป็นคนหัวดื้อเอาการอยู่เหมือนกัน เพราะเธอไม่เคยหวั่นวิตกในความคิดแหวกแนวเช่นนี้แต่อย่างใด เธอคงยึดมั่นอยู่ในอุดมคติส่วนตัวของเธอเอง *ไม่ดูดายในความทุกข์และความเดือดร้อนของผู้อื่นพยายามขวนขวายหาวิธีช่วยเหลือแบ่งเบาความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไปตามกำลังความสามารถ และไม่เคยคิดหรือกระทำการใด ๆ เพื่อเบียดเบียนและประทุษร้ายผู้อื่นเลย*

เธอมิได้มีความหวาดกลัวต่อความตายเท่าใดนัก เพราะนึกเชื่ออยู่อย่างหนึ่งว่า เมื่อถึงเวลาเข้าจริง ๆ เธอก็คงสามารถเผชิญหน้ากับมันได้อย่างอาจหาญ และอนาคตของเธอหลังจากมรณกรรมแล้วก็คงไม่มืดมัวเกินไปนัก แม้เธอจะยังไม่รู้แจ่มแจ้งว่าความเป็นอยู่ในโลกหน้าจะเป็นเช่นใดก็ตาม อันที่จริงเธอก็รู้ตัวดีว่าไม่มีเหตุผลอย่างใดเลยในการที่จะถือเช่นนี้ แต่ก็รู้สึกอย่างหนึ่งว่ามันออกมาจากส่วนลึกของหัวใจ ทำให้เธอมีความยึดมั่นอยู่ในความคิดเช่นนั้นเสมอ

นอกจากทัศนียภาพอันสวยสดงดงามของ ภูมิประเทศรอบข้างซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่เบื้องหน้านั้นแล้ว สิ่งที่ทำให้เธอรู้สึกประหลาดใจเป็นอย่างยิ่งก็คือความแจ่มใสของบรรยากาศนั้นเอง เธอรู้สึกทันทีในขณะแรกที่ลืมตาขึ้น ว่าเหตุไฉนบรรยากาศของสถานที่นี้จึงแจ่มใสอย่างชนิดที่เธอไม่เคยนึกฝันว่าจะเป็นไปได้ถึงเพียงนี้เลย ไม่มีหมอกหรือฝ้าหรือสิ่งอื่นใดที่จะทำให้เกิดความมัวในบรรยากาศโดยรอบเลยแม้แต่น้อย และรู้สึกว่ากำลังแห่งสายตาของเธอนั้นดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากเพราะรู้สึกตัวได้ทันทีว่าสามารถมองออกไปเห็นภูมิประเทศได้อย่างระยะไกลเหลือเกิน ความจริงเธอเป็นผู้มีจักษุประสาทละเอียดมาแต่เดิมแล้ว คือสามารถแยกแยะสีสรรวรรณะต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้อื่น แม้ในด้านการดนตรีเธอก็มีโสตประสาท อันได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดีแล้วเหมือนกัน แต่ครั้นเมื่อเช้า

มาสู่ภูมิเช่นนี้ เธอก็รู้สึกว่าอินทรีย์เหล่านั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย จนเธอต้องประหลาดใจเป็นอย่างยิ่ง

ในชั้นแรก เธอก็เป็นเช่นเดียวกับผู้เพิ่งย่างเข้ามาสู่โลกทิพย์ใหม่ ๆ ทั้งหลาย คือยังไม่ค่อยจะเชื่อในประสาทสัมผัสของตนเองเท่าใดนัก คอยแต่จะรู้สึกว่าเป็นภาพลวงเสียร่ำไป เธอคิดว่าถ้าจะนับตามเวลาในโลกมนุษย์ก็คงจะกินเวลาหลายวันอยู่ กว่าเธอจะไว้ใจในสภาวะความเป็นอยู่อันใหม่เช่นนี้ได้

ต่อจากนี้ ข้าพเจ้าจะขอนำท่านไปพบกับบุคคลอีกผู้หนึ่งซึ่งเมื่อครั้งเป็นมนุษย์ ก็ได้เป็นนักบวชเช่นเดียวกันกับข้าพเจ้าและเอ็ดวินเหมือนกัน แต่ท่านเป็นผู้มีศักดิ์ในทางพระสูงกว่าเราทั้งสอง เราได้พบท่าน ขณะเมื่อสนทนากันอยู่วันหนึ่ง และข้าพเจ้าจะขอนำถ้อยคำของท่านจากการสัมภาษณ์ของข้าพเจ้ามาเล่าสู่กันฟังอีกสักรายหนึ่ง

ท่านกล่าวว่า ความรู้สึกครั้งแรกเมื่อได้ปรากฏตัวขึ้นในที่นี้ก็คือ ท่านได้รำพึงอยู่ในใจอย่างตื่นเต้นว่า สถานที่นี้เป็นบ้านเมืองของใครที่ไหนหนอ จึงได้สวยงามตระการถึงเพียงนี้ ครั้นต่อมาเมื่อท่านได้ทราบความจริงทั้งหลายแหล่แล้ว ท่านก็รู้สึกเสียดายเวลา ที่ได้ปล่อยให้ล่วงไปเสียเปล่าประโยชน์เมื่อครั้งยังอยู่ในโลกมนุษย์ เพราะท่านกล่าวว่า *เนื่องจากท่านค่อนข้างจะเป็นคนใหญ่คนโตอยู่สักหน่อยในสมัยนั้น จึงได้ใช้เวลาส่วนมากให้หมดเปลืองไปในงานพิธีอันหรูหรา มีเกียรติยศและพิธีการเพิ่มพูนบารมีต่าง ๆ มากมาย ซึ่งโดยมากก็หาแก่นสารอะไรไม่ค่อยได้ นอกจากเป็นเรื่องเพียงแค่เปลือกเท่านั้น* อย่างไรก็ตามท่านยังรู้สึกตัวเองว่า ยังเคราะห์ดีอยู่อย่างหนึ่ง คือมิได้ปล่อยใจให้หลงมัวเมาตามไปเสียทั้งหมด ว่าโดยใจจริงแล้ว ท่านก็พอจะรู้อยู่บ้างเหมือนกันถึงความหาสาระมิได้ ของพิธีการและเกียรติยศเกียรติศักดิ์เหล่านั้น แต่เมื่อเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องกระทำไปทำนองตามประเพณีนิยมเท่านั้นเอง

แต่สิ่งที่ทำให้ท่านผิดหวังเป็นอย่างมากก็คือ การที่ได้เห็นว่าคำสอนหลายอย่างของพวกพระในโลกมนุษย์นั้นเหลวไหลใช้ไม่ได้เสียโดยมาก เพราะเมื่อท่านได้เข้ามาเห็นสภาพการต่าง ๆ ตามความเป็นจริงด้วยตนเองเช่นนี้แล้ว ก็รู้สึกว่าคำสอนที่ขู่เข็ญต่าง ๆ ก็ดี ความเชื่ออันงมงายไร้เหตุผลต่าง ๆ ก็ดี ล้วนพังครืนลงมาอย่างไม่เป็นท่าเลยทั้งสิ้น ท่านรู้สึกว่าท่าน

ได้มีชีวิตอยู่ใต้ข้อบังคับขู่เข็ญจุกๆจิกๆของพวกพระในโลกมนุษย์ซึ่งมากด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ ในโลกทิพย์นี้เป็นไปตามธรรมชาติจริงๆไม่ยุ่งยากกวนใจเลอะเทอะ และเต็มไปด้วยอคติต่าง ๆ เหมือนในโลกมนุษย์ ในที่นี้ไม่มีพิธีการหรือยศศักดิ์หรูหราใหญ่โต ที่เต็มไปด้วยความหลอกลวงดังเช่นในโลกมนุษย์ กล่าวโดยรวมยอดความเลอเลิศของโลกทิพย์นี้ก็คือว่าเรารู้สึกเป็นอิสระอย่างเต็มที่ ทั้งกายและใจจริง ๆ ในด้านกาย ไม่มีความเหน็ดเหนื่อยหิวกระหาย โรคภัย-ไข้เจ็บแต่อย่างใด (เฉพาะผู้อยู่ในภูมิสุขคติ) ในด้านจิตใจไม่มีเรื่องของการขู่เข็ญ คุกคาม หรือกดขี่ทุกประการ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร 691 ถนนมหาไชย พระนคร โทร 23752
นายอำนวย จักรานุกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2512